

Benedenscheldebekken

Wateruitvoeringsprogramma

Bekkenbestuur 27 mei 2025

Samen werken aan water

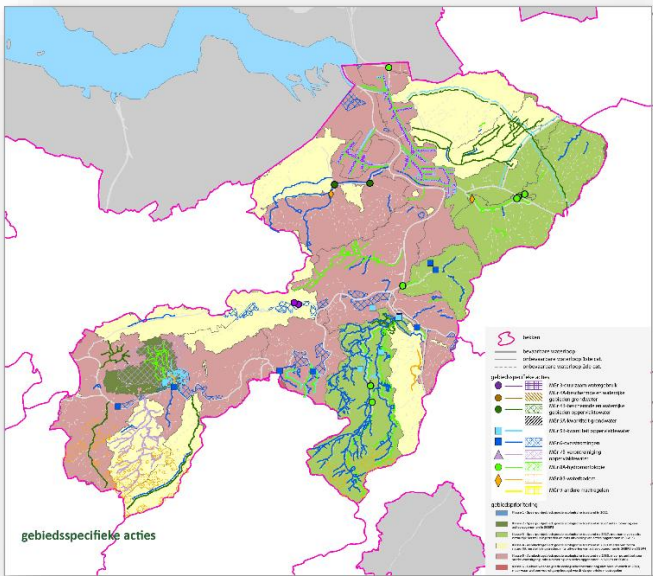
Integraal Waterbeleid
Benedenscheldebekken

Met het **wateruitvoeringsprogramma** voor het **Benedenscheldebekken** leggen de partners binnen het bekken de **prioritering** incl. **timing** vast voor de **uitvoering** van de **gebiedsspecifieke acties** die nodig zijn om in het bekken de waterkwaliteit en ecologie te verbeteren, de structuur van de waterlopen te herstellen, de overstromings- en droogteproblematiek aan te pakken en de waterbeleving te verhogen.

De uitvoering van het **actieprogramma** van het bekken specifieke deel Benedenscheldebekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 vormt de basis van het uitvoeringsprogramma aangevuld met andere acties en projecten die bijdragen aan de te halen toestand.

Naast de gebiedsspecifieke acties is het belangrijk dat ook de **generieke acties (Vlaams deel 2022-2027)** uit de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 uitvoering krijgen. Zij leveren immers een belangrijke bijdrage aan het halen van de doelstellingen.

Figuur 1: locatie gebiedsspecifieke acties opgenomen in het bekken specifieke deel Benedenscheldebekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027

Per gebied in het bekken hebben de partners samen de te halen **doelstellingen** uitgeschreven alsook het **engagement** dat ze aangaan om bij te dragen aan het halen van die doelstellingen. Bij de verschillende initiatieven (acties/projecten) is een stand van zaken en planning opgenomen. Indien van toepassing zijn ook de knelpunten/drempels weergegeven die de realisatie van de actie of het project bemoeilijken of in de weg staan.

Kalkenvaart	3
Groot Schijn	6
Antitankgracht	16
Grote Molenbeek-Vliet	20
Benedenvliet	28
Lede	34
Getijdedurme	38
Verlegde Schijns	41
De drie Molenbeken	46
Zielbeek-Bosbeek	49
Noord-Zuidverbinding (Waasland)	52
Waterloop van de Hoge Landen (Waasland)	54
Zeeschelde	59
Zijlopen Schelde/Rupel	69
Scheldehaven	74
Aanbevelingen	78

Kalkenvaart

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Kalkenvaart is een speerpuntgebied klasse 2. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het overstroomingsrisico (getroffen personen) is laag.

watertekort

De Kalkense Meersen vormen een belangrijk waterrijk gebied langs de Schelde dat de overgang vormt tussen water- en landgebonden ecosystemen. Er wordt maximaal ingezet op de robuustheid van dit gebied.

waterbeleving

Thv de Kalkense Meersen wordt sterk ingezet op waterbeleving.

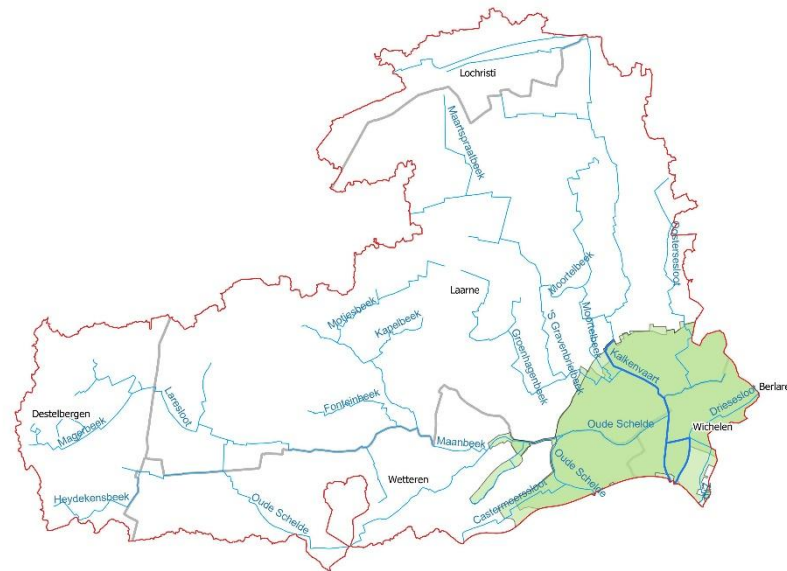
- **Meer info:** bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Sinds 2017 organiseert het bekkensecretariaat Benedenscheldebekken het gebiedsgericht overleg over de Kalkenvaart.

Op regelmatige basis leggen partners hun projecten en initiatieven bij elkaar met het doel om meer te bereiken op het terrein. Ook in de vorige planperiode werden reeds heel wat projecten uitgevoerd in het gebied.

- **Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

1. Het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Milieumaatschappij verzekeren een klimaatadaptief peilbeheer in de Kalkense Meersen (Blue Deal actie 5B_A_0025)

Het doel is het instellen van een vernieuwend en holistisch peilbeheer door gebruik te maken van de nieuwe uitwateringsstructuren en buffers. We streven naar een minimaal inzetten van het pompemaal om de duurzaamheid te verhogen, evenwel zonder in te boeten op veiligheid. Uitwateren gebeurt maximaal gravitair over de reeds gebouwde vistrappen om vismigratie mogelijk te maken. Het nieuwe dynamische streefpeil is conform de doelen van het Sigmaphan (IHD). Een belangrijk aandachtspunt is klimaatmitigatie: tegengaan van verdroging in lange perioden zonder neerslag evenals vertraagde afvoer bij extreme neerslag. Dynamische peilen en aanslagpeilen worden afgesproken aan de hand van een hydrologische studie en overleg met de actoren ([5B_A_0025](#)). De Kalkenvaart is een prioritair gebied voor opmaak van een peilbesluit. De oriëntatienota is in opmaak.

Hoever staan we

ANB en VMM volgen actief de waterpeilen op en monitoren de droogte en impact hiervan op onder meer de vismigratie.

In opdracht van VMM heeft het INBO proeven rond vismigratie uitgevoerd. Hierbij werd het belang van passieve migratie aangetoond.

Het pompemaal is vernieuwd qua sturing en bedrijfszekerheid. Daardoor is er een veel gelijkmatiger peil in de Meersen. Er wordt zoveel mogelijk gravitair geloosd, maar dat heeft in de huidige configuratie zijn limieten.

Volgende stappen worden genomen ivm het instellen van een toekomstig peilbeheer:

- kombergingsscenario wordt bekeken (studie door ANB), hiervoor is een nieuw gemaal vereist;
- ontwerp nieuw gemaal met meer gravitaire uitwatering, inwateringskoker voor passieve vispassage en visvriendelijke pompen is in opmaak door VMM met ruime bevraging actoren.
- ANB plant extra ingrepen in het gebied (stuwen) om buffering te vergroten.
- mer procedure voor bouw gemaal en peilverhoging loopt.

Luchtbeeld van de Oude Schelde

2. VMM saneert de waterbodem van het afwaartse traject van de Kalkenvaart

De waterbodem op het afwaartse traject van de Kalkenvaart bevat hoge concentraties aan zware metalen, onder meer net afwaarts Kalkendorp en aan het pompemaal. VMM saneert de waterbodem op het traject van de Kalkenvaart afwaarts Kalken-dorp ([8B_D_0103](#)).

Hoever staan we

De laatste slibuiming dateerde uit de jaren '70. VMM vatte de werken aan na de zomer van 2022. Het slib werd opgezogen van op het water met een cutterzuiger. Dit werd vervolgens via buizen in een ontwateringsbekken gepompt. Hier droogt het slib offline uit, zodat er minder vrachtvervoer nodig is. De werken zijn ondertussen afgerond.

De afvoer van de baggerspecie is in uitvoering. Er werd PFAS vastgesteld, waardoor de kostprijs sterk is opgelopen. Het niet PFAS-houdende gedeelte werd reeds afgevoerd. Aannemer DEME is gegund voor de 2^e fase namelijk het gedeelte dat wel PFAS houdend is. Het aanvangsbevel is gegeven. Echter loopt dit vertraging op omwille van het feit dat het broed- en toeristisch seizoen was begonnen. De gemeenten willen dat VMM / ANB / DEME alternatieve afvoerroutes bekijkt. Afvoer over water is echter een zeer kostelijke zaak en zal nog meer voorbereiding vergen.

3. Aquafin en gemeentes optimaliseren het rioleringsstelsel in het zuiveringsgebied Laarne

De stelselmatige uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur is belangrijk voor het halen van de goede ecologische toestand. Het zuiveringsgebied Laarne heeft een verouderd collectorenstelsel. Een grondige doorlichting van het gebied kan eventuele knelpunten met een rechtstreekse impact op de waterlopen in beeld brengen.

Belangrijk in dit gebied is ook de renovatie van de RWZI Laarne. De nieuwe waterlijn is in gebruik sinds 29/11/2022. De sliblijn van de installatie wordt in dienst genomen begin juni 2024 zodat in juni de bestaande sliblijn kan afgebroken worden.

Hoever staan we

Het effluent van de RWZI Overschelde loost op de Kastermeersloot. Eind mei 2024 werd het effluentpompstation van RWZI Overschelde in dienst genomen zodat vanaf dat moment het effluent van de installatie geloosd wordt in de Schelde.

De hydronautstudie voor Laarne werd afgerond in 2023 en geeft gericht de knelpunten in het rioleringsstelsel weer, alsook de ingrepen om hieraan te remediëren. De gemeente Laarne heeft recent ook het hemelwater- en droogteplan afgewerkt.

Groot Schijn

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Het Groot Schijn is een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Voornamelijk het afwaarts gelegen stedelijk gebied rond Antwerpen is kwetsbaar.

watertekort

Het Groot Schijn werd afgebakend als zeer kwetsbare grote beek volgens het afwegingskader droogte voor onbevaarbare waterlopen. Enkel door het watersysteem een prominente rol te geven in alle gemeenten binnen het Schijnbekken kunnen we ons wapenen tegen de toekomstige weersextremen. Hierbij wordt het Groot Schijn uitgebouwd als een verkoelende klimaatcorridor in het stedelijk gebied.

waterbeleving

Binnen het project- en actieplan voor het Groot Schijn wordt ingezet op het Groot Schijn als gemeenschappelijke hefboom voor partners en inwoners.

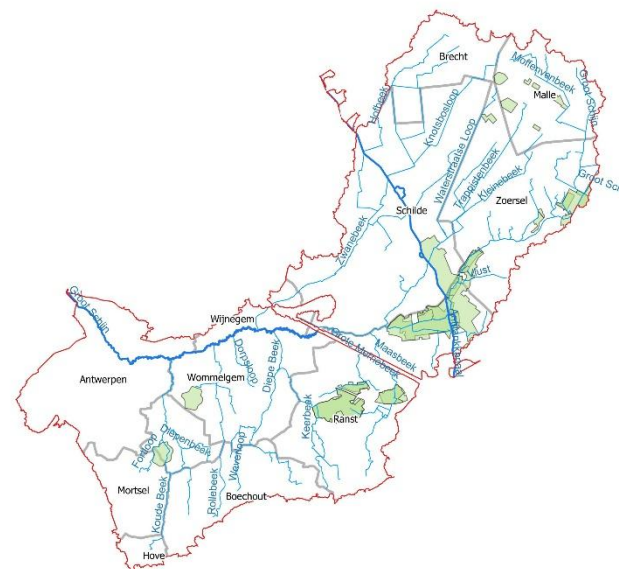
- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het bekkensecretariaat startte in 2022 het integraal projectoverleg Groot Schijn op, samen met het gebiedsprogramma Groen Kruis en het Regionaal Landschap de Voorkempen. Dit resulteerde in een uitgebreide actielijst voor het gebied.

Het Integraal project Groot Schijn moet de hefboom vormen om via een interbestuurlijke samenwerking het stroomgebied van het Groot Schijn valleibreed (verticaal en horizontaal) op te waarderen en de beekvallei terug de ruimte te geven die ze van nature nodig heeft.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

4. Uitvoeren van het Project- en actieplan Groot Schijn

Het project- en actieplan Groot Schijn bouwt voort op de visie en acties uit het stroomgebiedbeheerplan en geeft concrete doelstellingen weer voor de periode 2022-2027:

Doelstelling 1: **Streven voor het afstroomgebied Groot Schijn naar een goede ecologische toestand na 2027.** Hiervoor zetten we in op:

- Verbeteren van de waterkwaliteit door aanpak van de saneringsinfrastructuur (overstorten, verdere uitbouw gemeentelijk en bovengemeentelijk stelsel, optimalisaties en aanpak van calamiteiten).
- De verbetering van de structuurkwaliteit van de waterloop door (her)meandering, holle oevers, plas – dras, pool-riffle (stroomkuilen) en verruwing van de waterloop.

Doelstelling 2: **Uitbouwen van het afstroomgebied Groot Schijn als klimaatcorridor.** Hiervoor zetten we in op:

- Creëren van ruimte voor water aan de hand van de drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren en afkoppeling en infiltratie in het brongebied.
- Creëren van een koele leefomgeving in het meer stedelijk gebied door het versterken van de vallei.

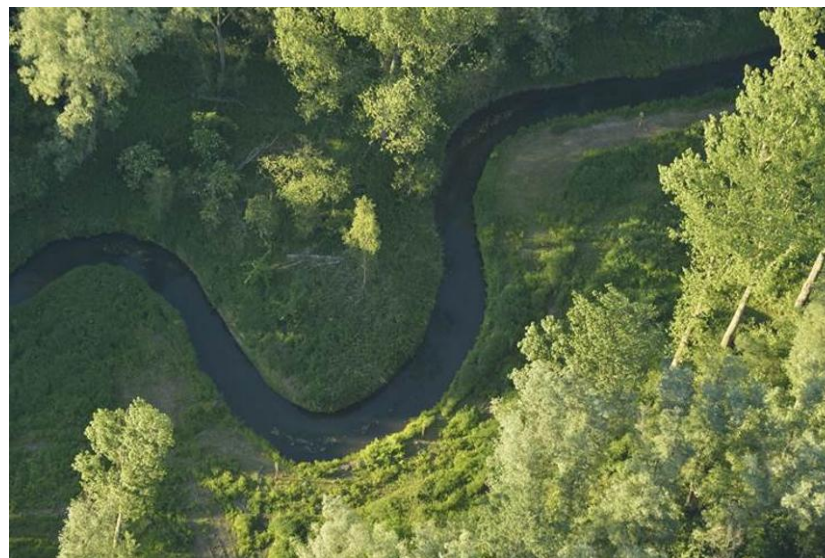
Doelstelling 3: **Versterken van het afstroomgebied Groot Schijn als ecologische – landschappelijke corridor.** Hiervoor zetten we in op:

- Soortbescherming
- Habitatherstel in de waterloop en vallei
- Ontsnippering
- Landschapsherstel

Doelstelling 4: **Groot Schijn als gemeenschappelijke hefboom voor partners en inwoners.** Hiervoor zetten we in op:

- Een partnernetwerk waar iedereen zijn steentje bijdraagt
- Draagvlak en beleving

- Een sterke communicatie binnen het partnernetwerk en naar de inwoners

Hoever staan we

Het project- en actieplan Groot Schijn werd goedgekeurd door de **projectpartners** op 07/06/2023. Via het integraal projectoverleg geven we verdere uitwerking aan de uitvoering van de concrete acties.

Het kernteam, bestaande uit het **bekkensecretariaat Benedenscheldebekken, het provinciaal Gebiedsprogramma Groen Kruis en het Regionaal Landschap de Voorkempen** nemen hierbij de dagdagelijkse leiding en (beleids-)opvolging van het project op zich. Het kernteam behoudt daarnaast een duidelijk overzicht van andere lopende projecten die zich afspelen rond het Groot Schijn en zorgt voor de nodige afstemming. We denken hierbij aan de opmaak van hemelwater- en droogteplannen door de betrokken gemeenten, complex project de Nieuwe Rand, gebiedsprogramma ENA Wommelgem-Ranst, opmaak GRUP groenpool Antwerpen, gebiedsprogramma Groen Kruis, gebiedscoalitie Antitankgracht, lokale water- en klimaatplannen,... Het kernteam bekijkt de potenties tot samenwerking en zoekt naar win-win's.

Vanuit het watersysteem zijn er bezorgdheden ten aanzien van de ontwikkeling van het **bedrijventerrein de Lage Keer**, wat gepaard gaat met de aanleg van netto 130ha nieuwe verharding. Dit heeft mogelijk een belangrijke impact op de aanvulling van de

grondwatertafel in de Schijnvallei. De groenblauwe verbinding tussen de vallei van het Groot Schijn doorheen het toekomstige bedrijventerrein richting SBZ Ranst en de vallei van de Tappelbeek (Netebekken) is cruciaal. Een verlegging van de Grote Merriebeek buiten het valleigebied of een overkapping is niet wenselijk. Binnen het ENA-programma wordt voorts voorzien om het bestaande bedrijventerrein de Hoge Keer te herstructureren. Maximale ruimte voor de vallei van het Groot Schijn is hier gewenst. Binnen het dienstenbestek Benedenscheldebekken wordt een landschapsvisie opgemaakt voor de zone net afwaarts het Albertkanaal.

Voor het **complex project De Nieuwe Rand** werd begin 2025 een tussennota V2 vastgesteld, na een inspraakfase. De tussennota brengt iedereen op de hoogte van het reeds gevoerde onderzoek en de beslissing tot verdere vereenvoudiging. Het geïntegreerd onderzoek wordt verder gezet, met als doel te komen tot een voorkeursbesluit voor zowel het oostelijk deel van het Haventracé, de Nx, de klimaatgordel en de verkeerswisselaar E34xE313 te Ranst tegen medio 2026. Momenteel zijn er 3 scenario's ontwikkeld voor de E313, werden 3 mogelijke oplossingen voorgesteld voor het rond punt Wommelgem en werden geoptimaliseerde ontwerpen uitwerkt voor de mogelijke A102. De gekozen scenario's hebben elk een andere impact op het watersysteem.

Parallel hieraan wordt gewerkt aan het visievormingsproces voor de **klimaatgordel**. Het onderzoek naar de klimaatgordel is een gelijkwaardig onderdeel van het onderzoek in kader van het complex project de Nieuwe Rand, samen met het onderzoek naar het programma voor het Haventracé. De Nieuwe Rand heeft als doel te komen tot een geïntegreerde gebiedsvisie in de onderzoeksfase. Deze zal het kader vormen voor het formuleren van concrete projecten die leiden tot een kwalitatieve verbetering van de omgevingskwaliteit en klimaatrobuustheid in het gebied ten noorden en ten oosten van Antwerpen.

Wat staat er te gebeuren

Meerdere projecten zijn in uitvoering in het gebied. Het project 'structuurherstel en waterloopverruwing van het Groot Schijn' gaat richting opmaak van ontwerpen. Er lopen 4 dossiers Levend Water - herlegging van de Diepenbeek te Borsbeek, de Koude Beek verademt te Borsbeek, de Keerbeek te Ranst en Borsbeekse Blauwe Hechting - in het gebied.

Daarnaast worden nieuwe projectkansen gescreend in overleg met de lokale besturen

PSN-aanvraag Schildehof

31 april 2024 werd Projectsubsidie Natuur 'Herstel Waterhuishouding Schildehof' aangevraagd. Deze is niet weerhouden omwille van het ontbreken van een technisch verslag en inhoudelijke opmerkingen. Ondertussen is het slibonderzoek afgerond met een

conform technisch verslag als resultaat. 13 maart 2025 heeft Regionaal Landschap de Voorkempen met gemeente Schilde opnieuw een PSN-vooraanmelding ingediend, met een dossier op kleinere schaal. Het dossier houdt in: het gefaseerd slibruimen van de grachten en de zuidoostelijke vijverarm, het herstellen van 2 stuwen en plaatsen van 1 nieuwe stuw voor vasthouden van verliezend kwel en grondwater en het inrichten van een mantelzoombeheer langs de grachten voor meer lichtinval voor waterplanten en amfibieën. Het gemeentelijk kasteeldomein verdroogt en heeft momenteel weinig ecologische waarde (buiten de vleermuishabitat), terwijl het een relevante natte stepstone kan zijn binnen de vallei van het Groot Schijn. Afhankelijk van het preadvies zal tegen 30 april 2025 een uitgebreid dossier ingediend worden.

Overstromingscompensatie Wijnegem

Naar aanleiding van RUP wommelgemsteenweg Wijnegem, dient de gemeente (i.s.m. IGEAN) een overstromingszone aan te leggen als compensatie langs de Koolsveldlaan. Hier heeft Regionaal Landschap de Voorkempen advies gegeven richting een elzenbroekbos met schuine oevers voor amfibieën en andere soorten. Betrokken partijen zijn akkoord met het plan dat gemeente met IGEAN verder zal uitvoeren op eigen kosten wegens verplichting. Er wordt gestreefd naar een uitvoering in zomer '25.

Valleirobuust speelgroen 'De Leeuw' Wijnegem

Naar aanleiding van het RUP wommelgemsteenweg is ook zone De Leeuw opgedoken als onderbenut signaal- en WORGebied. Na overleg met de gemeente blijkt dat de jeugdbewegingen dit terrein zouden mogen gebruiken, maar dat het moeilijk is omwille van de natte condities. Regionaal Landschap de Voorkempen is aan de slag gegaan om behoeften te verzamelen van belanghebbenden om hier een combinatie te maken van beekbegeleidend landschap met ruimte voor gecontroleerde recreatie. Er is een behoefteninventaris opgemaakt. Nu is RLDV in overleg met de gemeente over ontwerp, planning en uitvoering. Het doel is om tegen september '26 een valleirobuuste inrichting te hebben in combinatie met speelgroen.

In 2024 kreeg Regionaal Landschap de Voorkempen vanuit Blue Deal de kans een interessant waterproject in de kijker te zetten binnen het programma genaamd '**landschapbouwers**'. Ze kozen voor het Integraal Project Groot Schijn met binnen de vallei 2 concrete projectzones, namelijk Schildehof en de verwezenlijking van een klimaatrobuust, kleinschalig landbouwlandschap vlakbij het Groot Schijn. De reportage werd uitgezonden op PlattelandsTV en kan je [hier](#) herbekijken op youtube.

Figuur 2: huidige situatie grasveld zone De Leeuw met veel potentieel binnen signaalgebied

5. **VMM en provincie Antwerpen streven naar structuurherstel en waterloopverruwing van het Groot Schijn (Blue Deal actie 8A_E_0367)**

De biologische elementen in het Groot Schijn (fytobenthos, macrofyten, macro-invertebraten) scoren matig in het referentiejaar 2018. Via waterloopverruwing, bv het lokaal aanbrengen van lage dammetjes en hout in de waterloop, kan het pool riffle patroon en de structuurkwaliteit van het Groot Schijn zich verder ontwikkelen. Deze ingrepen zullen vooral toegepast worden binnen het natuur- en/of parkgebied ([8A_E_0367](#)).

Hoever staan we

De actie rond structuurherstel en waterloopverruwing werd mee ingeschreven in het dienstenbestek Benedenscheldebekken perceel 1, opgemaakt door VMM met de provincie Antwerpen als projectpartner. De opdracht voor de opmaak van een uitgebreide voorstudie werd begin 2024 gegund. Binnen het dienstenbestek wordt het volledige Groot Schijn 1ste en 2de categorie bestudeerd van bron tot monding en wordt ondermeer antwoord gegeven op volgende vragen:

- Wat is de gewenste waterstand die we nastreven op het Groot Schijn en zijlopen in functie van de droogteproblematiek in de zomer en voldoende afvoer bij hoge neerslag? Welke ingrepen zijn nodig om deze waterstand na te streven? Op welke locatie in de vallei is welke ingreep nodig?
- Waar liggen er kansen voor bijkomende waterberging/natte natuur in het afstroomgebied? Hierbij wordt rekening gehouden met het aanpalende landgebruik en indicatorsoorten voor kwel/natte natuurdoeltypen. Hoe kan deze waterberging/natte natuur gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
- Waar liggen kansen voor (her)meandering? Hoe kan deze hermeandering gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
- Waar zijn steile/ graduele oevers nuttig? Waar en hoe kunnen we de oevers (meer) ecologisch inrichten? Waar zijn de oeverwallen te hoog opgehoogd in de loop der jaren?
- welke ingrepen zijn wenselijk voor visfauna en hoe realiseer je deze?
- Hoe kan de connectie tussen de verschillende groene gebieden langs de waterloop via wandelpaden, wandelbruggen, zitbanken, etc. worden voorzien?

Wat staat er te gebeuren

In 2024 werd de voorstudie afgewerkt en voorgesteld op het integraal projectoverleg Groot Schijn. Voor 3 zones, welke gekozen worden binnen de overkoepelende projectgroep van het integraal project Groot Schijn, zal het studiebureau een detailontwerp uitwerken voor effectieve realisatie op het terrein.

Van 13/2 tot 24/4 vonden achtereenvolgens 6 participatiemomenten plaats om de zones voor opmaak van een detailontwerp in samenspraak met alle actoren te bepalen, waarna de eigenlijke ontwerpen en het milieuhygiënisch onderzoek kunnen aanvangen.

De eerste projecten op het terrein zullen gerealiseerd worden vanaf 2026.

6. **Ringpark Het Schijn**

Ringpark Het Schijn vertrekt aan de zuidkant van Schijnpoort en loopt tot aan het Rivierenhof. Centraal in het park ligt het Groot Schijn. Het Ringpark zorgt voor meer groen en voor een betere waterbuffering. Het bestaande groen wordt beter bereikbaar voor fietsers en wandelaars. Door de Ring hier te overkappen, worden Deurne Noord en Borgerhout met elkaar verbonden. Wijken die vandaag met hun rug naar de Ring staan, kunnen verder uitbreiden met zicht op het nieuwe park.

Hoever staan we

De Schijnvallei en het Schijn spelen de hoofdrol in dit Ringpark. We vertakken de rivier en leggen ze opnieuw helemaal bovengronds met twee eilanden en glooiende oevers. De bestaande toegangen tot het park worden buurtpleinen. De overkapping aan Hof ter Lo verbindt Deurne en Borgerhout voor fietsers en voetgangers. De overkapping achter de Ten Eekhovalei, kap Schijnvallei, geeft extra ruimte aan het park.

Wat staat er te gebeuren

De uitvoering van het grootste deel van de Ringparken kan pas starten na de werf van de onderbouw van de Oosterweelverbinding. Er zijn echter delen van Ringparken die buiten die werfzone vallen, of die versneld zullen vrijgegeven worden door Lantis. Op die plekken is er de kans om al sneller een deel van het Ringpark definitief aan te leggen. Alles wordt in het werk gesteld om de werfvrije zone in Ringpark Het Schijn versneld aan te leggen. Dit vooruitgeschoven gedeelte omvat de aanleg van het natuureiland en het parkeiland achter de Lakborslei en Ten Eekhovalei.

Het voorontwerp werd goedgekeurd na een brede consultatieronde bij de betrokken districten, Lantis, team intendant, leden van de projectwerkbanken en de burgerbewegingen. Dit voorontwerp vormt het kader voor de verdere ontwikkeling van het Ringpark.

Tussen 2023 en 2024 werd het voorontwerp bijgewerkt met de integratie van de bijkomende overkappingen kap Schijnvallei en de verlengde kap Hof ter Lo.

In januari 2025 werd het ontwerp gewijzigd ter hoogte van het toegangsplein Lakborslei. Dankzij de aankoop van de voormalige garage Thuy kan het toegangsplein vergroot worden tot een volwaardig, aangenaam buurtplein met ruimte om elkaar te ontmoeten. Het plein is een groene verbinding tussen de begraafplaats Sint-Fredegandus en het Ringpark Het Schijn. Centraal op het plein bevindt zich een wadi, daarin wordt regenwater opgevangen dat bij hoge waterstanden kan overlopen naar het Schijn. In de wadi worden ook natuurlijke speelaanleidingen voorzien zoals keien en boomstronken.

Figuur 3: ontwerp ringpark Groot Schijn

7. Provincie Antwerpen pakt twee vismigratieknelpunten aan op de Wezelse Beek (Park Wijnegem en stuw opwaarts Albertkanaal) (Blue Deal actie 8A_E_0328)

De Wezelse Beek - Zwanebeek is een prioritaire waterloop voor het herstel van vismigratie. In het park van Wijnegem, stroomafwaarts het Albertkanaal, bevindt zich een vaste stuw met schotbalken. Deze creëert een verval van 0,5 m waardoor vrije vismigratie niet mogelijk is. Dankzij het zoeken naar oplossingen, zal dit in de toekomst wel mogelijk worden. Opwaarts het Albertkanaal bevindt zich een volgende stuw die een vismigratieknelpunt vormt. Hiervoor kan zowel een oplossing in de bedding als een nevengeul in aanmerking komen ([8A_E_0328](#)).

Hoever staan we

De gemeente Wijnegem, Provincie Antwerpen, de Vlaamse Milieumaatschappij en het Regionaal Landschap de Voorkampen hebben de krachten gebundeld voor de uitvoering van de ecohydrologische studie in het Wijnegemhof. Ook Agentschap Onroerend Erfgoed draagt mee bij via subsidies gelinkt aan het erfgoedbeheerplan Park Wijnegemhof.

De waterpeilmetingen (grond- en oppervlaktewater) die RLDV met de gemeentelijke werkdienst uitvoerde, zijn afgerond. De metingen van een jaar geven inzicht in de waterhuishouding van het park, waaruit het studiebureau duidelijke analyses kan trekken en gerichte maatregelen kan voorstellen i.f.v. duurzaam parkbeheer en vismigratie. Het finale rapport wordt gefinetuned tot een volledig document dat het parkbeheer kan

ondersteunen. Op basis van de resultaten uit de ecohydrologische studie zal ook de oplossing voor het vismigratieknelpunt gekozen worden door de stuurgroep.

Figuur 4: Grondwaterpeilmeting RLDV met gemeente 2024

Figuur 5: Het historische verdeelkunstwerk is een vismigratieknelpunt op de Wezelsebeek

8. Archeologisch Syntheseonderzoek: Schijn en Wezen

Deze studie heeft als doel een kader te creëren om het archeologische en cultuurhistorische landschap van de Schijnvallei beter te leren begrijpen. Dit is nuttig voor stakeholders rond natuurbeheer en wetenschappelijke onderzoek, om natuurinrichtingen te kunnen staven aan de oorspronkelijke staat en functies van landschapsdelen binnen de vallei. De synthesestudie, uitgevoerd door Lares, werd in januari 2025 afgerond. In de loop van 2025 loopt het schrijfproces nog verder tot een duidelijk geheel voor professioneel gebruik. Om ook het ruime publiek op de hoogte te brengen van de interessante studie zal Regionaal Landschap de Voorkempen, naast de Laarzenwandeling 2024, in de loop van het najaar 2025 inzetten op publieksactiviteiten rond het Groot Schijn (warme winteravonden /vertelavonden, wandel- of fietsroute langs de hoogtepunten, uitgave samenvattend boek...) Er zijn al enkele kennisdelingen gebeurd, zowel professioneel als recreatief:

23/10/2024 - Social media post als oproep voor anekdotes over de vallei van het Schijn

22/11/2024 - kennisdeling studiebureaus dienstenbestek waterloopverruwing Groot Schijn + onderzoekers archeologisch syntheseonderzoek 'Schijn en wezen'

24/1/2025 - lezing door auteur Dries Tys voor de heemkundige kringen

5/2/2025 en 8/2/2025 - flyers en posters in het [infopunt De Grote Verbinding](#) naar aanleiding van de archeologische opgraafwerken in Ringpark Groot Schijn

13/2/2025 - samenvattende lezing door auteur Dries Tys op stakeholderoverleg IP Groot Schijn

Figuur 4: Poster RLDV op infopunt Ringpark Groot Schijn

9. Kans op natte voeten in Zoersel kleiner door overstromingsgebied Kwikaard (actie 6 F 0317)

Aan de grens tussen Zoersel en Schilde komen op korte afstand van elkaar vier beken samen. Dichtbij de Kapellei, de Raymond Delbekestraat en de Waterstraat komen de Molenbeek en de Trappistenbeek samen. Wat verderop komen daar nog de Waterstraatse Loop en de Kleine beek bij. Veel waterlopen met soms veel water en af en toe ook wateroverlast.

Hoever staan we

Om het risico op wateroverlast in de omgeving Kapellenhof, Driehoek, Oudebaan te Zoersel verminderen, heeft de provincie Antwerpen een overstromingsgebied aangelegd in het landbouwgebied tussen de Raymond Delbekestraat/Waterstraat en de Kapellei. Het overstromingsgebied kan een volume van ongeveer 25 000 m³ water bergen, waardoor het risico op schadelijke overstromingen in de buurt verkleint. Als de hoge afvoeren voorbij zijn, stroomt het water uit het overstromingsgebied vertraagd en op natuurlijke wijze terug naar de waterlopen.

De werken vatten in de zomer van 2022 in optimale omstandigheden aan. Door veelvuldige neerslag vanaf half september lagen de werken een jaar stil. Een geleverde partij klei zorgde voor bijkomende vertraging nadat bleek dat ze besmet was met Japanse Duizendknoop. Door het juridische getouwtrek dat daarop volgde, konden de werken pas in voorjaar 2024 opnieuw starten. Na een jaar doorwerken is het provinciaal overstromingsgebied Kwikaard nu eindelijk af!

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/overstromingsgebied-kwikaard.html>

Wat staat er te gebeuren

De werken zijn afgerond.

Figuur 5: Trappistenbeek

10. Aanpak overstromingsproblematiek Knotsbosloop in Schilde door verleggen van waterloop (actie 6-H-0040)

De Knotsbosloop doorsnijdt in bestaande toestand heel wat percelen in een zone met weekendhuisjes ter hoogte van de Vijverlaan – Rinkvenlaan – Vraagheideweg in Schilde. Doordat de waterloop door heel wat tuinen loopt, is de waterloop nagenoeg niet toegankelijk voor onderhoud. Bovendien zorgden verschillende te kleine inbuizingen in het verleden voor extra wateroverlast. De heraanleg van de Waterstraat en de vervanging van 3 inbuizingen hebben al enige soelaas gebracht, maar door het tracé van de waterloop te verleggen op het openbaar domein langsheen de Waterstraat – Kotsheide zal een betere afwatering kunnen gegarandeerd worden.

Dit project wordt in samenwerking met de gemeente Schilde en Pidpa uitgevoerd.

Hoever staan we

Opmaak ontwerp is lopende.

Wat staat er te gebeuren

Aanvraag vergunning in 2025, start werken in 2026.

11. Koude Beek verademt te Borsbeek (Levend Water project)

Het Regionaal Landschap Rivierenland werkt samen met de gemeente Borsbeek aan een participatietraject voor het project 'De Koude Beek Verademt', een goedgekeurd projectvoorstel 'Levend Water' 2023.

Hoever staan we

Het gehele project omvat een participatietraject (door RLRL) waarmee aan de slag wordt gegaan om een voorontwerp (dit wordt uitbesteed) op te maken over een buurtplekje dat zich bevindt op de Adrinkhovelaan te Borsbeek. De Koude beek loopt daar momenteel ingebuisd onder, en het droomscenario zou zijn dat ze daar terug het licht ziet, naast ook het opwaarderen van deze buurtplek.

Wat staat er te gebeuren

Het participatietraject heeft plaatsgevonden in de zomer van 2024. Het voorontwerp moet klaar zijn tegen 30/10/2026 (bepaling ILevend Water).

12. Verlegging Diepenbeek te Borsbeek en Borsbeekse Blauwe Hechting (Levend Water)

In samenwerking met de provincie Antwerpen en Pidpa zal het lokaal bestuur van Borsbeek de Diepenbeek herwaarderen. Deze waterloop ligt momenteel ingebuisd onder de Lucien Hendrickxlei. Naar aanleiding van rioleringswerken zal de beek in een open bedding verlegd worden in het aangrenzend openruimtegebied. Het project werd door het lokaal bestuur van Borsbeek ingediend binnen de projectoproep 'Levend Water'.

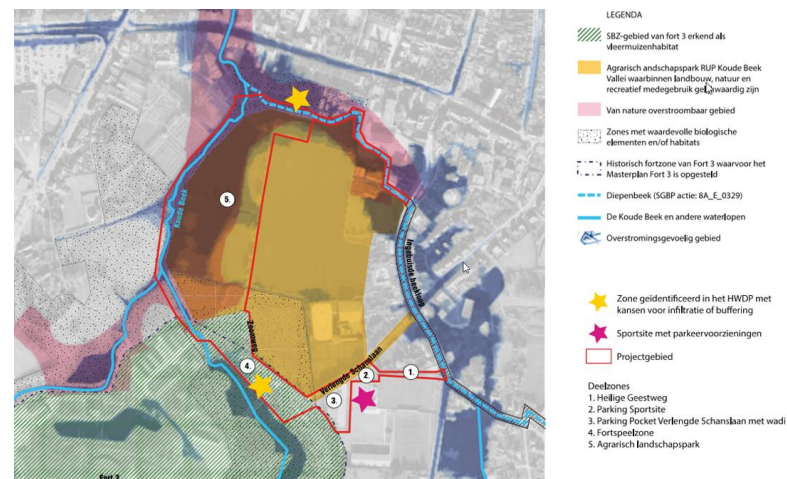
Het studieproject Borsbeekse Blauwe Hechting sluit hierbij aan en wil een voorontwerp realiseren voor het openleggen van de ingebuisde Diepenbeek in Borsbeek. Het projectgebied is gelegen op de transitie tussen platteland en stad en heeft potentie om te functioneren als 'missing link' tussen al eerder uitgevoerde hydromorfologische opwaarderingen en heeft verbinding met het achterliggende landbouwgebied dat reeds is hermeanderd.

Hoever staan we

De provincie heeft de verlegging van de Diepenbeek hydraulisch doorgerekend. De samenwerkingsovereenkomst tussen de drie partners is goedgekeurd.

Wat staat er te gebeuren

De ontwerpopdracht zal in 2025 gegund worden.

13. Waterkwaliteit

De waterlopen in het Groot Schijn zijn afgebakend als ecologisch kwetsbare waterlopen met een permanent onttrekkingsverbod (besluit gouverneur Antwerpen december 2021). We streven naar een goede toestand voor het Groot Schijn tegen 2027.

Op het integraal projectoverleg Groot Schijn wordt elke 2 jaar een uitgebreid overzicht gegeven van alle data m.b.t. waterkwaliteit op basis van de meetnetten van VMM, het overstortenmeetnet van Aquafin en modelleringen m.b.t. de evolutie van de waterkwaliteit.

Volgende elementen wensen we op te volgen binnen het afstroomgebied van het Groot Schijn:

- Op de Grote Merriebeek werden in het verleden regelmatig calamiteiten vanuit de bedrijventerreinen vastgesteld.
- Op de Diepe Beek wensen we een cluster van serrebedrijven op te volgen.
- Er zijn nog een aantal overstorten met belangrijke impact op het Groot Schijn.
- In het zuiveringsgebied Schilde worden een aantal optimalisaties gepland (oa afsplitsen RWZI Sint-Job-in-'t Goor).
- Opvolging RWZI Boechout thv Koude Beek.

Om de impact op de waterkwaliteit meer gedetailleerd te kunnen opvolgen, plaatste VMM begin 2023 een tiental multiparametersondes (MPS).

Globaal gezien is de fysico-chemische waterkwaliteit van het Groot Schijn niet verbeterd sinds het referentiejaar 2018. Vooral een aantal **zijlopen** hebben een onvoldoende waterkwaliteit, wat een extra belasting betekent voor het Groot Schijn, vnl Wezelse Beek/Zwanebeek, Koude Beek en Diepe Beek. De biologie van het Groot Schijn scoort matig tot goed.

Een belangrijk project voor het verminderen van de vuilvracht op de Wezelse Beek/Zwanebeek is de **ontdubbeling van de RWZI Schilde en de bouw van een nieuwe RWZI in Sint-Job-in-'t Goor**. De vergunning voor de bouw van de nieuwe RWZI te Sint-Job-in-'t Goor werd recent opgeheven ten gevolge van een procedurefout. Dit betekent dat Aquafin een nieuwe vergunning zal aanvragen voor 8 april 2025. Rekening houdend met een nieuw vergunningstraject van 6 maanden en mogelijks ook een nieuwe beroepsprocedure hoopt Aquafin over een jaar te kunnen starten met de uitvoering.

Verder is er op heden een belangrijke belasting op het Groot Schijn van de **overstort thv de Autolei**. In het najaar van 2024 werd de hydraulische nota 21.252 'Afkoppeling RWA Wijnegem Shopping Center – Bufferbekken Fortvlakte, Wijnegem' goedgekeurd. In toestand C (na uitvoering van het project) zullen de overstortvolumes met 20% verminderen ten opzichte van de huidige situatie. In toestand D (na uitvoering van alle bovenstrooms in het rioleringsstelsel gesitueerde afkoppelingsprojecten), zal de overstortwerking met 95% verminderen tov toestand C.

Een belangrijk knelpunt thv de Koude Beek vormt de **vermazing van de Adrinkhovelaan**, welke werd vastgesteld bij de opmaak van een hydronautstudie. Ter hoogte van de kruising Adrinkhovelaan / Koude Beek is een overstort aanwezig, hier blijkt een opening te zijn in de overstortmuur zodat beek en riolering in elkaar overlopen. De riolering loopt eigenlijk verder langs de Koude Beek tot aan de Frans Beirenslaan. Een inspectie (door Pidpa) wijst uit dat deze leiding op nog andere plaatsen verbonden is met de waterloop. Dit betekent enerzijds dat 986 IE aansluiten op de Koude Beek maar ook dat de Koude Beek instroomt en bijdraagt tot de verdunning in RWZI Wommelgem. Zowel de beek als de riolering liggen in de tuinen van de woningen van de Verbindingslaan, waardoor deze niet goed bereikbaar en onderhoudbaar zijn. Het lijkt dan ook een opportuniteit om – als hier toch een nieuwe verbinding moet komen – de DWA om te leiden via de Verbindingslaan en meteen ook met de Provincie te bekijken hoe de Koude Beek ook langs daar omgeleid kan worden. Het bekkenbestuur vraagt welke instantie dit project op zich kan nemen, gelet op de fusie tussen Borsbeek en stad Antwerpen zodat er binnen 5 jaar een oplossing op het terrein wordt bereikt.

Op de Koude Beek is er ook een gekende problematiek van vervuild slib. Belangrijk is dat de sanering hiervan ook ingepland wordt om het naleveren van verontreinigde stoffen naar de waterkolom te vermijden.

Door de afbakening van het Groot Schijn als speerpuntgebied klasse 3 moeten alle gemeenten en rioolbeheerders in het afstroomgebied versneld werken aan de uitbouw van de (boven)gemeentelijke saneringsinfrastructuur. Dit wordt verder opgevolgd vanuit het integraal project Groot Schijn.

14. Procesbegeleiding vallei van het Klein Schijn

Het Departement Omgeving beoogt lokale partners te stimuleren om een duidelijke rol en eigenaarschap op te nemen bij de realisatie van de klimaatgordel. Zo worden actieve betrokkenen aangemoedigd en lopende initiatieven extra ondersteund. In de vallei van het Klein Schijn zijn de kiemen voor een dergelijke coalitie aanwezig met de ondertekening van een intentieverklaring door de burgerbeweging GruunRant, de gemeenten Schilde, Schoten en Wijnegem en Pidpa. Via de opdracht 'Procesbegeleiding' wenst het Departement Omgeving de verdere coalitievorming te ondersteunen via de

inbreng van deskundigheid, actieve hulp aan het proces, omkadering bij de opbouw van de overleg- en governance platformen en bij het promoten van acties door private actoren, ... Het Departement Omgeving ziet in de ondersteuning van een project zoals Vallei van het Klein Schijn ook een kans om de leerlessen te vertalen naar feedback voor de uitrol van de klimaatgordel, op maat van de diverse fases van dit complex project.

Hoever staan we

Het project startte begin 2025 en heeft een doorlooptijd van ongeveer 1 jaar. Het bureau Createlli, ondersteund door bureau OMGEVING, werd aangesteld om een coachende en verbindende rol op te nemen en betrokken te stimuleren om een actieve rol in het verhaal van de vallei van het Klein Schijn op te nemen.

De kick-off en afstemmingsronde zijn achter de rug en momenteel wordt er gewerkt aan de inhoudelijke scoping van het partnerschap.

Wat staat er te gebeuren

Het organiseren en implementeren van het partnerschap zijn de volgende stappen in het traject, met als beoogde eindpunt het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst tussen alle partners.

Antitankgracht

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Antitankgracht wordt gevoed door het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten en heeft 2 takken (lokale waterlichamen 1ste orde), respectievelijk naar de Afwateringsgracht (noordwestelijke tak) en het Groot Schijn (zuidoostelijke tak). De Antitankgracht vormt op deze manier een grote kwartcirkel (van noord tot oost) rond de stad Antwerpen. De Antitankgracht is een kunstmatige waterloop, welke de afstroomgebieden van het Groot Schijn en de Verlegde Schijns doorkruist.

wateroverlast

Bij periodes van veel neerslag wordt de voeding van de Antitankgracht dichtgezet, waarbij de waterloop enkel gevoed wordt door lokaal drainagewater en de interferentie met de kruisende waterlopen. De noordelijke tak van de Antitankgracht mondt uit in de Verlegde Schijns en wordt overgepompt via het pompstation Rode Weel. De zuidelijke tak loopt thv het fort van Oelegem over in het Groot Schijn.

watertekort

De Antitankgracht heeft geen natuurlijk bovendebiet. Bij langdurige droogteperiodes komt de voeding van de Antitankgracht vanuit het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten in concurrentie met de voeding van het kanaal DTS vanuit het Albertkanaal, dat op zijn beurt onderhevig is aan de afspraken uit het Maasafvoeroverdrag. Dit betekent dat de Antitankgracht extra kwetsbaar is voor verdroging. De Antitankgracht wordt gevoed door lokaal kwelwater. In droge zomers vallen bepaalde segmenten van de Antitankgracht droog. Er moet over gewaakt worden dat er altijd voldoende watervoerende segmenten beschikbaar zijn waar de vispopulatie zich in droge periodes kan terugtrekken.

waterbeleving

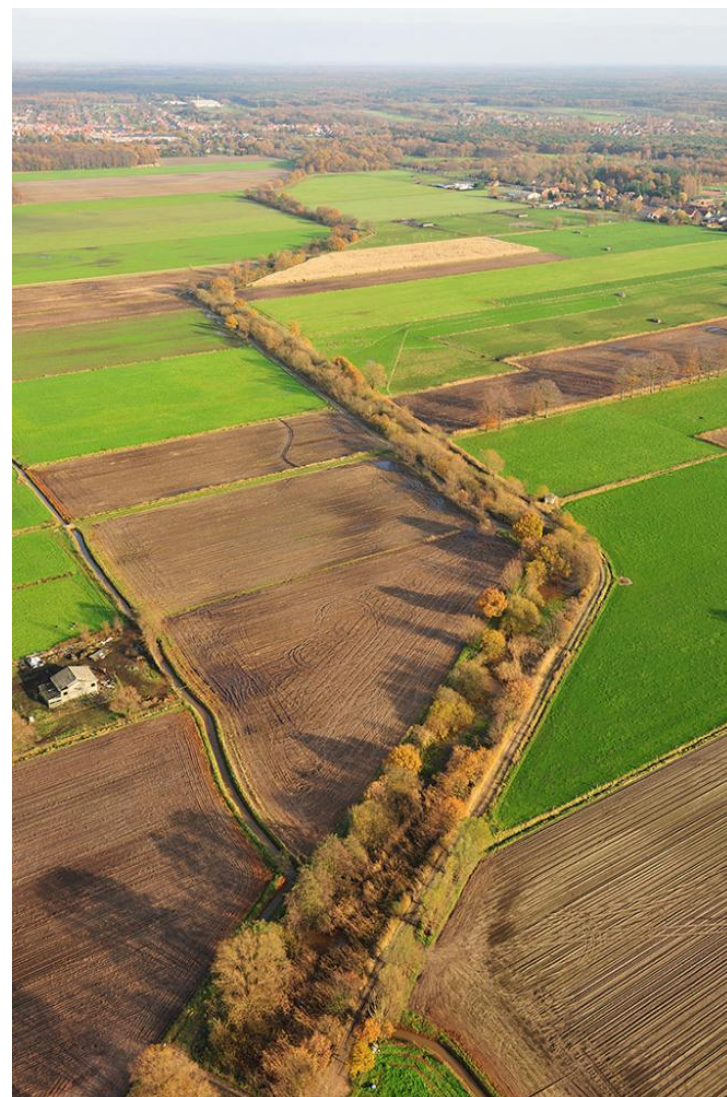
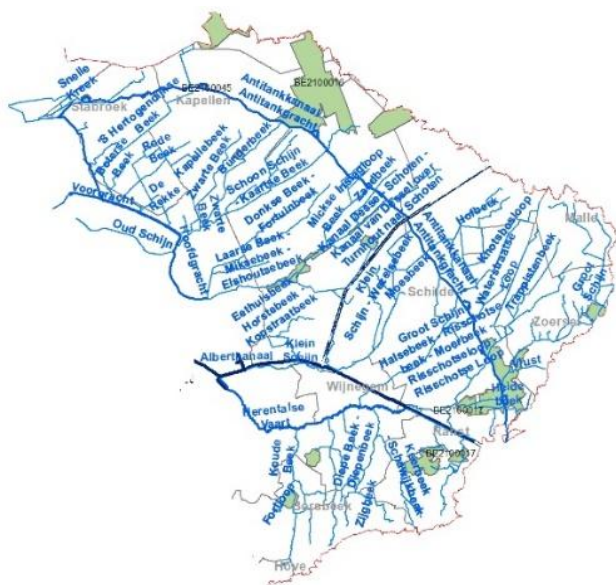
De Antitankgracht vertegenwoordigt heel wat natuur-, landschaps- en erfgoedwaarden. Ze werd gegraven tussen 1937 en 1939 met de bedoeling vijandelijke [tanks](#) en ander rollend materieel te stoppen vooraleer ze Antwerpen konden bereiken. Ondertussen is de Antitankgracht geëvolueerd naar een groots natuurverbindingsgebied, dat verschillende natuurgebieden en bossen met elkaar verbindt en migratie van dieren en planten tussen die gebieden mogelijk maakt. Vanuit het Regionaal Landschap de Voorkempen wordt actief ingezet op de recreatieve waarde van de Antitankgracht.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Voor het project Antitankgracht is een organisatiestructuur opgezet die bestaat uit een projectbureau, stuurgroep en verschillende werkgroepen. Het projectbureau neemt de dagdagelijkse leiding en opvolging op zich. Hierin zijn vertegenwoordigd: RLDV, VMM, Complex project De Nieuwe Rand, Agentschap Natuur en Bos en Agentschap Onroerend Erfgoed. In de stuurgroep zetelen naast de voorgaande partners ook de zeven betrokken gemeenten (Stabroek, Kapellen, Brasschaat, Schoten, Brecht, Schilde en Ranst) alsook Boerenbond en Natuurpunt. De stuurgroep fungeert als een netwerkplatform waarin elke partner op de hoogte wordt gebracht van lopende projecten, problematieken en uitvoeringsgerichte acties. De stuurgroep bekrachtigt principebeslissingen die in de werkgroepen verder uitgedacht en uitgewerkt worden.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

15. Aanleg infrastructuur ivf geoptimaliseerd peilbeheer tussen Antitankgracht en zijlopen

Er zijn een tiental connecties tussen de Antitankgracht en kruisende waterlopen. Zowel in periodes van aanhoudende neerslag als droogte is het wenselijk om de interferenties tussen de Antitankgracht en de zijlopen te optimaliseren.

Hoever staan we

Begin 2024 werd de opdracht dienstenbestek Benedenscheldebekken gegund met ondermeer de deelactie 'aanleg infrastructuur ivf geoptimaliseerd peilbeheer tussen Antitankgracht en zijlopen'. Meer bepaald zullen regelbare constructies ontworpen worden thv de volgende locaties:

- Kruising Antitankgracht met Hofbeek (gemeente Schilde)
- Kruising Antitankgracht met Steynhoefsebeek (gemeente Schilde)
- Kruising Antitankgracht met Groot Schijn (gemeente Ranst)

Wat staat er te gebeuren

De ontwerpstudie is inmiddels afgerond.

Aanvraag omgevingsvergunning in voorjaar 2025.

16. Focus op functionele ecologische verbindingen - landschapsherstel, natuurherstel en ontsnippering langsheen de Antitankgracht

Met deze doelstelling werken we aan landschappelijke kwaliteit, waterkwantiteit en ecologische verbindingen. Het gehele project wordt opgenomen vanuit een participatieve rol van alle partners, waarin RLDV de opvolging doet en coördinator is van acties.

Hoever staan we

Sinds 2023 werden op verschillende locaties langsheen de Antitankgracht op particuliere gronden de percelen opgewaardeerd door aanplantingen te doen. De landschappelijke inpassing heeft zowel meerwaarde naar beleving als naar biodiversiteit.

Langsheen Antitankgracht staan plannen klaar om in het gebied van de Lage Haar (in eigendom van Natuurpunt) op grondgebied Schilde een poel uit te graven, grachten te dempen en afstroming richting de Zwanebeek te vertragen. Dit om meer water op te houden en de grondwatertafel aan te vullen.

Gemeentewegen worden ontsnipperd met ondersteuning van ANB, VMM, Interreg Vlaanderen-Nederland en de gemeenten. Een eerste punt is de Heidestraat-Zuid in Kapellen waar een ecoduiker wordt voorzien bij het aan te leggen nieuwe fietspad. Deze tunnel verbindt beide oevers (onder de weg) van de Antitankgracht. Daarnaast staat ook de Miksebaan in Brasschaat op de planning. Hier zullen ecotunnels geplaatst worden met een voldoende grote diameter opdat ook otter en bever deze kunnen gebruiken. Ook hier worden beide oevers van de Antitankgracht verbonden. Op beide locaties wordt ook een ecoraster geplaatst.

Klimaatpark De Zwaan wordt ingericht op een groot (10ha) weiland te Schoten, gelegen aan de E10-plas. Door hier overstromingsgebied en natte natuur in te richten, voorkomen we dat de Brechtsebaan verder overstroomt in perioden van hoge grondwaterstanden en veel neerslag. Deze natte natuur biedt ruimte aan de otter en andere soorten die gebonden zijn aan natte natuur. Daarnaast krijgt de ecologische verbinding tussen E10plas, Antitankgracht en Kanaal Dessel-Schoten op deze wijze vorm.

Figuur: Inrichtingsplan Klimaatpark De Zwaan te Schoten

Wat staat er te gebeuren

Op de planning staat nog:

- werkgroep water bijeenroepen om acties rond waterkwaliteit in de omgeving van de Antitankgracht op te zetten. Dit alles gelinkt aan het Interreg-dossier 'Otter over de grens'

- verdere focus op ontsnippering van (gemeente)wegen

- opmaak van een nieuw projectplan 2026-2031 waarin ook ruimte wordt gelaten voor waterconservering in openruimtegebieden, infiltratie in de hoger gelegen gebieden tov Antitankgracht, valleiherstel van de kruisende beken, landschappelijke inrichting van de valleien, ...

Daarnaast staan nog acties rond beheer van de fietspaden, inrichting van recreatieve punten en acties gerelateerd aan erfgoed in het projectplan opgenomen.

Grote Molenbeek-Vliet

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Grote Molenbeek-Vliet is een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Heel wat acties in het SGBP focussen op het thema wateroverlast.

watertekort

De Vliet werd afgesneden van de oorspronkelijke getijdewerking van de Rupel. Hierdoor is de vallei extra kwetsbaar voor verdroging.

waterbeleving

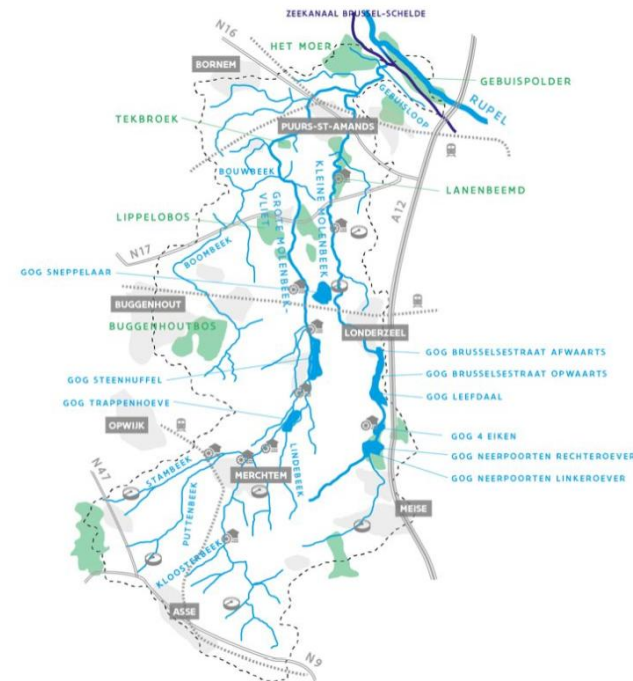
Het stroomgebied van de Vliet oefent een bijzondere aantrekkingskracht uit. Typisch voor dit gebied is het slikken- en schorrenlandschap, afgewisseld met kleinschalige landbouw. Erfgoed heeft er een prominente plaats, met prachtige kastelen en militaire relikten. Vanuit het riviercontract van de Vliet wordt ingezet op het thema waterbeleving.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Op 10 mei 2022 ondertekenden de partners het riviercontract voor de Vliet-Molenbeek. VMM en het bekkensecretariaat gaan samen aan de slag met de hogere en lokale overheden, de water-, terrein- en rioolbeheerders, de sectororganisaties, de bedrijven, de landbouwers en de inwoners. Hierbij worden acties aangepakt verdeeld over vier thema's: wateroverlast, watertekort, waterkwaliteit en waterbeleving. Op die manier zetten we belangrijke stappen vooruit voor een Vliet-Molenbeek in topconditie, nu en in de toekomst.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken, Riviercontract Vliet-Molenbeek](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

17. VMM sluit de Vliet gravitair aan op de Rupel

Tot 1976 stond de Vliet in verbinding met de Rupel en zo met de Schelde. De Vliet was toen bevaarbaar en van groot economisch belang. Na de overstromingen van 1976 in Ruisbroek werd de Vliet afgesloten van de Rupel en tijloos gemaakt. De benedenloop werd ingedijkt en er kwam een pompstation dat het water verpompt van de Vliet naar het Zeekanaal Brussel-Schelde.

VMM wil de natuurlijke, gravitaire uitwatering van de Vliet naar de Schelde of Rupel in ere herstellen ([6 I 0084](#)). Het huidige pompgemaal op de Vliet vormt een hinderpaal voor de natuurlijke werking van het watersysteem, zowel op hydraulisch als op ecologisch vlak (vismigratie is niet meer mogelijk). Het pompgemaal met wachtbekken zorgt voor extra aanslibbing en daaraan gekoppelde kosten, zoals slibruimingskosten en onderhoudskosten van de pompinstallatie. Bovendien verbruiken de technische installaties veel energie, terwijl de Vlaamse overheid de komende jaren minder CO2 wil uitstoten.

Hoever staan we

VMM heeft twee haalbaarheidsstudies laten uitvoeren. In eerste instantie werd onderzocht of de Vliet rechtstreeks kon aangesloten worden op de Schelde via het huidige tracé van de Boveneikenbroekloop. Dit scenario bleek complexer dan aanvankelijk gedacht en werd verlaten. Het aansluiten van de Vliet op de Rupel blijkt wel mogelijk. Hierbij zijn hoge gravitaire rendementen haalbaar. Op de Vliet ontstaat terug een (schijn)getij. Een hoger basispeil op de Vliet geeft een betere bescherming bij stormen en maakt een koppeling mogelijk met vernattingsprojecten in het afwaartse deel van de Vlietvallei.

Wat staat er te gebeuren

De gravitaire aansluiting van de Vliet op de Rupel is een belangrijke actie om de doelstellingen uit het stroomgebiedbeheerplan te halen en om de waterveiligheid op lange termijn te garanderen. Evenwel blijkt uit de eerste ramingen dat hier een grote investeringskost tegenover staat vanwege de complexiteit voor de aanleg van een duiker onder het Zeekanaal (grootte-orde 12 miljoen euro). Dit overschrijdt de reguliere budgetten van VMM als waterbeheerder. **Het bekkenbestuur vraagt om actief te zoeken naar middelen voor realisatie van dit project. Enkel via een samenwerking tussen meerdere partijen of subsidiëring via overige middelen kan dit project gerealiseerd worden.**

Wachtboezem met pompgemaal in de huidige situatie

18. VMM pakt knelpunten wateroverlast en vismigratie aan op het afwaartse traject van de Grote Molenbeek-Vliet (Blue Deal actie 8A_E_0366)

De vallei van de Grote Molenbeek-Vliet is heel overstromingsgevoelig. Bij hevige of langdurige regenval treedt de waterloop buiten haar oevers.

Deze problematiek werd verder verduidelijkt op een **infomarkt overstromingen** in de gemeente Londerzeel op 18 juni 2024. Een 250-tal inwoners kwamen zich informeren. VMM gaf elk uur een presentatie over de knelpunten en oplossingsmogelijkheden. Aan de hand van dronebeelden die werden gemaakt tijdens de wateroverlast eind 2023, werd de omvang van de overstromingen aanschouwelijk getoond. De bewoners kregen na elke presentatie ruim de kans om vragen te stellen aan de experts.

Aan de informatiestanden werd doorlopend toelichting gegeven over de waterproblematiek, over wat er nog gepland is, maar zeker ook over welke maatregelen

de inwoners zelf kunnen nemen. Daarom waren er ook een aantal gespecialiseerde bedrijven aanwezig met individuele beschermingsmaatregelen.

Er zijn in het stroomgebied een heel aantal acties lopend en gepland om wateroverlast te verminderen. Dit gebeurt volgens de principes van **meerlaagse waterveiligheid**: een combinatie van maatregelen, en een gedeelde verantwoordelijkheid.

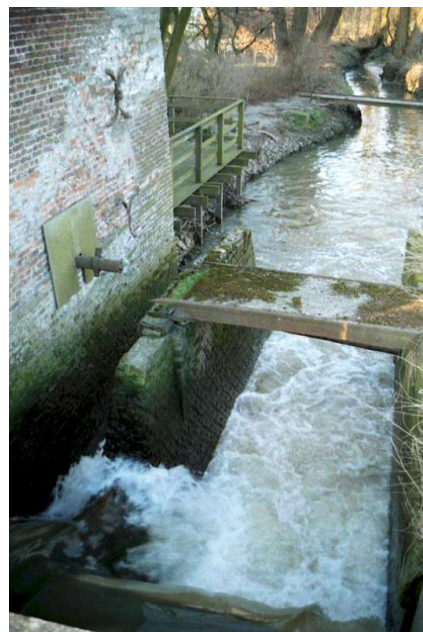
Er worden zowel maatregelen voorzien die de kritieke overstromingen beheersen (protectie), maatregelen die de schade door overstromingen voorkomen of verminderen (preventie) en maatregelen die ervoor zorgen dat we goed voorbereid zijn wanneer een overstroming zich toch voordoet (paraatheid). Voor een aantal knelpuntgebieden zorgt de complexe waterproblematiek er immers voor dat waterbouwkundige maatregelen niet evident zijn. Hier zal in de toekomst verder moeten ingezet worden op individuele bescherming van woningen.

Dronebeeld GOG Robroek

Eén van de knelpunten is de **wijk Sneppelaar** in Londerzeel. Bij hoogwater loopt het water van de Grote Molenbeek via de Moorhoekbeek naar de Kleine Molenbeek. Sneppelaar wordt daarbij getroffen door de lage ligging van de wijk. Stroomopwaarts van Moorhoek werd al een dijkje aangelegd om het water van de Grote Molenbeek binnen de vallei te houden, maar bij felle neerslag volstaat dat niet. Het verhogen van de dijk is geen optie omdat de waterbergingscapaciteit van de vallei van de Moorhoekbeek dan niet meer gebruikt kan worden. De VMM onderzoekt of er een nieuwe dijk kan worden aangelegd ter hoogte van de wijk Sneppelaar zelf, zodat het water net stroomopwaarts van de huizen wordt tegengehouden.

VMM wil verder ook inzetten op **structuurherstel en waterloopverruwing** van de Vliet-Grote Molenbeek ([8A E 0366](#)), **aanpak van de vele vismigratieknelpunten** oa te Herbodinnemolen, Diepensteinmolen en Marselaermolen ([8A E 0365](#)) en de aanleg van een **sedimentvang** in de omgeving van Herbodinnemolen ([8B C 0076](#)).

Diepensteinmolen

Hoever staan we

VMM heeft het hydraulisch onderzoek naar de dijk te Sneppelaar ([6 H 0039](#)) afgerond. De verdere aanpak zal uitgewerkt worden in nauw overleg met de gemeente Londerzeel. In het najaar van 2023 werd een infomarkt mbt dit project georganiseerd voor de omwonenden... In 2024 werd een terreinbezoek uitgevoerd bij de betrokken eigenaars om de dijklocatie te bespreken. In 2025 wordt er een definitief ontwerp gemaakt en een omgevingsvergunningsdossier voorbereid.

Begin 2024 werd het dienstenbestek Benedenscheldebekken gegund. In 2024 startte het voorontwerp op van de acties rond structuurherstel en waterloopverruwing van de Vliet, aanpak van de vismigratieknelpunten en aanleg van de sedimentvang. Deze projecten worden opgevolgd vanuit een kerngroep en halfjaarlijks teruggekoppeld op het integraal

projectoverleg Vliet-Grote Molenbeek. In de 2de helft van 2025 worden participatiemomenten voorzien om de projectzones vanuit de studie structuurherstel en waterloopverruwing te bepalen. Ten laatste in 2027 zijn de aanbestedingsdossiers voor de verschillende projecten klaar en kunnen deze op het terrein gerealiseerd worden.

19. Provincie Vlaams-Brabant pakt knelpunten wateroverlast en vismigratie aan langs Kleine en Grote Molenbeek

De valleien van de Kleine en Grote Molenbeek zijn heel overstromingsgevoelig. Bij hevige of langdurige regenval treden de waterlopen buiten hun oevers, onder meer in Londerzeel, Meise en Merchtem. De aanleg van één of meerdere overstromingsgebieden stroomopwaarts van de knelpunten kan helpen om de wateroverlast aan te pakken. Uit computerberekeningen is gebleken dat een overstromingsgebied ter hoogte van Leefdaal-Slozenstraat de wateroverlast aan de Brusselsestraat en aan De Burcht in Londerzeel aanzienlijk zou beperken. De provincie beschikt reeds over 7 wachtbekkens en 2 natuurlijke overstromingsgebieden.

Wat staat er te gebeuren

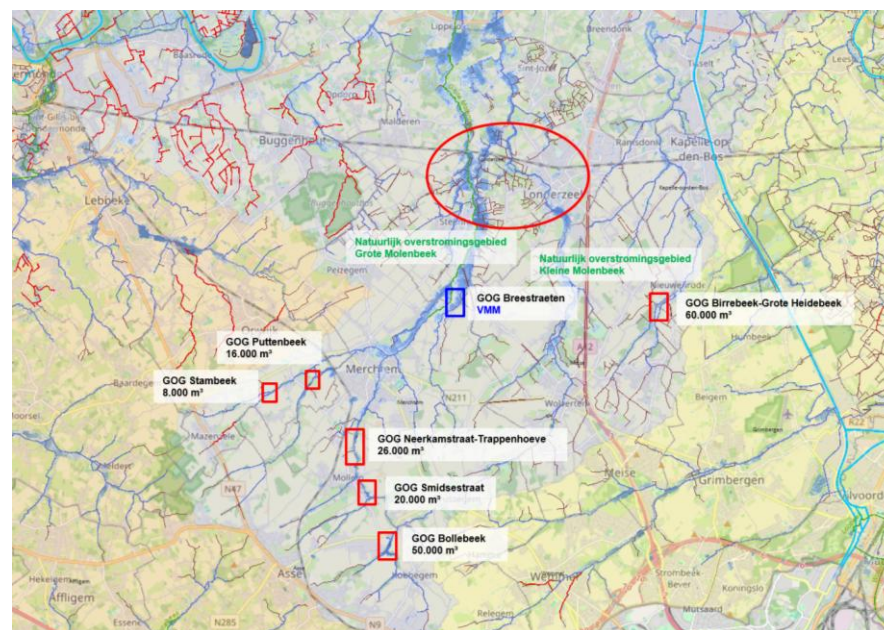
Via het dienstenbestek Benedenscheldebekken laat de provincie Vlaams-Brabant volgende **voorstudies en ontwerpen** uitvoeren in 2023-2025:

- Aanleggen van GOG op de Kleine Molenbeek te Leefdaal ([6 F 0311](#))
- Aanleggen van GOG op de Kleine Molenbeek te 4-Eiken-Neerpoorten met vismigratieknelpunt op de watermolen van Imde ([6 F 0311](#))
- Aanleg beschermdijk op de Kleine Molenbeek opwaarts Brusselsestraat te Londerzeel
- Aanleg vispassage op Grote Molenbeek thv watermolen van Collier en heropwaardering Reedijk te Merchtem
- Aanleg vispassage op de Grote Molenbeek thv bypass Langeveldmolen
- Ecologische herwaardering Kloosterbeek

Hoever staan we

Voor onderstaande deelopdrachten is de voorstudie in eindfase, daarna volgt de opstart van het voorontwerp

- aanleg vispassage op Grote Molenbeek thv de watermolen van Collier
- heropwaardering Reedijk te Merchtem, waar we de Molenbeek in het centrum zoveel mogelijk in open bedding willen aanleggen.

Wachtbekkens provincie Vlaams-Brabant

20. Onderzoek naar de haalbaarheid van bescherming van de woningen in het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet (actie 6_C_0019)

Uit recente wateroverlast-events en de hydraulische analyses van VMM blijkt dat het onmogelijk is om alle huidige knelpunten ter hoogte van bebouwing in het gebied op te lossen. De bewoning is te verspreid en reikt op sommige plaatsen tot in het natuurlijke alluvium van de Kleine en Grote Molenbeek. Collectieve oplossingen zoals wachtbekkens en dijkverhogingen zijn niet mogelijk.

De individuele bescherming van gebouwen biedt hier het meeste succes tegen de bestrijding van wateroverlast. Dezelfde conclusie kwam naar voren vanuit het Riviercontract. Het betreft (niet limitatief): plaatsing van terugslagkleppen op de eigen afwatering, plaatsing van waterdichte deuren en ramen of het voorzien van waterkerende schotten voor ramen en deuren, plaatsing van een pomputje in of nabij het huis, plaatsing van gevelbescherming, plaatsing van lokale muurtjes,...

Hoever staan we

De provincie Vlaams-Brabant geeft **subsidies voor individuele beschermingsmaatregelen** aan woningen. Deze subsidie bedraagt 50% van de geraamde kosten, met een maximum van 7.500 euro per beschermde woning en 75.000 euro per project

De provinciale subsidieregeling vraagt dat de gemeente financiële ondersteuning biedt om individuele waterpreventieve maatregelen uit te voeren ter bescherming van gebouwen die gelegen zijn binnen het projectgebied en dat de gemeente beschikt over een door de gemeenteraad goedgekeurd reglement voor het toekennen van een subsidie voor de uitvoering van individuele waterpreventieve maatregelen. Het projectgebied wordt afgebakend in een hemelwater- en droogteplan als een gebied waar bescherming van gebouwen met individuele waterpreventieve maatregelen noodzakelijk is om een meerlaagse waterveiligheid te creëren. VMM kan technische studies financieren.

Wat staat er te gebeuren

Tijdens de infomarkt overstromingen op 18 juni 2024 te Londerzeel toonden verschillende professionele standhouders de technische mogelijkheden rond individuele beschermingsmogelijkheden. In nauw overleg met de betrokken gemeentebesturen zullen VMM en provincie Vlaams-Brabant de verdere mogelijke pistes bekijken om tot effectieve individuele bescherming op het terrein te komen.

Wateroverlast langsheen Maldersesteenweg 09/02/2024

21. We pakken de verdroging aan in het afwaartse deel van de Vlietvallei (Blue Deal actie 4B_B_0435)

Er is heel wat verdroging in de afwaartse delen van het afstroomgebied van de Vliet ([4B_B_0435](#)), zoals in Laenenbemd en Liezelebroek (erkend natuurreervaat in Puurs – St-Amands met verdroging van dotterbloemgraslanden en broekbos) en stroomafwaarts de N16 waar de verdroging zich ver doorzet en impact heeft op meerdere deelgebieden van het SBZ Schelde- en Durmeestuurnum (o.a. Moer van Hingene, Coolhembos, Gebuispolder,...).

Hoever staan we

ANB heeft een ecohydrologische studie voor het gebied opgemaakt om te onderzoeken wat de invloed is van de Vliet op de waterstanden in de natuurgebieden. Op een 10-tal locaties werden begin 2023 peilbuizen en peilschalen geplaatst. De studie wordt afgerond in 2025. Belangrijk hierbij is een evenwicht zoeken tussen waterafvoer in natte perioden en voldoende hoge peilen van de stuw opwaarts de wachtkom in droge perioden, gezien de rechtstreekse impact op de SBZ-gebieden afwaarts de N16. Verdere afspraken over het stuwpeil werden met alle partners gemaakt op 11/03/2025.

Binnen de gemeenten Puurs-Sint-Amands, Bornem en Londerzeel loopt het **Water-Landschap 2.0 project 'Water zonder (be)grenzen in de Vlietvallei'**, waarbij de belangrijkste actoren in het afwaartse gebied de handen in elkaar slaan om een klimaatrobuuste inrichting van het gebied te realiseren. Trekker van dit project is de polder Vliet en Zielbeek met als partners de gemeenten, VMM, landschaps- en natuurbeherende verenigingen en instanties Natuurpunt, Regionaal Landschap Schelde-Durme, Agentschap voor Natuur en Bos en Boerenbond (bedrijfsgilde Bornem en bedrijfsgilde Puurs-Sint-Amands). Zij streven naar een robuust watersysteem, een duurzame landbouw en een kwalitatief landschap

Wat staat er te gebeuren

Het definitief gebiedsprogramma van het WLS 2.0-project werd goedgekeurd door VLM in 2022. De deelnemende partners hebben de nodige budgetten voorzien voor uitvoering van de verschillende acties.

Volgende projecten worden tegen ten laatste 2026 uitgevoerd:

- Verhoging waterpeil in alluvium van de Gebuisloop te Ruisbroek
- Vernatting van het Moer Coolhem te Puurs-Sint-Amands
- Vernatting van het Moer te Bornem
- In open bedding brengen van de Ronnebeek te Bornem
- Ruimte voor water in het gebied Michembeemden te Bornem
- Bijkomende buffering in natuurgebied Tekbroek ([6 F 0341](#))
- Vernatten en ruimte voor water vallei Vliet-Grote Molenbeek te Lippelo
- Vernatten en ruimte voor water voormalig kasteel Marselaer te Londerzeel
- Peilverhogingen in waterlopen en grachten en peilgestuurde drainages in landbouwgebieden

Momenteel lopen de vergunningsaanvragen. Tegen de zomer worden de aanbestedingen op de markt gezet.

22. Klimaatadaptatie en Vlaamse veerkracht in de Kleine Molenbeekvallei (Blue Deal actie 8A_E_0423)

Hoever staan we

VLM startte in de zomer van 2023 met uitvoering van Blue Deal maatregelen (budget: Klimaatadaptatie en Vlaamse Veerkracht) in de Kleine Molenbeekvallei. Op de Broekloop en de Kleine Molenbeek worden oevers afgeschuind, vispasseerbare stuwen geplaatst en twee voormalige visvijvers verondiept en omgevormd naar natuurlijke vijvers ([Blue Deal actie 8A_E_043](#)). Door het natte najaar en voorjaar en broedseizoen, werden de werken uitgevoerd in de zomer van 2024. Deze maatregel past binnen het landinrichtingsplan St-Amands Puurs Scheldeboorden en Liezele, zie [Schelde en Rupel | Vlaamse Landmaatschappij \(vlm.be\)](#) voor het volledige LIP.

23. Duurzaam biodiversiteitsproject in de vallei van de Vliet

De natuurwaarden en het sponslandschap worden versterkt in de vallei van de Grote Molenbeek-Vliet. In de periode van 2024 tot 2026 worden er op twintig plaatsen poelen nieuw gegraven of hersteld. Het project zet ook in op kleinschalige hermeandering van grachten, het aanleggen van dammetjes en stuwen en het openleggen van een deels ingebuisde bovenloop. De creatie van vochtige zones en poelen moet de biodiversiteit ten goede komen, met name voor de vinpootsalamander. Daarnaast zullen ook andere amfibieën, insecten en watervleermuizen van deze maatregelen profiteren.

Hoever staan we

Het project 'Blauw netwerk Molenbeekvallei' verloopt i.s.m. tussen Regionaal Landschap Brabantse Kouters, Regionale afdeling Natuurpunt Noord-West-Brabant, de lokale afdelingen van Natuurpunt Asse, Londerzeel, Meise, Merchtem en Opwijk en de verschillende eigenaars zoals particulieren, gemeente Merchtem, ANB en Aquafin. Regionaal Landschap Brabantse Kouters coördineert de werken.

De subsidie voor dit duurzaam biodiversiteitsproject werd in december '23 toegekend door de provincie Vlaams-Brabant. In '24 werden reeds 5 poelen geruimd en werden 2 omgevingsvergunningen voor het hermeanderen van bovenlopen aangevraagd.

Wat staat er te gebeuren

In 2025 worden de laatste benodigde omgevingsvergunningen ingediend. In '25 en '26 worden de voorziene acties verder uitgevoerd.

24. Toegankelijke natuur aan Langevelde-Terlinden in Merchtem

Naast de Vliet/Grote Molenbeek, ten noordoosten van de gemeentekern van Merchtem tussen de wijken Langevelde en Terlinden, wordt 7 ha toegankelijke natuur gerealiseerd.

Het grootste deel van dit gebied wordt bebost. Naast het speelbos is ook een meer “open” speelzone voorzien. Om deze open zone landschappelijk te verbinden met het omliggende landschap zullen verschillende kleine landschapselementen zoals knotbomen en houtkanten aangeplant worden.

Het terrein ligt langs de Grote Molenbeek, is doorsneden door grachten en in de directe omgeving liggen verschillende poelen. Het watergebonden leefgebied uitbreiden, is dus een belangrijk aspect van deze projectaanvraag. Hier zal in het ontwerp rekening mee gehouden worden. Zo zal een weidepomp hersteld worden als speelelement waarbij het water in de gracht kan infiltreren en worden er verschillende bijkomende poelen aangelegd.

Het projectgebied is gelegen tussen verschillende belangrijke fiets-, en wandelroutes. Het project wordt niet enkel lokaal ontsloten, maar realiseert ook een missing link om deze routes met elkaar te verbinden.

Hoever staan we

In de winter van 2023-24 beboste de Bosgroep Vlaams-Brabant samen met gemeente Merchtem, Regionaal Landschap Brabantse Kouters en de Bûmplanters het merendeel van de percelen.

De omgevingsvergunning voor de terreinmodelleringen, de aanleg van het vlonderpad en de speelelementen werd opgesteld.

Wat staat er te gebeuren

In '25 en '26 worden een plas-draszone, poelen en speelheuvels aangelegd. Daarnaast worden speelelementen, verblijfplekken en niet-verharde paden ingericht, gevolgd door de aanleg van kleine landschapselementen (bomenrijen, knotbomen, houtkanten, poelen, ...). De coördinatie hiervan gebeurt door Regionaal Landschap Brabantse Kouters.

25. Vernatting en natuurherstel particuliere gronden Wipheide (Grote Molenbeek)

Regionaal Landschap Schelde-Durme werkt op vraag van de particuliere eigenaars van ‘Hof ter Moortere’ (Puurs-Sint-Amands) een inrichting- en beheerplan uit voor een tiental hectaren moeras, bos, grasland en ruigte.

De terreinen omhelzen een tiental hectare en zijn gelegen tussen een historische site met een middeleeuwse walgracht en de Grote molenbeek. Aangrenzend liggen bossen (in eigendom van de gemeente of Natuurpunt) en landbouwterreinen. De weilanden en bossen ten noorden van de Heiweg behoren tot de historische Boneffehoeve en zijn ook in eigendom van een particulier. Landschappelijk vormen deze één geheel.

Hoever staan we

Het gebied wordt gekenmerkt door hoge natuurwaarden (alluviale bossen, soortenrijk grasland, moerasspirearuigte), historisch permanent grasland, houtig erfgoed (dreef, oude hakhoutstoven, kapelboom) en open water, sloten en grachten. Deze particuliere eigenaars wensen te komen tot een ecologische inrichting en beheer van de terreinen.

Er zijn mogelijkheden voor herstel en beheer houtig erfgoed, aanplantingen van houtkant, bosrand en dreef, ruigtebeheer en vernatting. Samenwerking zal gezocht worden ten noorden en ten zuiden (particulieren en Natuurpunt), plus op gemeente-eigendommen langs de Grote Molenbeek (oosten).

Wat staat er te gebeuren

Overleg en opmaak van een geïntegreerd plan is voorzien in 2025. RLSD voert dit uit met personeelstijd uit SO Blue Deal Coördinator (ANB-VMM-VLM), SO Natuur (ANB) en SO met Provincie Antwerpen. Eerste uitvoeringen vanaf 2025, doorlopend in 2026 en 2027. Voor de uitvoeringen zal beroep worden gedaan op financiële tussenkomst van Provincie Antwerpen, via de terreinmiddelen voor Regionale Landschappen.

26. We bouwen de saneringsinfrastructuur verder uit

De lokale besturen en de gemeentelijke rioolbeheerders bouwen samen de gemeentelijke riolering maximaal verder uit. De focus ligt op het aanpakken van grote lozingspunten, de aanleg van gescheiden stelsels, de afkoppeling van regenwater en een maximale vermindering van de overstortwerking. Aquafin bouwt de bovengemeentelijke riolering verder uit en optimaliseert de bestaande zuiveringsinfrastructuur op basis van de te halen immissienormen, met o.a. een lagere fosfordruk uit RWZI's.

Hoever staan we

Via het [geoloket](#) van de zonerings- en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen worden reductiedoelen per gemeente vooropgesteld binnen het afstroomgebied van de Vliet-Grote Molenbeek. De voortgang van de uitbouw van de saneringsinfrastructuur wordt opgevolgd vanuit het Integraal project Vliet-Grote Molenbeek.

Volgende gemeenten hebben een hemelwater- en droogteplan opgemaakt of de opmaak ervan is lopend: Opwijk, Meise, Merchtem, Londerzeel, Puurs-Sint-Amands, Bornem.

Alle betrokkenen engageren zich om de knelpunten in de uitbouw van besliste rioleringsprojecten zo snel mogelijk op te lossen, zodat een versnelde actie mogelijk is. Dat geldt in het bijzonder voor de Task Force **KWZI Peizegem**, waarin de lokale besturen van Merchtem, Londerzeel en Buggenhout samen de inplantingsplaats vastlegden van een project dat al in 2006 werd goedgekeurd. Het definitief goedkeuren van het RUP is een eerste concrete stap in de goede richting. Voor het aanleggen van het KWZI dient nog een omgevingsvergunning verkregen te worden en er dienen nog aanzienlijke werken uitgevoerd te worden aan de riolering om het afvalwater tot aan de zuiveringsinstallatie te krijgen. Aquafin verwacht in 2028 de KWZI aan te besteden. Het einde van de werken is voorzien in 2031. Het GIP-project (B224121 – Aanleg riolering in Leireken (hsn 74 tem 177)) werd opgedragen op het GIP 2024/1. Het technisch concept werd opgemaakt en ingediend.

Ook het dossier van de **verbindingsriolering Kwetsenbeek** wordt aangepakt. Er wordt niet voorzien in een volledige heraanleg van de Brusselsesteenweg, maar wel het opbreken van het huidige fietspad en parkeerstroken en de aanleg van een nieuw fietspad. AWV maakt hiervoor een unieke verantwoordingsnota op.

AWV geeft aan dat de timing zal bepaald worden door de complexiteit (scope) van de beoogde ingreep. Als er vrij snel afstemming is over het concept én de kost die ten laste gelegd wordt van AWV, dan kan de opmaak van de unieke verantwoordingsnota snel gaan (komende maanden). Indien de ingrepen drastisch zijn, denk dan aan het verleggen van de as van de weg, ruimte zoeken voor afwatering / parking,... en er niet direct een uitvoerbaar concept voor handen is, dan zal het ontwerpproces meer tijd in beslag nemen.

Als dit is uitgeklaard, kan AQF/ Fluvius aan de herwerking van het voorontwerp/TP beginnen. De unieke verantwoordingsnota wordt verwacht tegen het najaar van 2025.

Gezien de situering van dit dossier in de bovenloop van de Vliet-Grote Molenbeek en de jarenlange moeilijkheden rond dit project, vraagt het bekkenbestuur om met spoed verder te werken aan dit dossier en de nodige budgetten vast te leggen.

Benedenvliet

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Benedenvliet is een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het afstroomgebied heeft een hoge overstromingsdruk in een sterk verstedelijkt gebied.

watertekort

Ten gevolge van de ligging in een stedelijke omgeving is er een versnelde afvoer door een zeer hoge gemiddelde verhardingsgraad die infiltratie verhindert. Dit heeft een duidelijke impact op het watersysteem, zowel het grondwater als het oppervlaktewater.

waterbeleving

Via het gebiedsprogramma Zuidrand en het recent opgestarte landinrichtingsproject 'landinrichting Antwerpse Zuidrand' wordt sterk ingezet op ontsluiting en beleving. Ook de waterlopen en valleien spelen hierbij een belangrijke rol. Bijkomend stimuleert RLRL hierbij realisaties op terrein voor ontharding en buurtgroen.

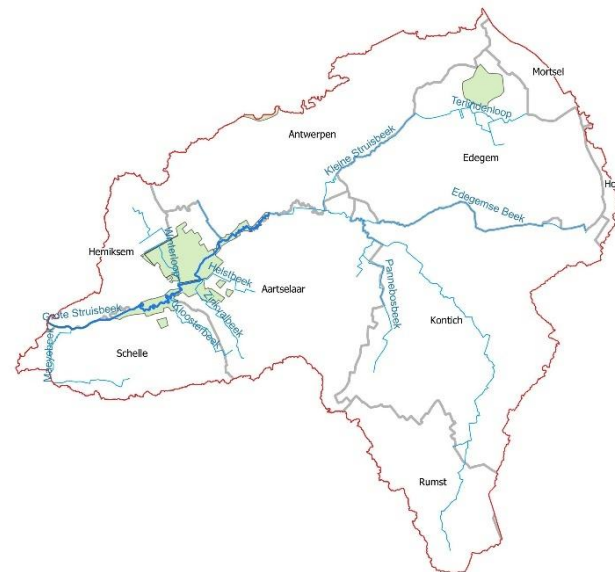
- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De motor achter de veranderingen in het gebied vormt de werkgroep Benedenvliet, voorgezeten door gouverneur Berx. Hierin zetelen alle betrokken gemeenten, de provincie en Vlaamse administraties en worden de grote lijnen uitgezet om concrete resultaten te halen in het gebied. Er wordt ook in een afstemming voorzien met andere lopende projecten.

Binnen het landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand wordt sterk ingezet op de beekvalleien, zoals de Benedenvliet. Gedurende de looptijd van het landinrichtingsproject wordt in een nauwe samenwerking voorzien tussen de werkgroep Benedenvliet en de werkgroepen van het landinrichtingsproject.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

27. **Structuurherstel en waterloopverruwing van de Benedenvliet (Blue Deal [actie 8A E 0368](#))**

Voor de volledige Benedenvliet van bron tot monding en de zijlopen zoals Edegemse Beek en Kleine Struisbeek, is een studie opgestart rond structuurherstel en waterloopverruwing. Deze actie werd opgestart in januari 2024 binnen het dienstenbestek Benedenscheldebekken.

Hoever staan we

Volgende items worden in de studie behandeld:

1. Welke parameter is bepalend voor de waterplanten in de waterloop? Studie van de bemeten trajecten waterplanten en formuleren van oplossingsscenario's.
2. Waar liggen er kansen voor bijkomende waterberging/natte natuur in het afstroomgebied? Hierbij wordt rekening gehouden met het aanpalende landgebruik en indicatorsoorten voor kwel/natte natuurdoeltypen. Hoe kan deze waterberging/natte natuur gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
3. Waar liggen kansen voor (her)meandering? Hoe kan deze hermeandering gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
4. Waar zijn steile/graduele oevers nuttig? Waar en hoe kunnen we de oevers (meer) ecologisch inrichten? Waar zijn de oeverwallen te hoog opgehoogd in de loop der jaren?
5. Waar liggen knelpunten voor migratie van (watergebonden) fauna en hoe los je ze op? In overleg met de opdrachtgever wordt een uitvoeringsontwerp opgemaakt van de meest prioritaire knelpunten.

Wat staat er te gebeuren

In overleg met de werkgroep worden zones bepaald, waarvoor een detailontwerp van herinrichting wordt uitgewerkt. Ook volgende zones zijn opgenomen in de studieopdracht: omgeving Bloemmolens in Hemiksem en ontharding van het recyclagepark in Aartselaar. De site Bloemmolens kent een belangrijke PFAS-problematiek. Momenteel loopt hier het bodemonderzoek (1ste fase BBO afgerond, 2de fase BBO op te starten).

28. **[Landinrichting Antwerpse Zuidrand](#)**

VLM werd in januari 2019 gevraagd om het onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid (OOH) van een landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand op te starten.

In 2022 voerde VLM het onderzoek naar de opportuniteiten en haalbaarheid voor een landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand. In 2023 kreeg het project een positief advies van de programmacommissie landinrichting en werd het goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Het landinrichtingsproject 'Antwerpse Zuidrand' omvat de gemeenten Schelle, Hemiksem, Aartselaar, Kontich, Edegem, Hove, Lint en Boechout en de districten Hoboken en Wilrijk van de stad Antwerpen.

Het landinrichtingsproject "Antwerpse Zuidrand" heeft volgende doelstellingen:

- klimaatadaptief waterbeheer: creëren van waterberging; versterken van het infiltratiesysteem en de kwelgebieden (inzetten op droogtemaatregelen); uitbreiden van het groenblauw netwerk; verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit; inzetten op beleefbare waterinfrastructuur en sensibilisering;
- ontharding van de open ruimte, gekoppeld aan een of meerdere andere doelen;
- bosuitbreiding;
- het verzekeren van de toekomstmogelijkheden van de landbouw door het faciliteren van de transitie naar duurzame en klimaatrobuuste landbouw: ruimte voor voedselproductie; een duurzaam verdienmodel voor de landbouw; bewuster omgaan met zonevreemde invullingen in het agrarisch gebied; landbouwbodems: partners in waterbeheer;
- behouden en ontwikkelen van natuur en landschap: groenblauw netwerk als landschappelijke drager; ontsnippering van de open ruimteverbindingen; omgevingskwaliteit bebouwde randen met meervoudig en collectief ruimtegebruik;
- verbeteren van de toeristische ontsluiting en beleving: beleving Antwerpse Zuidrand; ruimte voor de jeugd.

Wat staat er te gebeuren

Het landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand zal bestaan uit een vijftal verschillende plannen, waarvoor ongeveer 8 miljoen euro wordt vrijgemaakt. De planvorming en uitvoering van het hele project loopt over een periode van tien jaar.

2023: start planbegeleidingsgroep en workshops in het najaar, start [pilootproject Ruimte voor voedsel](#) (2023)

2024: start planvorming en lancering oproep uitvoeringsinitiatieven: Er werden 6 openruimteparels goedgekeurd (zie PB) en de planvorming voor het eerste LIP Boshoeke-Vallei Lachenebeek en Molenbeek werd opgestart

2025 - 2026: start van de uitvoeringsinitiatieven [Openruimteparels](#)- is lopend, nieuwe oproep wordt eind 2026 voorzien- Start ecohydrologische studie Molenbeek en analyse voor de Lachenebeek

2027 - 2028: start uitvoering eerste landinrichtingsplan- op de planning

29. **Structuurherstel van het afwaartse traject van de Benedenvliet in Schelle (Blue Deal [actie 8A E 0368](#))**

Binnen het landinrichtingsproject Vlietvallei Hemiksem-Schelle fase 2 (wordt in de toekomst mee geïntegreerd binnen landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand) wordt voorzien in de herinrichting van het afwaartse traject van de vallei van de Benedenvliet en ruimte voor water, ecologisch en landschappelijk herstel.

Hoever staan we

In 2023 werkte VMM het fietspad tussen de Provinciale Steenweg in Schelle en de Zinkvallaan in Hemiksem af. Het pad volgt de waterloop tot het via een nieuwe fietsbrug de Bovenvliet oversteekt. Via een stuk langs het industrieterrein en het bos maakt het fietspad de aansluiting op de Zinkvallaan in Hemiksem. Daarnaast zorgen nieuwe houtkanten en ijsvogelwanden voor een toename van de biodiversiteit. Exoten langs de waterloop worden bestreden, zodat de streekeigen planten volop kansen krijgen.

Wat staat er te gebeuren

De vallei van de Benedenvliet wordt ontwikkeld tot zichtbaar valleigebied tussen twee dorpskernen met ruimte voor water en natuur. Er is ruimte voor waterbeleving op gepaste locaties en elementen van de vroegere scheepswerf blijven bewaard als verwijzing naar het nautisch verleden.

De maatregelen zijn zo opgesteld dat zij het project kunnen versterken over verschillende thema's heen:

- natuurlijke versterking en erfgoedwaardering
- opwaardering en versterking van natuur en biodiversiteit
- herstel van de vallei
- omvorming tot natuurgebied met recreatief medegebruik

- landschappelijke integratie van architecturale en ruimtelijke ingrepen

De uitwerking van dit LIP werd bepaald op de Planbegeleidingsgroep van het Landinrichtingsproject van de Antwerpse Zuidrand van 21 juni 2024.

In een volgende fase wordt een LIP opgemaakt voor de volledige Benedenvliet binnen het landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand. Door de goede samenwerking met VMM rond het dienstenbestek Benedenvliet worden al heel wat maatregelen in beeld gebracht, onderbouwd en voorbereid.

30. **Overstromingsrisico in vallei Grote Struisbeek wordt verder verlaagd**

Om de wateroverlast in de vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek en zijwaterlopen aan te pakken, zijn er in de regio verschillende initiatieven gepland, in voorbereiding of al uitgevoerd. Eén van de geplande maatregelen met een grote positieve impact op het risico op overstromingen betreft de aanleg van een overstromingsgebied langs de Grote Struisbeek, opwaarts van het Groeningenhof te Kontich. Dit openruimtegebied fungeert nu reeds als overstromingszone en staat ingekleurd als overstromingsgevoelig gebied op de overstromingsgevaarkaarten. Enkele maatregelen zouden ervoor kunnen zorgen dat er frequenter en meer water geborgen wordt, zodat de kans op wateroverlast in de afwaartse bebouwde gebieden (Groeningenlei in Kontich, wijk Neerland in Antwerpen en Dijkstraat in Aartselaar) afneemt.

De provincie Antwerpen wenst in nauw overleg met de omwonenden en betrokkenen een ontwerp voor het gebied op te maken.

Aanvullend start de gemeente Kontich met de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor WUG Groeningen en terreinen rond Kapittelhoeven, inclusief woonbehoefteplan voor het gehele grondgebied, beoordeling milieueffecten voor het RUP, opmaak masterplan woonontwikkeling en landschap- en beheerplan groen/blauwe ontwikkeling.

Hoever staan we

In de zomer van 2024 is het ontwerp bureau en het communicatiebureau langsgegaan bij de eigenaars en omwonenden in functie van het detecteren van wensbeelden en knelpunten. Op basis hiervan worden verschillende scenario's voor de inrichting van het gebied doorgerekend in het model door het ontwerp bureau. Ook de opmaak van het gemeentelijk RUP werd inmiddels opgestart.

In 2025 zullen de scenario's voorgelegd worden aan de stakeholders en zal het eindscenario bepaald worden waarna de opmaak van het ontwerp kan starten.

31. Inrichten signaalgebied ter hoogte van Kleine Doornstraat in Antwerpen ivf
bijkomende ruimte voor water (actie 6 F 0318)

Reeds op 24 januari 2014 werd er door de Vlaamse Regering goedkeuring gegeven aan de afbakening van het signaalgebied “BES 22: Antwerpen (Wilrijk) Kleine Struisbeek – Kleine Doornstraat”. In 2015 startten de eerste gesprekken tussen de Provincie Antwerpen, als beheerder van de waterloop de Kleine Struisbeek en Atlas Copco, die eigenaar waren van deze percelen. Door de afbakening als signaalgebied, kon Atlas Copco geen gebouwen oprichten op deze locatie. Verder detailonderzoek wees echter uit dat er maar een klein deel van de percelen, namelijk het laaggelegen stuk tegen de waterloop, effectief overstromingsgevoelig was. Voor de Provincie Antwerpen was het van cruciaal belang om deze waterberging te behouden, aangezien de ruime regio (Kleine Doornstraat, wijk Neerland) regelmatig problemen met wateroverlast ondervond. Voor Atlas Copco was het belangrijk dat zij niet alle ontwikkelingskansen van deze percelen zouden verliezen. Er werd daarom een overeenstemming bereikt waarbij deze beide doelstellingen gecombineerd konden worden: door een weldoordachte herverdeling van de perceelsgrenzen kon de waterberging gegarandeerd blijven en bleven de ontwikkelkansen van Atlas Copco behouden.

In 2024 heeft Atlas Copco de overstromingsgevoelige percelen overgedragen aan de Provincie Antwerpen. De Provincie zal op haar beurt deze percelen inrichten om de hoeveelheid waterberging te maximaliseren en tegelijk bij te dragen aan het creëren van meerwaarde voor natuur en landschap. Deze ingrepen zullen een positief effect hebben op het risico van wateroverlast in Neerland en de omgeving. Doordat de bergingsruimte voor water gewaarborgd blijft, zal de Kleine Struisbeek hier op deze percelen kunnen blijven overstromen zonder dat dit water elders overlast veroorzaakt.

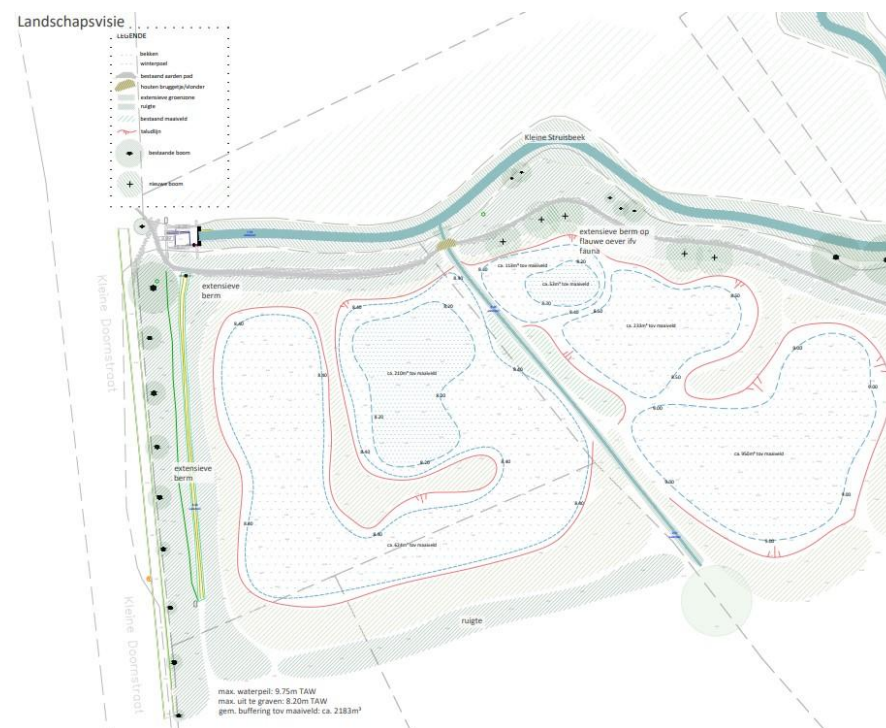
Dit project wordt gesubsidieerd door VLM via het landinrichtingsproject Zuidrand.

Hoever staan we

Ontwerpstudie is afgerond.

Wat staat er te gebeuren

Bijkomend bodemonderzoek wordt ingepland.

Figuur: Ontwerp Kleine Struisbeek

32. We werken aan een betere waterkwaliteit

De rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Aartselaar is uitgebreid met een full scale opstelling voor de verwijdering van schadelijke micropolluenten. De installatie werd in het voorjaar van 2025 operationeel.

Hoever staan we

Pesticiden, antivlooiënproducten, brandvertragers, geneesmiddelen, ... Micropolluenten verschuilen zich overal. Ook in lage concentraties kunnen ze een negatief toxisch effect hebben op het milieu. De opstelling in Aartselaar combineert twee reeds bewezen technieken: een **ozonbehandeling** en een **behandeling met actief kool**. Ozon breekt micropolluenten af, bij actief kool hechten de stoffen zich aan het kool dat nadien geregenereerd wordt.

De technieken hebben echter ook nadelen. Zo is er voor de aanmaak van ozon veel energie nodig en ook om het ozon via de beluchting door het water te sturen. Het nadeel van actief kool is de ecologische voetafdruk, aangezien de aangehechte micropolluenten op hoge temperatuur weer van het kool moeten worden gehaald.

Door in Aartselaar de twee technieken te combineren, worden deze negatieve effecten voor een stuk opgeheven. Zo kunnen we **lagere ozondoseringen** toepassen, omdat het actief kool de resterende micropolluenten nog zal afvangen. Een lagere ozondosis betekent **minder energieverbruik**. En doordat er al een deel van de micropolluenten werd afgebroken in de eerste ozonstap, heeft het actief kool minder werk, **gaat het langer mee** en is er dus **minder vaak regeneratie op hoge temperatuur** nodig.

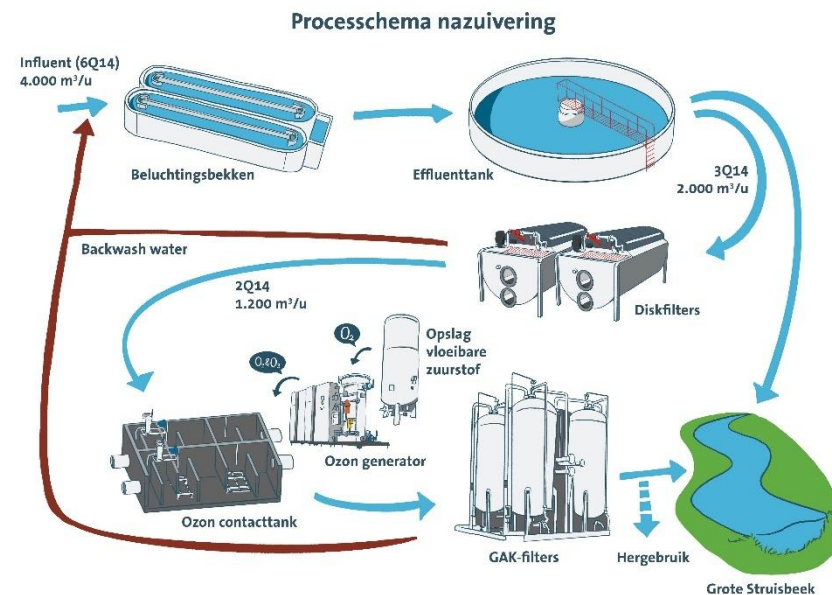
Het afvalwater volgt eerst de weg van het traditionele zuiveringsproces. Daarna wordt een deel van dat gezuiverde afvalwater extra nabehandeld door de ozon en het actief kool. Op jaarbasis zal vanaf de opstart 75% van al het afvalwater dat toekomt op de RWZI in Aartselaar nabehandeld zijn op micropolluenten.

Wat staat er te gebeuren

De VMM en Aquafin voorzien een grote monitoringcampagne met twee duidelijke doelen. Enerzijds wordt de efficiëntie van de zuiveringsinstallatie duidelijk in kaart gebracht, wat gebeurt er na elke stap, wat gebeurt er als we bepaalde parameters aanpassen, ... Anderzijds wordt gekeken naar het effect van de nabehandeling op de waterkwaliteit van de Grote Struisbeek, de waterloop waar het effluent in terechtkomt. Maandelijks worden stalen genomen op verschillende relevante plaatsen in het zuiveringsproces.

De VMM zal ook nog onderzoek uitvoeren naar de aanwezigheid van macro-invertebraten en de resultaten vergelijken met die van enkele jaren geleden. De impact op macro-invertebraten door quaternaire zuivering gebeurde nog niet in 2024 aangezien de installatie in opstart is. Dit zal door VMM ingepland worden in de komende jaren.

Er is **veel flexibiliteit** ingebouwd in de nabehandeling (verblijftijd van het water, dosering, ...), zodat er heel eenvoudig en efficiënt kan worden aangepast. Voor de bouw van toekomstige installaties zal Aquafin zich baseren op de resultaten uit Aartselaar. De uitgebreide monitoringcampagne zal ons kunnen vertellen welke metingen ons nu effectief iets leren en hoe vaak deze metingen uitgevoerd moeten worden, ... Allemaal vragen die we met de installatie in Aartselaar willen beantwoorden.

Processchema

Binnen de werkgroep Benedenvliet worden ook de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur conform de [vooropgestelde reductiedoelen](#) en de dossiers mbt vastgestelde calamiteiten behandeld.

Zo werden onder meer de weerkerende lozingen in de Helstbeek besproken. De partners zullen stappen nemen om deze lozingen te stoppen en het dossier wordt op de voet gevolgd.

Op het GIP-programma staan voor de periode 2022, 2023 en 2024 in totaal 11 projecten op het programma in de gemeenten Edegem, Kontich, Aartselaar en Rumst. De meeste projecten zitten ondertussen in fase ontwerp, een 4-tal zijn reeds gegund.

Hierbij volgt een overzicht van de bovengemeentelijke transportprojecten die de komende tijd uitgevoerd zullen worden met hun uitvoeringstermijn:

- 23403 Aanleg gescheiden stelsel gecombineerd met AWV in de N177 tussen Krijgslaan en OS thv Atlas Copco – recentste inschatting van de voorlopige oplevering: 2029.
- 23645 Boerenlegerstraat – recentste inschatting van de voorlopige oplevering: 2030
- T154002 Aansluiting Borzestraat, Eikenstraat – recentste inschatting van de voorlopige oplevering: 2031
- 23524 Afkoppeling Fabiolalaan – recentste inschatting van de voorlopige oplevering: 2030.

Lede

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Lede is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en 4.

wateroverlast

Het afstroomgebied van de Lede is op meerdere locaties gevoelig voor wateroverlast.

watertekort

Doordat de koker van de Lede ter hoogte van de R4 in Destelbergen is dichtgemetseld en een oostelijke en een westelijke tak kent, is er in droge periodes slechts een beperkt bovendebiet wat de waterloop gevoelig maakt voor watertekort. Het open maken van de koker onder spoorweg zou het probleem niet oplossen; ook op dat moment is er geen debiet van de ledebeek te Destelbergen. Lange droogteperiodes zijn nefast, zowel voor het biologisch leven in de waterloop, als voor de omliggende landbouwgronden.

waterbeleving

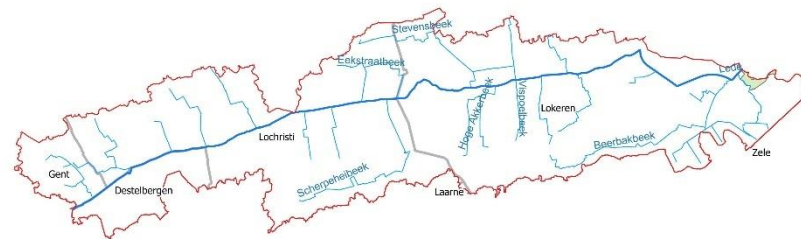
Binnen het rivierherstelproject van VMM wordt een groenblauw lint gecreëerd versus de huidige kunstmatige rechte waterloop. Binnen het project worden meerdere educatieve en sociale hotspots voorzien.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De Vlaamse Milieumaatschappij werkt aan een **rivierherstelproject voor de Lede**. Hierbij wordt gewerkt aan een strategische ruimtelijke ontwikkelingsvisie voor de Ledebeek. Het voorstel vertrekt van regionale functionaliteiten (ecologie, hydrologie, geomorfologie, biodiversiteit, klimatologie) en lokale functionaliteiten (recreatie, landbouw, bewoning, industrie). Binnen de ontwikkeling van deze visie wordt sterk ingezet op de integratie van een actorenonderzoek.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

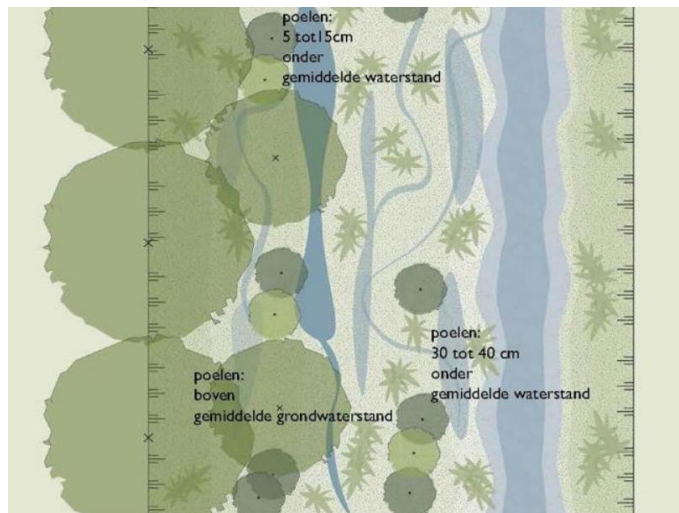
HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

33. Ledebeek fase I (Blue Deal actie [6 I 0098](#))

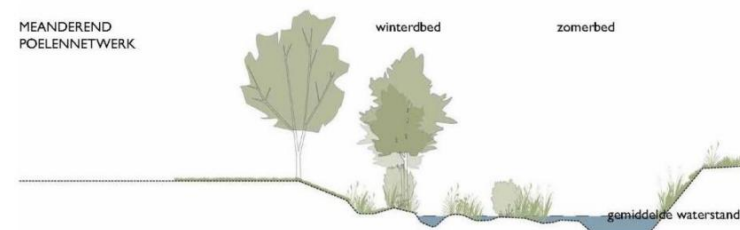
Dit project omvat de **aanleg van een groen-blauw lint** langsheen de Ledebeek, vanaf de Veldekensstraat (Destelbergen) doorheen Lochristi tot net aan de Nieuwe Stationsstraat (Lokeren).

De Ledebeek meandert niet van nature. Een renovatie waarbij artificiële meanders worden gegraven, zou niet de gewenste resultaten geven. We ontwikkelden daarom een systeem waarbij de beek zijn eigen natuurlijke netvormende stroming kan hernemen.

Hiertoe werd het beek-begeleidend poelenstelsel bedacht. Deze flexibele oplossing wordt in de beperkte oppervlaktes gerealiseerd door de huidige loop als zomerbedding ongeveer aan te houden en de poelenstelsels op een eenzijdig en hellend winterbed te voorzien. Dit wordt gecombineerd met zogenaamde riffles: om de 600 m wordt een "riffle" aangebracht in de waterloop in de vorm van een dam in breuksteen. Voor en na de dam wordt er een lokale diepte gecreëerd. Hierdoor verhoogt het waterpeil, wat een effect heeft op het grondwaterpeil en de ecologie. Bij droogte blijft een minimum waterdiepte verzekerd en fungeren de poelen als refugium. De turbulentie veroorzaakt door de riffles voorziet het systeem van de broodnodige zuurstof. Door deze twee methodes (Riffle/poel & Poelenstelsels) repetitief en aaneensluitend langs de beek uit te voeren, vormt dit traject een groenblauw migratie lint met ook lokale natuurwaarden.

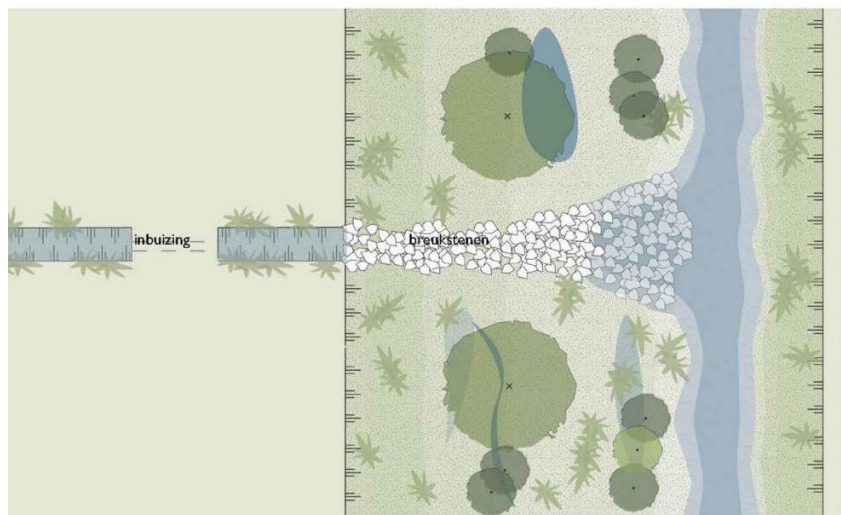
Ontwerp op maat van de Ledebeek

Om de lokale biodiversiteit verder te verhogen, worden bestaande locaties met natuurwaarden geïntegreerd en nieuwe ecologische hotspots gerealiseerd. Om de hydrologische en ecologische impact maximaal landschappelijk bereik te geven, worden ook de mondingen van de zijlopen actief in het ontwerp opgenomen. Met name naar bescherming tegen droogte en verbetering van biodiversiteit vormen deze een belangrijke meerwaarde.

We voorzien de monding van 'dropweir'-structuren. Dit zijn gradueel hellende steenrichels die een minimaal volume water in de zijloop vasthouden tijdens droge periodes. Ze werken in veel opzichten efficiënter dan stuwschotten en vormen geen migratie blokkering.

Het gehele ecosysteem is ontworpen als een zelfsturend en autonoom groeiend ecosysteem. Dit houdt in dat naarmate het geheel verder ontwikkelt het ook robuuster en stabiel wordt. De positieve effecten naar klimaatbuffering toe worden mettertijd groter, terwijl de biodiversiteit alsmaar toeneemt.

Hoever staan we

Het project wordt in het voorjaar van 2025 afgerond. Van dan af start de Maintain-fase van 10 jaar. Er wordt een natuurbeheerplan opgemaakt waarin een streefbeeld wordt vastgelegd. De 5,5 ha nieuwe natte natuur wordt gemonitord en het beheer wordt op basis van nieuwe inzichten bijgestuurd.

Herprofilering van de Ledebeek en zijgrachten

34. Ledebeek fase II

Dit project omvat het aansluitende traject van Ledebeek Fase I van de Nieuwe Stationsstraat in Lokeren tot het pompemaal aan de Getijdedurme.

Het project Ledebeek II vormt een systeemuitbreiding van het riffle/pool systeem met beek-begeleidend poelenstelsels in de winterbedding, gecombineerd met landinwaartse uitbreidingen van het watersysteem, zowel hydrologisch als ecologisch.

Ledebeek II vertrekt vanuit de dorpskern Oudenbos, die beschermd erfgoed is. Ze loopt langs een ambachtelijke industriezone, onder de spoorweg en doorheen gemengd landbouwgebied. Daarna komt een buitenwijk van Lokeren en, onder en langs viaducten, Lokeren Stad zelf. Om dan op het eind vast te lopen op het pompemaal ter hoogte van de Durme. Verder bleek dat Infrabel projecten voorziet op 3 locaties op en langs de Ledebeek, die zeer ingrijpend zullen zijn. Er wordt gesproken over tunnels, nieuwe wegbanen en vernieuwingen aan de Fietsostrade F4. Het equivalent overzetten van de methodes op Ledebeek I blijkt in praktijk onhaalbaar. Daarom werd er op een andere manier naar het totaaltraject gekeken.

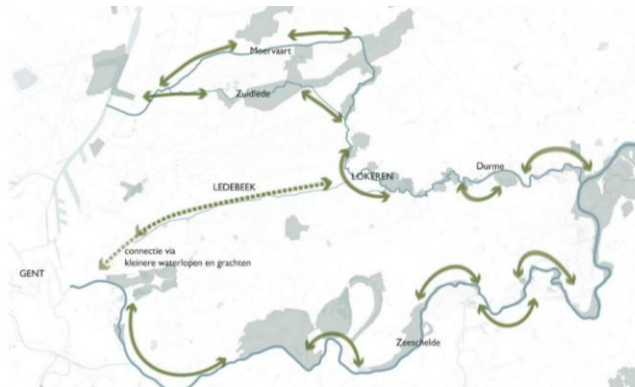
Hoever staan we

Langsheen het traject worden 4 nieuwe projecten gedefinieerd. Zo ondermeer het deel 'Groen Blauwe Corridor zone' thv de monding in de Getijdedurme. Hier trachten we een functionele ecologische verbinding tussen Ledebeek en de Durme te ontwikkelen. Die corridor moet de huidige migratieblokkade van het pompemaal aanpakken alsook verhoogde veiligheid bieden tijdens overstromingsgevaar. Voor de landbouwzone en de Groen Blauwe Corridor zone moet in een vervolgtraject een 'Design to Purpose' pilootproject en een ontwerpproject uitgewerkt worden.

Er werden 2 studieopdrachten gegund: voor de groenblauwe corridor werd ondertussen een schetsontwerp opgemaakt dat in 2025 zal worden voorgesteld aan de verschillende actoren. Voor de landbouwzone werd de "Design to Purpose" opdracht opgestart.

Het meest afwaartse gedeelte, dat parallel loopt met de N47, wordt meegenomen in een studie van AWV omtrent de heraanleg van de N47. De studie werd gegund. De betonnen kanalisatie zou plaats maken voor natuurlijke oevers en aanpalende gronden moeten maximaal ruimte voor water bieden.

Er is ook een studieopdracht in opmaak voor de zone afwaarts de Karlapperstraat. Hier is de beek momenteel in heel slechte staat, gezien ze niet bereikbaar is voor onderhoud via de 5m-zone (aanslibbing, afkalvende oevers,...).

Opwaardering van Ledebeek als ecologische by-pass tussen Schelde & Durme

35. Focus op functionele ecologische verbindingen - ontsnippering langsheen de Ledebeek

Met deze doelstelling werken we aan ecologische verbindingen voor de otter, in kader van het soortbeschermingsplan otter. We werken aan ontsnippering van duikers aan gemeentewegen met ondersteuning van Regionaal Landschap Schelde-Durme, Interreg Vlaanderen-Nederland, gemeenten en water- en wegbeheerders.

Hoever staan we

Op de Ledebeek op het grondgebied van Lokeren en Lochristi zijn vijf verschillende knelpunten voor otter geïdentificeerd. Het gaat hoofdzakelijk om knelpunten op kruisingen van wegen en de beek: verschillende locaties langs N47, Nieuwe Stationsstraat, N449 en Nieuwe Dreef.

Met Regionaal Landschap Schelde-Durme als trekker wordt per locatie aan een oplossing gewerkt. Faunavoorzieningen bestaan o.a. uit loopplanken, eco-kokers en eco-rasters.

Getijdedurme

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Getijdedurme is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Om Lokeren te beschermen tegen de getijdenwerking werd jaren geleden een scheidingsdam aangelegd stroomafwaarts van Lokeren. Vooral ter hoogte van Lokeren, Zele en Waasmunster is de huidige afwatering van de Durme onvoldoende. De capaciteit om hemelwater af te voeren naar de Schelde is ontoereikend, zeker in extreme omstandigheden zoals stormtij.

watertekort

Het watertekort in het valleigebied hangt samen met de ingrepen rond rivierdynamiek voor de Getijdedurme.

waterbeleving

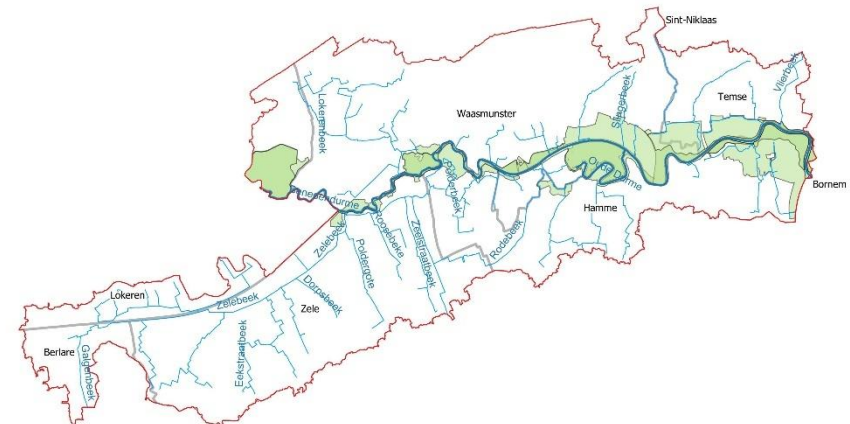
Binnen het Sigmaplan voor de Durme wordt mee ingezet op de pijler recreatie.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het Sigmaplan voor de Durme wil de rivierdynamiek terug in evenwicht brengen met de omgeving en omvat een pakket maatregelen die de rivier beveiligen tegen overstromingen én de natuur herstellen. Het Sigmaplan voor de Durme omvat de aanleg van een nieuw gecontroleerd overstromingsgebied, ontpolderingen en wetlands. Die geven de Durme meer ruimte en verminderen de wateroverlast in het omliggende gebied.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

36. Aanleg van overstromingsgebieden onder invloed van het getij in het kader van het geactualiseerd Sigmaplan (Blue Deal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De ringdijken rond de ontpolderingen Klein Broek (54ha) en Groot Broek (82ha) werden in de zomer van 2020 afgerond.

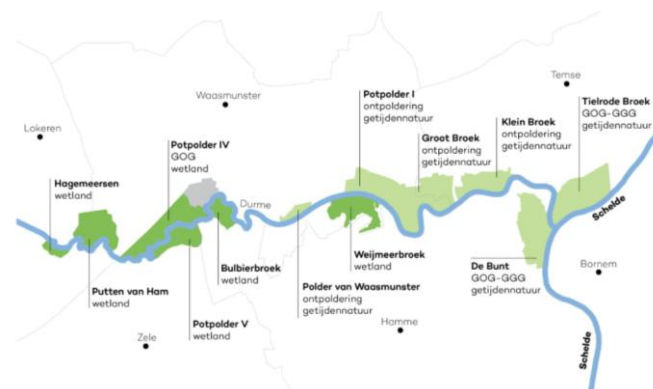
De werken voor het graven van de krek en geulen, het afgraven van de Durmedijk en het maken van de bressen in de Durmedijk zijn in november 2023 afgewerkt. Daarmee is de ontpoldering **Klein Broek** een feit. Het voormalige huisvuilstort gelegen in Klein Broek werd gesaneerd in 2020. Om de knijtenpopulaties verder onder controle te krijgen, wordt de in- en uitstroom van Durmewater naar en van het Klein Broek tijdelijk gereguleerd.

De pompstations om de afwatering van het achterland naar het **Groot Broek** te garanderen zijn einde 2023 afgewerkt.

In GOG-GGG **De Bunt** (100ha) zijn de ringdijk en de in- en uitwateringssluis afgewerkt, maar het gebied staat nog niet in verbinding met de Beneden-Durme. In april 2024 is gestart met de aanleg van de overlooppdijk. De werken zijn bijna klaar, behalve de aansluiting met de in- en uitwateringssluis.

Wat staat er te gebeuren

De ontpoldering van Groot Broek zal zeer geleidelijk verlopen, waarbij in een eerste fase het gebied via de bestaande uitwateringssluizen verbonden zal worden met de Durme. Deze aanpak zorgt ervoor dat de natuurlijke processen geleidelijk hun gang kunnen gaan en er voldoende tijd is om natuurlijke predatoren van knijten naar het gebied te lokken. Voor de Bunt is de verwachte inwerkingtreding van het GOG gepland in 2025.

Figuur: ingrepen Durmevallei

37. Aanleg van overstromingsgebieden (niet-getijgebonden) in het kader van het geactualiseerd Sigmaplan (Blue Deal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De wetlands **Weijmeerbroek** (50ha) te Waasmunster, **Bulbierbroek** (25 ha) te Hamme en **Hagemeersen** (11ha) te Lokeren hebben een sponsfunctie en daarmee bufferende werking op het watersysteem. Ze houden water vast bij extreme neerslag en zorgen voor vertraagde afvoer. In de wetlands wordt water geconserveerd zodat er een betere waterbeschikbaarheid is in droge periodes.

Een aantal belangrijke inrichtingswerken werden de voorbije jaren uitgevoerd (natuurtechnisch herprofiëren van grachten, graven van waterpartijen en poelen, het aanpassen van een uitwateringsconstructie om het waterpeil te verhogen en het omzetten van populierenbossen naar grasland). ANB is al jaren bezig met het verschraven van de graslanden in samenwerking met de lokale landbouwers.

Wat staat er te gebeuren

In Weijmeerbroek zijn de bijkomende inrichtingswerken op 20-12-2024 gestart. De focus ligt op het uitvoeren van baggerwerken, de creatie van vooroevers, het herstel van open water in het gedempte deel van de meander en de irrigatie van Weijmeerbroek vanuit de Oude Durme.

In Bulbierbroek zijn de bijkomende inrichtingswerken in februari 2025 gestart. De focus ligt op het herstel van de openheid van het terrein en ingrepen in functie van vernatting.

38. Opmaak van een GRUP voor de Durme naar aanleiding van de tweede fase projecten van het geactualiseerde Sigmaplan (Blue Deal actie [6 G 0017](#))

Met het GRUP 'Durmevallei fase 2' worden de ruimtelijke structuren en bestemmingen in de Durmevallei herbekeken. Het GRUP omvat een reeks projecten van het geactualiseerde Sigmaplan, maar ook tussenliggende en aangrenzende valleigebieden gelegen op het grondgebied van Lokeren, Waasmunster en Hamme. De rivier en het watersysteem zijn belangrijke sturende elementen in het planproces.

Hoever staan we

Er werd een startnota gemaakt en een publieke consultatie georganiseerd (voorjaar 2022).

Wat staat er te gebeuren

Er wordt, in samenwerking met de betrokken partijen, een ontwerp GRUP gemaakt en er volgt een nieuw openbaar onderzoek. De laatste fase is de definitieve goedkeuring van het GRUP. Na afwerking van het voorontwerp-RUP kan de plenaire vergadering in voorjaar 2025 georganiseerd worden.

39. Renovatie van de RWZI's Hamme en Lokeren

Uit modelmatige analyses blijkt dat de goede toestand voor de Durme haalbaar is, mits het nemen van de nodige maatregelen. Hierbij denken we in eerste instantie aan het rivierherstelplan van de Durme, maar ook de belangrijke renovaties aan de RWZI's Hamme en Lokeren zullen een positieve impact hebben. De huidige probleemparemeters voor de Getijdedurme zijn fosfor, geleidbaarheid en macro-invertebraten. Waterplanten, fytoplankton en vis scoren goed.

Hoever staan we

De renovatie en uitbreiding voor RWZI Hamme is momenteel in uitvoering. Eind 2025 zou de renovatie afgerond moeten zijn.

Het TP van de capaciteitsuitbreiding van RWZI Lokeren (21447) werd goedgekeurd op 23/03/2020. De start der werken is voorzien in het voorjaar van 2026 en zal ongeveer 2 jaar duren.

40. Nieuwe kijk op de Lokerenbeek

Lokerenbeek (ook wel Zelebeek geheten) stroomt parallel met de E17 van het industriegebied Lokeren naar de Getijdedurme, grotendeels op grondgebied Zele. In het hele stroomgebied liggen uitdagingen om waterlopen te vernatuurlijken, water te bergen, langer vast te houden en te zuiveren voordat het in het Durme- en Scheldesysteem terecht komt. Voor landbouw is het bekampen van droogtestress een issue geworden. Vanuit natuur is de verbinding voor (waargenomen) otter tussen Lokeren en Berlare Broek / Donkmeer een onderwerp.

Hoever staan we

'Levende Lokerenbeek' is een goedgekeurd Levend Water subsidieproject van Polder tussen Schelde en Durme, samen met gemeente Zele en Regionaal Landschap Schelde-Durme als projectcoördinator (vanuit SO Blue Deal Coördinator). Dit is een voortraject om een belangrijke waterloop op te waarderen tot een hoogkwalitatieve en veerkrachtige waterstructuur. Met dit voortraject willen we tevens koppelkansen formuleren voor het verbeteren van de natuurverbinding tussen Durme en Schelde (aanwezigheid van otter) en het verhogen van de landbouw-waarde in het gebied. Het voortraject bestaat een eco-hydrologische verkenning, inventarisatie van landgebruik, modellering en verder onderzoek zodat alle gegevens aanwezig zijn om een raamwerk op te maken die de grote lijnen vastlegt voor het verhogen van de structuurkwaliteit van de Lokerenbeek in relatie tot natuur en landbouw.

Via planvorming, detailontwerp en communicatie-acties komen we in een tweede stap tot een gedetailleerd actieprogramma en uitgewerkte quick wins. Looptijd is 2025-2027.

Verlegde Schijns

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Verlegde Schijns zijn een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog.

watertekort

De zandgronden maken dit gebied zeer gevoelig voor droogte. Enkel door het watersysteem een prominente rol te geven in alle gemeenten binnen het Schijnbekken kunnen we ons wapenen tegen de toekomstige weersextremen.

waterbeleving

Binnen de klimaatgordel van het project de Nieuwe Rand wordt ingezet op een hogere ruimtelijke kwaliteit en beleving.

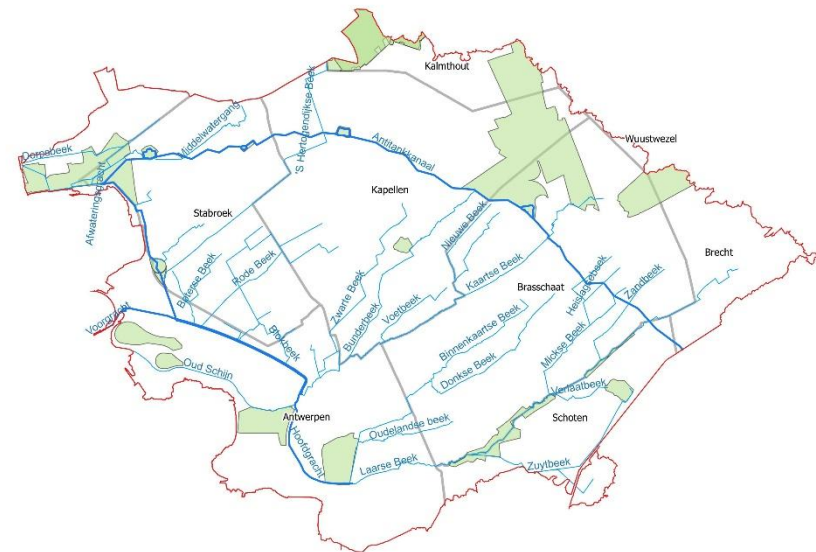
- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het afstroomgebied van de Verlegde Schijns wordt mee behandeld binnen de klimaatateliers van het project De [Nieuwe Rand](#). De Nieuwe Rand is een project dat onderzoekt hoe de mobiliteit, leefkwaliteit en klimaatvriendelijkheid in de oostrand van Antwerpen kan verbeteren.

Vanuit een interactief proces met de stakeholders kwamen, binnen de werkateliers voor de klimaatgordel, de verschillende N-Z-georiënteerde beekvalleien naar voren, zoals de Laarse Beek en Kaartse Beek. Hierbij worden belangrijke potenties vastgesteld tot het opwaarderen van valleien en het creëren van een blauwgroen lint.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

41. Lokale gebiedsdeal droogte 'De Antwerpse Rand onthardt'

Met de Lokale Gebiedsdeal Droogte wil De Nieuwe Rand, samen met gebiedsprogramma Groen Kruis, inzetten op lokale onthardingsprojecten, als hefboom voor de klimaatgordel. Ontharding is immers een belangrijke sleutel binnen de Vlaamse strategie rond klimaatadaptatie. Door deze projecten kan op drogere plaatsen het hemelwater weer infiltreren in de bodem en het grondwater aanvullen. Op nattere plaatsen verminderen we overstromingsrisico's, door het water langer vast te houden en de afvoer naar de waterlopen te vertragen. Dit draagt ook bij aan de verhoging van de biodiversiteit en helpt bij het creëren van een aantrekkelijkere en gezondere leefomgeving.

Hoever staan we

Het project werd begin 2024 goedgekeurd. Hierbij worden volgende deelprojecten aangepakt in de periode 2024-2028:

Naam deelproject	Initiatiefnemer	Locatie (gemeente)	Subsidiebedrag
Schildestrand: Onteigening Loze Visser en parking Bospad & herinrichting Loze Visser	Schilde	Schilde	€400.000
Ontharding Ferdinand Verbieststraat	Stad Antwerpen	District Ekeren	€350.000
Ontharding Peerdsbos	Brasschaat	Brasschaat	€150.000

Wat staat er te gebeuren

De verschillende gemeenten gaan verder aan de slag met de inhoudelijke voorbereiding en uitvoering van de deelprojecten. Provincie Antwerpen (Groen kruis) en Departement Omgeving (De Nieuwe Rand) staan in voor de overkoepelende opvolging en halfjaarlijkse rapportage van de Gebiedsdeal.

De gemeente Schilde zet volop verdere stappen in de onteigenings- en affectatiedossiers.

Voor het bemalingsdossier horende bij de ontharding van de Ferdinand Verbisstraat te Ekeren werd een MER-ontheffing aangevraagd door Aquafin. In februari 2025 zond het

Team Omgevingseffecten een adviesvraag uit over dit verzoek tot ontheffing. De planning is om in 2025 de bemalingsvergunning te bekomen en de opdracht aan te besteden, waarna in 2026 gestart kan worden met de werken.

42. Aanvraag strategisch project 'de Antwerpse Rand Verbindt'

De gebiedsprogramma's Groen Kruis en Antitankgracht en het complex project De Nieuwe Rand dienden het strategisch project 'De Antwerpse Rand Verbindt' in met als doel het transformeren van de noordoostelijke rand van Antwerpen over de komende drie jaar.

De voorbije jaren werkten tal van stakeholders in het gebied samen aan een geïntegreerde en gedragen gebiedsvisie. Het doel? Het verbinden van de versnipperde open ruimte en het creëren van een klimaatrobuust landschap. Met het strategisch project zetten we de visie nu om naar realisatie op het terrein en creëren we een stroomversnelling in het gebied. Hiervoor werft provincie Antwerpen een projectcoördinator aan die in tandem met de bestaande gebiedscoördinatoren instaat voor de uitvoering op het terrein.

De focus ligt hierbij op vier werven waarbinnen heel wat kansen liggen voor realisatie van projecten op korte termijn (binnen de drie jaar) en langere termijn. Deze werven zijn:

- Werf 1: Ertbrugge en Omgeving
- Werf 2: Antitankgracht zone Schilde
- Werf 3: Vallei van de Laarse Beek
- Werf 4: Klein en Groot Schietveld

Vooral de werven 2 en 3 hebben een belangrijke correlatie met het watersysteem.

Hoever staan we

Het aanvraagdossier werd ingediend in maart 2024 en in mei 2024 voorgesteld aan de jury. De aanvraag werd positief beoordeeld en gerangschikt als 8ste. De middelen binnen de begroting van het Departement Omgeving maakten finaal dat slechts de eerste 7 gerangschikten een subsidie konden bekomen. In januari 2025 ontvingen we de definitieve beslissing dat de aanvraag niet werd weerhouden. In de beslissing werd wel de expliciete uitnodiging/suggestie geformuleerd tot de indiening van een nieuwe aanvraag binnen Oproep 2025, met verwerking o.b.v. de aandachtspunten van de jury.

De Oproep Strategische Projecten 2025 kent procedureel een ander verloop. Het wordt opgevat in twee stappen. In een fase 1, met als deadline 1 april 2025, dient een eerste aanvraagdocument te worden ingediend. Het betreft een eerste tussenstap zonder effectieve engagementen van trekkende of ondersteunende partners. Het Regionaal

Landschap De Voorkempen heeft zich geëngageerd tot herwerking van de niet-geselecteerde aanvraag om alvast een aanvraagdocument in te dienen (fase 1). De inhoud bouwt voort op de voornoemde werven, met blijvende kansen voor het watersysteem. Er zal kort na indiening van fase 1 een feedbackmoment volgen met de beoordelingscommissie. Nadien wordt bekeken of er verdere stappen worden gezet richting het indienen van een effectief aanvraagdossier en welke partners zich hierbij opnieuw engageren.

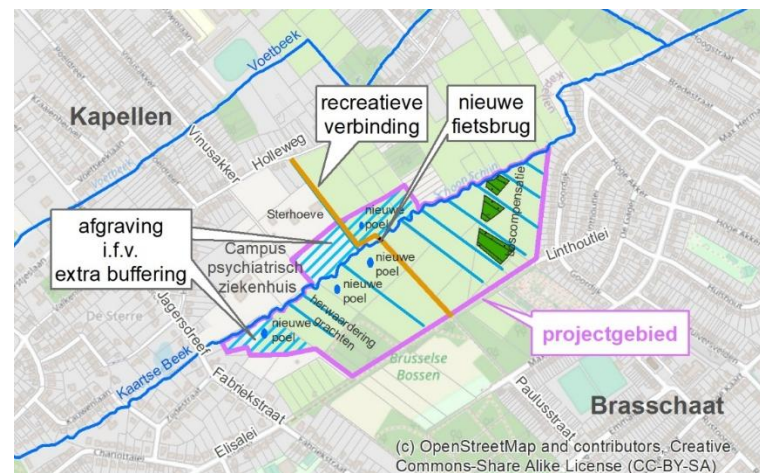
43. Laatste grote herinrichtingswerken aan de Kaartse Beek (Brasschaat/Kapellen)

De provincie Antwerpen heeft al verschillende maatregelen uitgevoerd langs de Kaartse beek om de regio te verlossen van wateroverlast en het valleilandschap extra waardevol te maken voor recreatie en biodiversiteit. In 2024 worden de werken stroomopwaarts de Jagersdreef-Fabriekstraat afgerond. Hoge oeverwallen worden verlaagd, de beek krijgt minder steile oevers, enkele percelen worden afgegraven en een oud grachtenstelsel hersteld. Door die maatregelen kan de vallei meer water opvangen bij zware regenval. Ter hoogte van zorgboerderij De Meander komt een nieuwe fiets- en wandelverbinding tussen de Holleweg en de Elisalei. Hiermee zorgen de lokale besturen Kapellen en Brasschaat dat inwoners de Brusselse Bossen gemakkelijker en veiliger kunnen bereiken. Nieuwe aanplantingen transformeren het valleigebied tot een uitgestrekt weidegebied met veel kleine landschapselementen. De aanleg van vier bijkomende amfibiepoelen zal de biodiversiteit stimuleren.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/kaartse-beek-in-brasschaat-kapellen.html>

Hoever staan we

De werken zijn uitgevoerd. Het openingsevent vond plaats op 2 juni 2024.

Figuur: overzicht van de ingrepen in het projectgebied

Kaartse Beek: afgraving oever

44. **VMM en provincie Antwerpen onderzoeken mogelijkheid tot openleggen van de Schijnkoker in Ekeren (actie 6 F 0342)**

In Ekeren is het Groot Schijn voor een groot deel overwelfd. De koker loopt van in het natuurgebied Oude Landen langs de A12 richting de wandel-/fietsbrug over de A12. Hier kruist de koker de ring richting Bospolder en komt hij terug boven. De Schijnoverwelling bestaat in Ekeren uit 3 verschillende kokers van 2½ meter hoog en 2½ breed. Aan het einde van de Schijn-overwelling loopt het Groot Schijn verder in de 'Verlegde Schijn Hoofdgracht'. Er bestaan geen duidelijke plannen van de overwelling.

Door de koker open te leggen kan extra ruimte voor waterberging gecreëerd worden. Een studie kaderend in het provinciaal gebiedsprogramma Groen Kruis toont daarnaast aan dat samen met het openleggen van de koker ook een ecologische verbinding tussen Bospolder en Oude Landen gecreëerd kan worden.

Hoever staan we

In 2023 werd de Schijnkoker in Ekeren opgemeten. Het beschikken over goede plannen was een eerste belangrijke stap.

Nadien werd door VMM onderzocht of een openlegging van de Schijnkoker effect zou hebben op de waterafvoer in het noordelijk Schijnbekken. Slechts een deel van de openlegging werd doorgerekend, gezien een openlegging op sommige plaatsen omwille van plaatsgebrek na een eerste inschatting niet mogelijk bleek. Er werden twee bestaande stormen doorgerekend van 2016 en 2019. Bij de storm van 2019 was er geen effect in het opwaartse deel van het bekken. Bij de storm van 2016 zou ter hoogte van openlegging van de koker het peil in de waterloop stijgen tot 3m TAW. Dit is gezien de vooropgestelde dwarsprofielen nog steeds binnen de oevers van de waterloop en zou dus niet mogen zorgen voor bijkomende wateroverlast.

Wat staat er te gebeuren

Er zijn haalbaarheidsstudies opgemaakt voor 2 trajecten:

- Ekerse Steenweg tot Transcontinentaalweg
- Transcontinentaalweg tot afbuiging van de koker onder A12

Uit de grondwatermodellering is gebleken dat het openleggen van de Schijnkoker een grondwaterverlaging veroorzaakt in het natuurgebied Oude Landen. Er zijn een aantal mogelijkheden om dit op te lossen. Eén mogelijkheid is de opengelegde Schijn op te stuwen tot 2m TAW door middel van een drempel. Deze mogelijkheid dient eerst onderzocht te worden. Daarvoor zal het waterloopmodel van het Schijn (oppervlaktewatermodellering) doorgerekend worden.

Er zijn zeker mogelijkheden om de koker open te leggen, maar aanwezigheid van vooral Smeerpip, fietspad en A12 geven beperkingen. Om definitieve conclusies te trekken en een verdere strategie te bepalen worden de resultaten van de oppervlaktewatermodellering afgewacht.

Ingang van de Schijnkoker thv Oude Landen

45. **Groen Kruis start een ontwerpend onderzoek voor de vallei van de Laarse Beek op**

Gebiedsprogramma Groen Kruis startte een ontwerpend onderzoek voor de vallei van de Laarse Beek op, in voorbereiding op een van de werven binnen de subsidieaanvraag 'De Antwerpse Rand Verbindt'.

Wat staat er te gebeuren

In de studie werd de Laarse Beek in haar globaliteit bekeken:

- Ruimtelijke analyse van het gebied
- Analyse van de relevante doelsoorten voor het valleigebied
- Analyse van de knelpunten en potenties van het projectgebied inzake ecologische en recreatieve verbindingen, structuurherstel, ontharding, valleierstel, ...

- Doorvertaling in een actieplan

- Opmaak voorontwerpen voor 3 acties uit het actieplan.

Het doel is om de Laarse Beek recreatief en ecologisch te ontsnipperen of her in te richten en zo het beeksysteem optimaal te ontsluiten voor natuur en (waar gewenst) mens.

Het rapport werd eind 2024 opgeleverd. Het bevat een actielijst en een meer diepgaande uitwerking van drie zones in het gebied, zijnde de zone Bosgebieden Brasschaat, de zone Leeg-Rietbeemden (Brasschaat/Schoten) en de zone Laar-Bredabaan-Peerdsbos (Ekeren/Schoten).

Wat staat er te gebeuren

De studie biedt handvaten om de komende jaren vanuit Groen Kruis gericht in te spelen op opportuniteiten, bv. subsidie-oproepen, en samen met partners effectief tot uitvoering te komen van de geopperde acties.

46. Meerdere partners werken samen voor het behoud van de Rivierdonderpad ([actie 4B E 0032](#))

De Laarse beek herbergt een populatie rivierdonderpad (en een aanzienlijke populatie kleine modderkruiper). Deze waterloop heeft echter te kampen met verdroging. De provincie Antwerpen wenst te onderzoeken hoe deze verdroging kan aangepakt worden en zal hiervoor een studie opstarten. Daarbij zal oa een optimalere verbinding met de E10-plas onderzocht worden.

Hoever staan we

Studiebureau is aangesteld. Voorstel van voorontwerp in voorjaar 2025.

Wat staat er te gebeuren

Opstart uitvoering in 2026.

De drie Molenbeken

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De drie Molenbeken zijn een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het opwaartse deel van de cluster drie Molenbeken grenst aan het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de moeilijk doordringbare ondergrond (kleiig en lemig) is het nog meer dan elders nodig dat de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei traag en gecontroleerd gebeurt.

watertekort

Verdroging in valleigebieden, zeker in kwetsbare valleihabitats (zoals bron-, vallei- en moerasbossen, natte ruigte, rietland, grote zegge vegetaties, dotterbloemgraslanden,...) is te vermijden.

waterbeleving

Dit komt aan bod in de gebiedsgerichte initiatieven.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

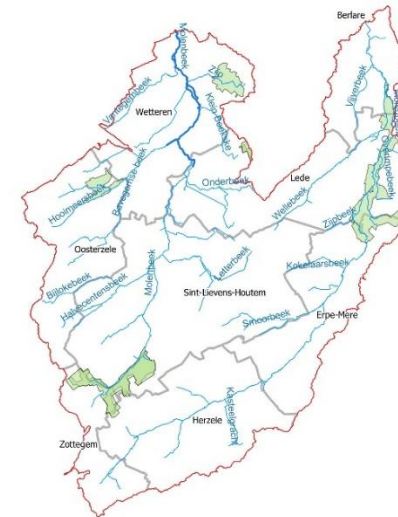
Voor de drie Molenbeken lopen meerdere gebiedsgerichte initiatieven:

Het project Rodeland op het grondgebied van de gemeenten Merelbeke, Oosterzele, Melle en Gavere (deels binnen het Benedenscheldebekken), focust op de valleien van de Driesbeek/Gondebeek en de Kerkesbeek/Molenbeek.

Het WaterLandSchap 2.0 project 'Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek' heeft als werkingsgebied het stroomgebied van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek binnen de gemeenten Oosterzele, Merelbeke en Melle.

Het integraal project Molenbeek-Kottenbeek wordt getrokken door het bekkensecretariaat Benedenscheldebekken.

- **Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

47. Integraal project Molenbeek-Kottembeek

Het bekkensecretariaat volgt actief de evolutie van de waterkwaliteit op voor de Molenbeek-Kottembeek. Uit modelmatige doorrekeningen blijkt dat de goede toestand voor stikstof en fosfor gehaald kan worden, mits het aanvatten van een inhaalbeweging van de saneringsachterstand in dit meer landelijke gebied en inspanningen vanuit overige sectoren, bv maatregelen tegen erosie.

Vanuit de gemeenten kwam de vraag naar een overkoepelende visie op wateroverlast voor het volledige afstroomgebied.

Hoever staan we

Er is extra aandacht voor de calamiteiten op waterlopen in dit gebied. Er werd een routeplan opgemaakt om de vervuilsbron snel te kunnen opsporen. Bij vaststelling van een verontreiniging wordt daadwerkelijk ingegrepen via handhaving vanuit de betrokken instanties.

Een belangrijk knelpunt naar saneringsinfrastructuur situeert zich in deelgemeente Oombergen in de gemeente Zottegem en heeft zijn invloed op de gemeente Sint-Lievens-Houtem. De straten in Oombergen zijn wel deels gerioleerd, maar de vuilvracht komt op verschillende plaatsen in de waterloop terecht. Deze lozingspunten zorgen voor een slechte waterkwaliteit in het kwetsbare Kottembos, gelegen in het habitatgebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Er is een bovengemeentelijk GUP-project gedefinieerd om deze lozingspunten aan te sluiten op centraal gebied. Deze collector dient op het grondgebied van Sint-Lievens-Houtem aangelegd te worden.

De gemeente Sint-Lievens-Houtem geeft aan dat de aanleg van deze collector pas gepland staat in 2039, enerzijds ten gevolge van intensieve werken in de regio en anderzijds tengevolge van financiële aspecten. **Het bekkenbestuur vraagt om het knelpunt in Zottegem/Sint-Lievens-Houtem prioritair aan te pakken.**

Stroomafwaarts Sint-Lievens-Houtem vormen de beekbegeleidende bossen langs de Molenbeek één van de belangrijkste populaties van de heel zeldzame Bosgeelster (voorjaarsplant). De plant groeit voornamelijk op oeverwallen.

Uit recent visstandsonderzoek van de Molenbeek-Kottembeek en zijlopen blijkt dat het visbestand slecht scoort. Op 8 locaties werden in totaal slechts 3 soorten vissen waargenomen, vooral stekelbaars. Op sommige locaties waren geen vissen aanwezig. Een

trieste vaststelling en een gevolg van slechte waterkwaliteit, hydromorfologische problemen en vismigratieknelpunten.

In 2024 maakt VMM een **klimaatadaptatiescan** voor het afstroomgebied van de Molenbeek-Kottembeek, in samenwerking met de gemeenten Wetteren en Sint-Lievens-Houtem. Begin 2025 werd de scan afgerond. De klimaatadaptatiescan bekeek de volgende punten:

- visie: hoe kan een stad of gemeente zich aanpassen aan de impact van klimaatverandering?
- strategie: welke concrete maatregelen kunnen worden genomen om de stad of gemeente veerkrachtiger te maken?
- concrete maatregelen voor investeringsklare projecten: een overzicht van prioritaire acties en projectontwerpen en de bijhorende kosten/baten, uitgewerkt tot een programma op lange termijn.

De acties en maatregelen die verband houden met het watersysteem zullen nu verder opgevolgd worden binnen het integraal project Molenbeek-Kottembeek.

48. Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek

Op 28 april 2023 werd het Water-Land-Schap 2.0 project 'Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek' goedgekeurd met als initiatiefnemers provincie Oost-Vlaanderen gemeente Merelbeke, gemeente Oosterzele en Farys.

Hoever staan we

Er zullen maatregelen gerealiseerd worden die wateroverlast, waterschaarste en waterkwaliteit integraal aanpakken. De maatregelen worden gesubsidieerd via middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatieplan.

De startdag van het project ging door op 9 mei 2023. Het project loopt af op 1 juli 2026.

De volgende maatregelen zijn in uitvoering of worden binnen de looptijd van het project uitgevoerd:

- Plaatsen van stuwconstructies op de bovenstroomse takken van de geklasseerde waterlopen in functie van lokaal ophouden van water
- Aanleg infiltratiegrachten Rattepas

- Organisatie demodag rond waterinfiltratie en water ophouden
- Houtsnippers uit landschapsbeheer ter beschikking stellen voor C-bemesting aan geïnteresseerd land- en tuinbouwers
- Erosiebestrijdingsmaatregelen in Oosterzele en Merelbeke
- Aanleg rietveld/waterzuivering op kasteeldomein Zink Makebos in Merelbeke
- Watercaptatie ifv landbouw door multifunctioneel gebruik bestaande voorzieningen: ontwerp voor de herinrichting van Balegem Broek in Oosterzele
- Watercaptatie ifv landbouw via gecombineerd buffer- en infiltratiebekken
- Inzetten op een natuurlijke hydromorfologie van de waterlopen
- Aanleg en herstel van poelen in functie van natte natuur in Melle, Merelbeke en Oosterzele
- Herstel greppels en ontwikkelen plas-dras zuidelijk grasland Provinciaal natuurdomein Drooghout
- Verhogen van de connectiviteit in het landschap via de aanplant van KLE's in Melle en Oosterzele

Figuur 6: overstromingsgebied aan de Molenbeek in Balegem Broek. Dit wordt uitgebreid met bijkomend buffervolume en spaarvolume.

Zielbeek-Bosbeek

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Zielbeek-Bosbeek is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog.

watertekort

Het afstroomgebied van de Zielbeek-Bosbeek is gevoelig voor watertekort door de hoge verhardingsgraad afwaarts Willebroek.

waterbeleving

Minder relevant voor dit deelgebied.

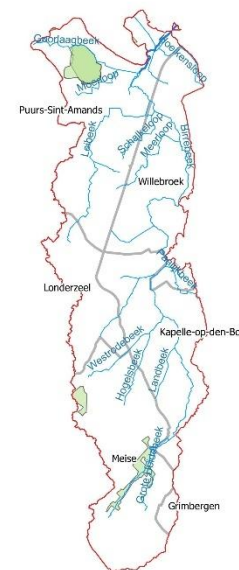
- [Meer info: bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Op heden werd in dit gebied geen gebiedsgerichte werking rond water opgestart. Er is wel samenwerking op het terrein rond concrete dossiers zoals de aanpak van de waterhuishouding in industriegebied Willebroek-Noord in kader van een Brownfield-project.

Binnen de werking van Flanders Technology & Innovation werd een ambitiesnota over de ruimtelijke ontwikkeling van de Rupelstreek opgemaakt met daarin ook een aantal aspecten rond water. Er zal in 2025 verder beslist worden welke projecten en thema's mee zullen genomen worden binnen deze werking.

- [Meer info: bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

49. De provincie Vlaams-Brabant zet in op aanpak lokale knelpunten wateroverlast en structuurherstel.

In het stroomgebied van de Zielbeek-Bosbeek zijn enkele locaties overstromingsgevoelig.

Heel wat van de knelpunten in het bovenstrooms gebied zijn erosiegerelateerd. Hieraan wordt gestaag verder gewerkt in overleg met heel wat partners: erosiecoördinatoren, gemeentediensten, rioolbeheerders,...

Hoever staan we

Binnen het dienstenbestek Benedenscheldebekken heeft de provincie Vlaams-Brabant 2 acties opgenomen binnen het stroomgebied van de Zielbeek-Bosbeek:

- Het opwaarderen van het valleigebied van de Birrebeek en Grote Heidelberg ter hoogte van Nieuwenrode (Rodal-site)

Voor de Rodal-site is de projectontwikkelaar gestart met de realisatie van het woonproject waarin ruimte voor water en het openleggen van de Birrebeek mee is opgenomen. Aansluitend aan deze ontwikkeling bekijkt Sweco hoe afwaarts deze site de samenvloeiing met de Grote Heidebeek en de verdere openlegging rond de pastorie tot aan de Paddegemstraat in een latere fase te realiseren. De voorstudie is afgerond en de opmaak van het voorontwerp is lopende (verdere ontwerpfases zijn niet opgenomen in dienstenbestek).

- Verlegging van de Hagelboombeek

Aquafin neemt als bovengemeentelijke rioolbeheerder de coördinerende rol op om de gemeentelijke- als bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur met alle betrokken actoren (drie gemeentes, provincie) op elkaar af te stemmen. Om de problematiek van de Hagelboombeek aan te pakken en ook invulling te geven aan de reductiedoelstellingen diende Aquafin in 2021 een projectvoorstel in bij VMM. De bedoeling van het project is de Hagelboombeek thv de Bergstraat en de Bergkapelstraat te saneren en de vuilvracht aan te sluiten op de AQF-collector in de Stuiverstraat. De ingebuisde Hagelboombeek thv de Bergstraat heeft een slechte structurele toestand. Deze is al vòòr de jaren '60 aangelegd. In het nieuwe project zal een nieuwe RWA moeten voorzien worden. De provincie is al jaren vragende en wachtende partij om de Hagelboombeek achter de woningen van de Tisseltstraat en de De Beughemlaan verder open te leggen. Zolang de lozingen niet werden gesaneerd is dat niet mogelijk.

De Hagelboombeek behoort tot het afstromingsgebied van de Zielbeek en Bosbeek, in de stroomgebiedsbeheersplannen heeft deze een gebiedsgerichte prioritering 4. Voor waterlichamen behorend tot klasse 4 is het de bedoeling dat tegen **2027** 50% van het reductiedoel te realiseren. Deze reductiedoelen werden vooropgesteld op 1 juli 2022 door de Vlaamse regering en zijn bindend voor de gemeenten.

De eerste ontwerpvoorstellen voor GIP dossiers B223123 Bergstraat, Middelweg en Kruiskesbos te Meise en GIP dossier B223110 aansluiting Bergkapelstraat, deel Middelweg en Bergstraat te Londerzeel werden door Aquafin in **juni 2024** ter subsidie ingediend bij VMM. Voor deze subsidiedossiers leverde de provincie Vlaams-Brabant op de ambtelijke commissies van 17/9/24 en 24/9/24 voor beide dossiers een ongunstig advies af, gelet op de onvoldoende uitgewerkte rioleringsontwerpen, met name in kader van noodzakelijke uitwerking (gezamenlijke) buffervisie met mogelijk openlegging van de Hagelboombeek. Op 22/11/2024 vond een bijkomend overleg plaats met alle partijen. Het hydraulisch concept wordt momenteel verder uitgewerkt door studie bureau Antea.

Daarnaast loopt ook het studiewerk voor het opwaarts gelegen GIP B222114 Kerkhofstraat (reeds opgedragen bij VMM in 2023), met mogelijke uitbouw buffering in de bufferbekkens van AWV ter hoogte van het [afrittencomplex A12](#) (heraanleg knooppunt Londerzeel-Zuid, dossier sneltram). Er wordt voorgesteld de IE's van de Kerkhofstraat aan te sluiten op de geplande riolering in de Bergstraat. Zodoende wordt een overnamepunt bereikt thv het kruispunt Kerkhofstraat - A12 en kan zowel het deel ten oosten van de Bergstraat als de Bergkapelstraat, na goedkeuring van VMM, als bovengemeentelijk tracé worden aangeduid. Deze subsidieaanvraag werd in 2024 stopgezet, wegens bijkomende afstemming nodig met AWV.

Ondertussen loopt de voorstudie "Verlegging Hagelboombeek" in kader van het dienstenbestek in opdracht van VMM/Provincie Vlaams-Brabant verder, deze opdracht werd gegund aan SWECO. Verdere afstemming loopt eveneens met het infrastructuurproject ViA12 – Londerzeel zuid. SWECO verzorgt hier eveneens de aanvraag voor de omgevingsvergunning van dit DBFM-project.

Op 29 januari 2025 werd de omgevingsvergunningsaanvraag voor het afrittencomplex A12 Londerzeel-Zuid volledig en ontvankelijk verklaard, wat een eerste mijlpaal in de vergunningsprocedure vormt. <https://www.swecobelgium.be/projecten/a12-londerzeel-zuid-wordt-multimodaal-verkeerscomplex/>.

50. Polder Vliet en Zielbeek zet in op de aanpak van lokale knelpunten

Hoever staan we

Volgende dossiers werden door de minister weerhouden voor betoelaging, in het kader van betoelaging projecten aan polders en watteringen:

- Herprofilering waterloop A.6.03.3. Leibeek te Puurs-Sint-Amands (Breendonk). Het project is een samenwerking met de gemeente Puurs-Sint-Amands.

- Hermeandering waterloop A.6.03. Bosbeek ter hoogte van Sportcentrum de Schalk te Willebroek. Dit is een project in samenwerking met de gemeente Willebroek. Het niet subsidieerbaar gedeelte zou de gemeente voor haar rekening nemen. Tussen de ontwerpfase en aanvraag tot subsidies is **PFAS** vastgesteld waardoor de kost die de gemeente moet dragen (niet-subsidieerbaar) substantieel hoger is dan voorzien. Bij gunning van de opdracht werd door het college beslist deze hermeandering niet uit te voeren omdat de middelen van de gemeente hiervoor ontoereikend zijn. Het was dit of heel het project voor onbepaalde tijd on hold zetten.

Naast het financiële was er nog een reden om deze meandering niet uit te voeren. Het was de bedoeling om het water in het sportpark te trekken zodat het water bereikbaar werd voor beleving. Het is deontologisch niet verantwoord om een vervuilde waterloop beschikbaar te maken voor beleving. Ter plaatse zou wel overgegaan worden tot verwijdering van de vervuiling, maar de stroomopwaartse vervuiling zou zich terug stroomafwaarts verspreiden ter hoogte van de meandering.

- Openleggen Hoeikensloop in Willebroek (8A_E_0413). De actie werd tijdelijk stilgelegd, wegens meerkost omwille van **PFOS en PFAS**. Vandaag ligt dit dossier stil terwijl het openleggen van de waterloop essentieel is voor een goede waterhuishouding in Willebroek Noord.

De gemeente Willebroek laat weten dat waterloop-gerelateerde acties op haar grondgebied in de praktijk moeilijk realiseerbaar blijven ten gevolge van vaststellingen van PFAS en lokaal ook asbestvervuilde gronden. Deze meerprijs kan niet gedragen worden vanuit het lokale bestuur. Het is telkens weer een moeizame zoektocht naar externe middelen.

Noord-Zuidverbinding (Waasland)

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Noord-Zuidverbinding (Waasland) is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog.

watertekort

De polders vormen een sterk gestuurd systeem. Een goede sturing is hierbij belangrijk om langere droge periodes te overbruggen.

waterbeleving

Er zijn meerdere wandel- en fietsroutes op de grens tussen natuur, water en industrie.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

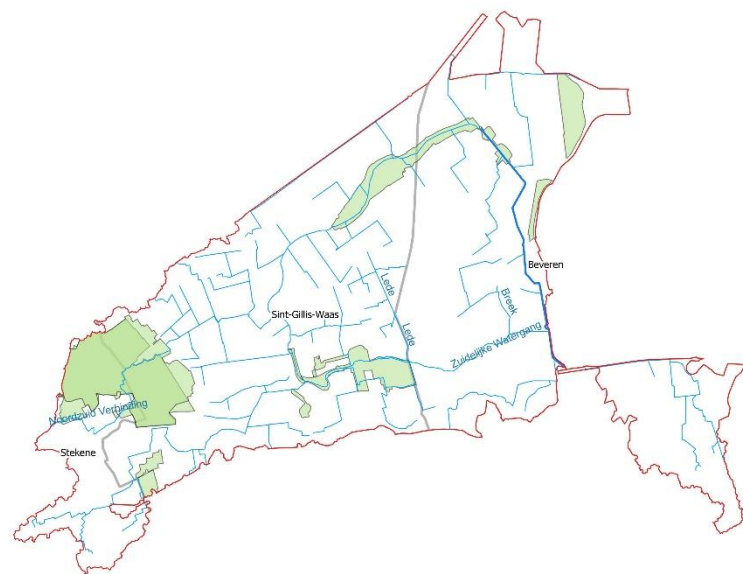
De voorbije 50 jaar werd het poldergebied grondig herschapen door de uitbouw van de Antwerpse haven. Deze grootschalige infrastructuurwerken hebben een enorme impact gehad op het landschap, de economie en het milieu. Enerzijds is er het beeld van de industrie, de vrachtwagens en de containers die het landschap domineren. Om het verlies aan natuurwaarden door de uitbouw van de Waaslandhaven op te vangen en om in overeenstemming te zijn met Europese natuurrichtlijnen, werden natuurcompensatiegebieden gerealiseerd.

Deze grootschalige veranderingen hebben ook fundamenteel ingegrepen op de afwatering van de polderwaterlopen. Ook in de toekomst worden nog grote infrastructuurwerken gepland in dit gebied, ondermeer gerelateerd tot de mobiliteit rond Antwerpen (Oosterweelverbinding en Haventracé).

Heel wat partners werken samen in het [grenspark Groot Saeftinghe](#). Het ontwikkelde ruimtelijk concept voor Groot Saeftinghe bestaat uit vier planlagen:

1. Drie-eenheid: we willen de synergie tussen natuur, landbouw en haven versterken, door technologische en ruimtelijke innovaties te stimuleren, nieuwe belevingsmogelijkheden te creëren en gezamenlijke business cases op te zetten;
2. Groenblauw netwerk: hierin stellen we voor de kreken en dijken uit te bouwen tot een robuuste ecologische structuur en een samenhangend wandelnetwerk, gecombineerd met maatregelen voor verduurzaming van het waterbeheer en agrarische structuurversterking;
3. Onthaalstructuur: we zorgen voor een betere bereikbaarheid en ontsluiting van het Grenspark, door de aanleg van onthaalpoorten, aantrekkelijke fietsverbindingen en bijzondere attracties bij de zogenaamde 'Grensparkiconen', namelijk Emmadorp, Hedwigepolder, Prosperdorp en Oude Doel.
4. Parkhart Groot Saeftinghe: tussen Emmadorp en Ouden Doel komt het Parkhart, waar de bezoekers alle facetten van het Grenspark in kort bestek kunnen beleven en van waaruit de andere delen van het Grenspark te verkennen zijn.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

Waterloop van de Hoge Landen (Waasland)

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

De Waterloop van de Hoge Landen (Waasland) is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen en de aanwezigheid van lokale waardevolle OWLn).

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. In het gebied voert de provincie Oost-Vlaanderen heel wat maatregelen uit ter voorkoming van wateroverlast in Beveren en Sint-Gillis-Waas op de Loeverbek (O8023), de Vrasenebek (O8010), de Molenbek (OS051) en de Watergang der Hoge Landen (O8032).

De polders vormen een sterk gestuurd systeem. Een goede sturing is hierbij belangrijk om langere droge periodes te overbruggen.

Er zijn meerdere wandel- en fietsroutes op de grens tussen natuur, water en industrie.

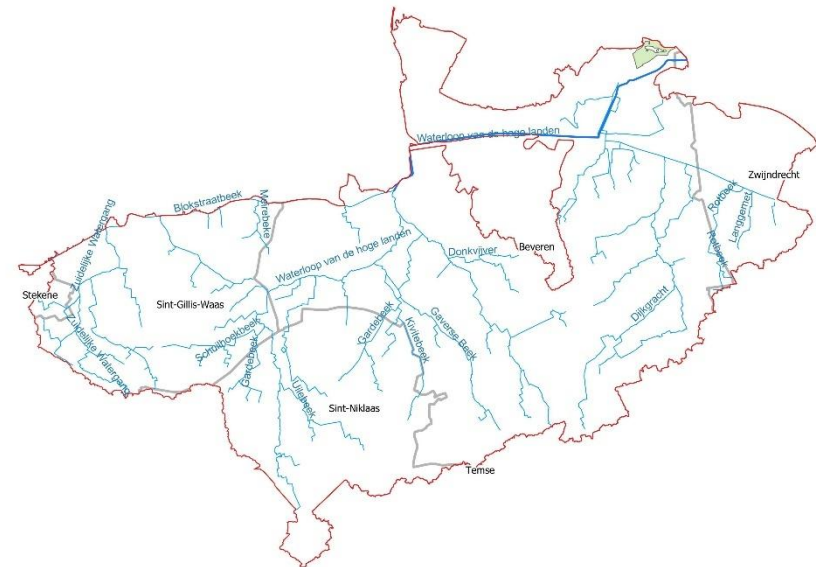
[Meer info:](#) bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De voorbije 50 jaar werd het poldergebied grondig herschapen door de uitbouw van de Antwerpse haven. Deze grootschalige infrastructuurwerken hebben een enorme impact gehad op het landschap, de economie en het milieu. Enerzijds is er het beeld van de industrie, de vrachtwagens en de containers die het landschap domineren. Om het verlies aan natuurwaarden door de uitbouw van de Waaslandhaven op te vangen en om in overeenstemming te zijn met Europese natuurrichtlijnen, werden natuurcompensatiegebieden gerealiseerd.

Deze grootschalige veranderingen hebben ook fundamenteel ingegrepen op de afwatering van de polderwaterlopen. Ook in de toekomst worden nog grote infrastructuurwerken gepland in dit gebied, ondermeer gerelateerd tot de mobiliteit rond Antwerpen (Oosterweelverbinding en Haventracé).

- **Meer info:** bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

51. Opmaak van een geïntegreerde inrichtingsvisie Grote Geule en ommeland

In het kader van het ontwikkelingsprogramma voor het [Grenspark Groot Saeftinghe](#) wordt een studieopdracht opgestart. Het doel van deze opdracht betreft het uitvoeren van een voorbereidend onderzoek en overlegproces om de kansen voor een geïntegreerde gebiedsontwikkeling te verfijnen tot een gedragen inrichtingsvisie.

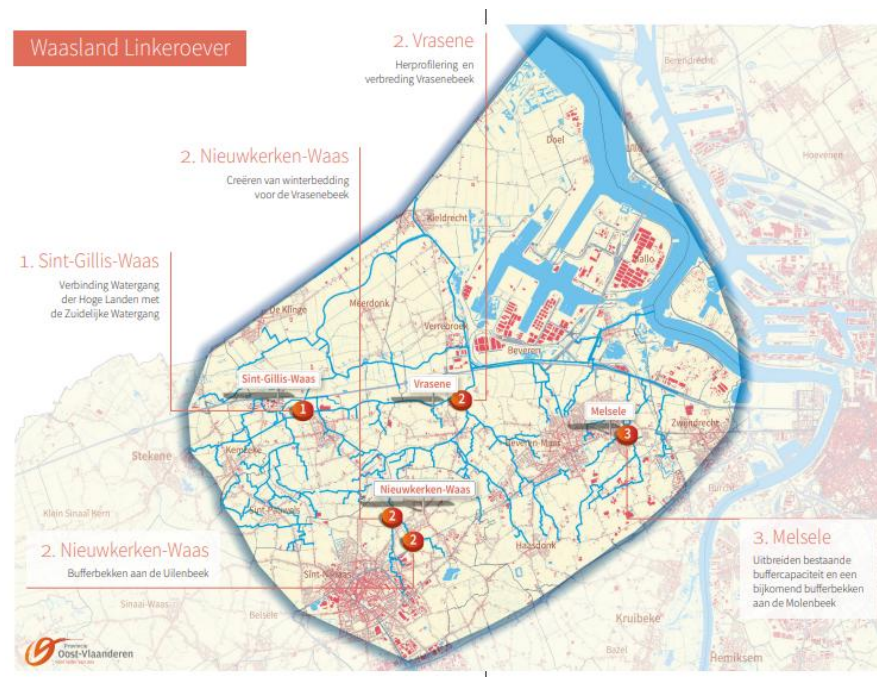
De initiatiefnemers voor deze studieopdracht zijn naast het Grensparkteam, het Agentschap voor Natuur en Bos, De Maatschappij Linkerscheldeoever en de haven van Antwerpen Brugge.

Hoever staan we

Het project beoogt een geïntegreerd kreekherstel dat o.m. streeft naar een verbetering van de waterkwaliteit, zoetwaterbeschikbaarheid, waterberging, versterken natuur- en landschapswaarden, recreatief medegebruik en het optimaliseren van het landbouwgebruik. De opmaak van een geïntegreerde inrichtingsvisie voor de Grote Geule en ommeland is te beschouwen als een voorbereidende stap naar een concrete gebiedsontwikkeling. Het is een concrete uitwerking van het krek- en dijkenplan voor Grote Geule en omgeving.

52. De provincie Oost-Vlaanderen en VMM voeren maatregelen uit ter voorkoming van wateroverlast in Beveren en Sint-Gillis-Waas (actie [6_F_0339](#))

Na de wateroverlast in 2016 startte de provincie Oost-Vlaanderen een uitgebreide studie op naar noodzakelijke maatregelen. Het gaat om het bouwen van bufferbekkens, bypassen/herinrichting van waterlopen op de Loeverbeek (O8023), de Vrasenebeek (O8010), de Molenbeek (OS051) en de Watergang der Hoge Landen (O8032).

Figuur: Situering deelprojecten

Deelproject 1: Verbinding Watergang der Hoge Landen met de Zuidelijke watergang

De Blokstraatbeek en de Loeverbeek monden uit in de Waterloop der Hoge Landen. Deze waterloop heeft een heel groot afstroomgebied, nl. het noordoosten van het Waasland. Bij veel neerslag komt er veel water op toe en met hoge waterstanden in de Waterloop der Hoge Landen kunnen de zijwaterlopen hun water onvoldoende kwijt. Er is reeds een pompgemaal voorzien om bij hoge waterstanden extra water te kunnen lozen, maar dit is onvoldoende om wateroverlast opwaarts het gebied te voorkomen.

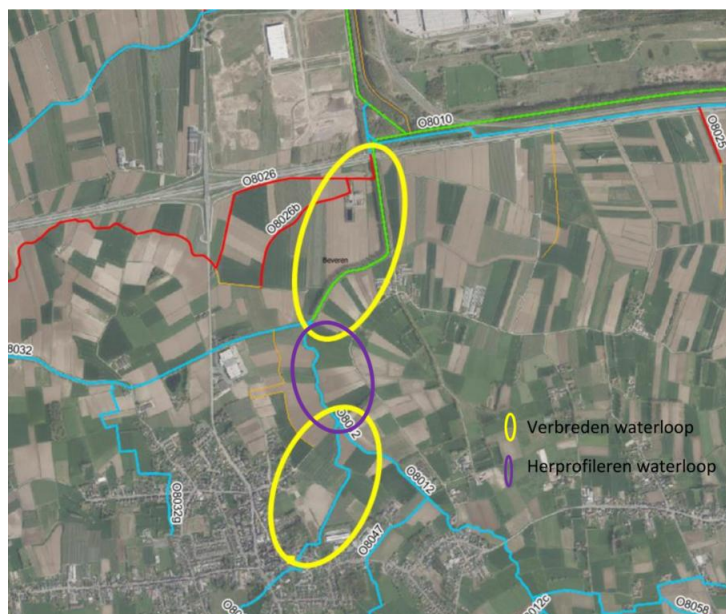
Ter hoogte van de Reepstraat wordt er een verbinding gemaakt met een drempel tussen twee watergangen zodat deze verbinding enkel met water zal vullen bij een te hoge waterstand in de Watergang der Hoge Landen. Er worden ook schuiven geïnstalleerd die handmatig kunnen opgezet worden, zodat ook bij lager water doorstroming mogelijk is. Het afwaartse deel wordt deels geherprofileerd.

VMM participeert mee in het project door de aanleg van een sedimentvang en de verbreding van de waterloop van de Hoge landen van aan de samenvloeiing met de Vrasenebeek tot de expresweg.

Hoever staan we

De omgevingsvergunning werd verkregen in maart 2024. Momenteel loopt de aanbesteding van de werken. De onteigeningsprocedure is lopende.

Deelproject 2.1: Herprofilering/verbreding van de Vrasenebeek (O8010) te Beveren/Vrasene

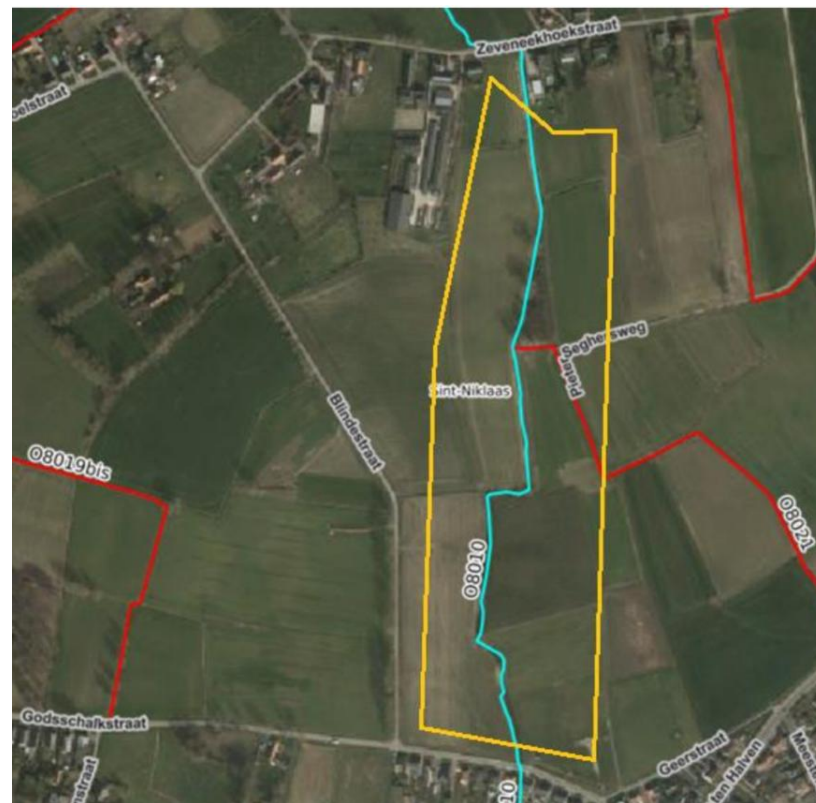

In Vrasene gaan we de Vrasenebeek (waterloop O8010) verbreden en opnieuw inrichten om de waterafvoer te verbeteren. Dit doen we vanaf het overstort van de collector van Aquafin, afwaarts de Brugstraat, tot aan de duiker van de E34.

Hoever staan we

Ontwerp voor herprofilering Vrasenebeek is bijna afgewerkt. Procedure grondinneming is opgestart. VLM gaat de grondinneming doen voor werken VMM, maar budget hiervoor kan pas in 2026/2027 vrijgemaakt worden.

Deelproject 2.2: Realiseren van een bufferzone ter hoogte van de Zeveneekhoekstraat/Godschalkstraat op de Vrasenebeek (O8010) te Sint-Niklaas-Nieuwkerken-Waas

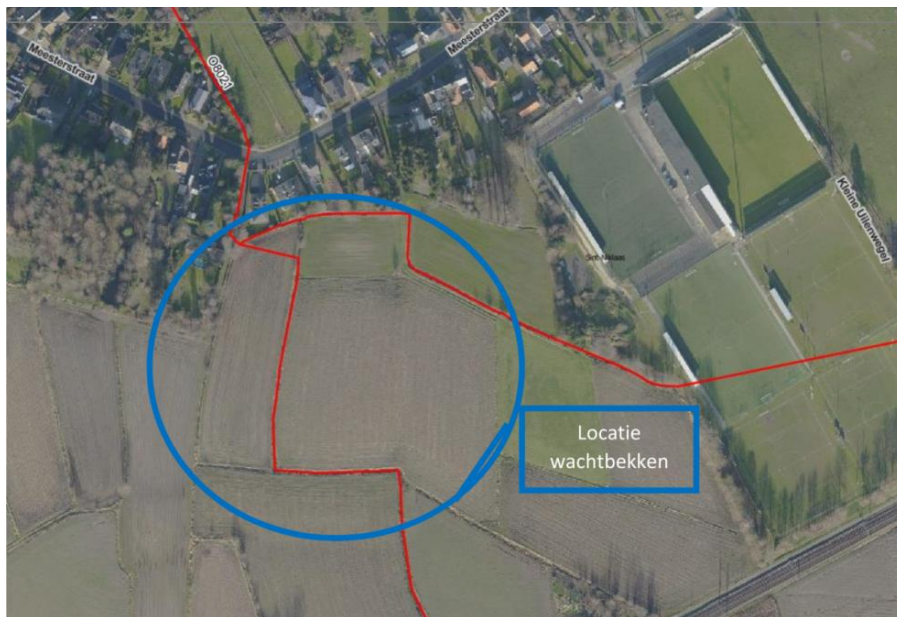

Ook hier gaan we extra buffervolume realiseren. We bouwen twee knippen en een dwarsdijk op de waterloop om een teveel aan water te kunnen bergen en later weer vertraagd vrij te geven. Voor dit gebied grijpen we zo min mogelijk in op de bestaande situatie: het huidig profiel van de waterloop blijft behouden en de aanpalende percelen worden niet extra afgegraven.

Hoever staan we

Dit project moet nog opgestart worden.

Deelproject 2.3: Aanleg van een wachtbekken op de waterlopen O8021/O8021a te Sint-Niklaas

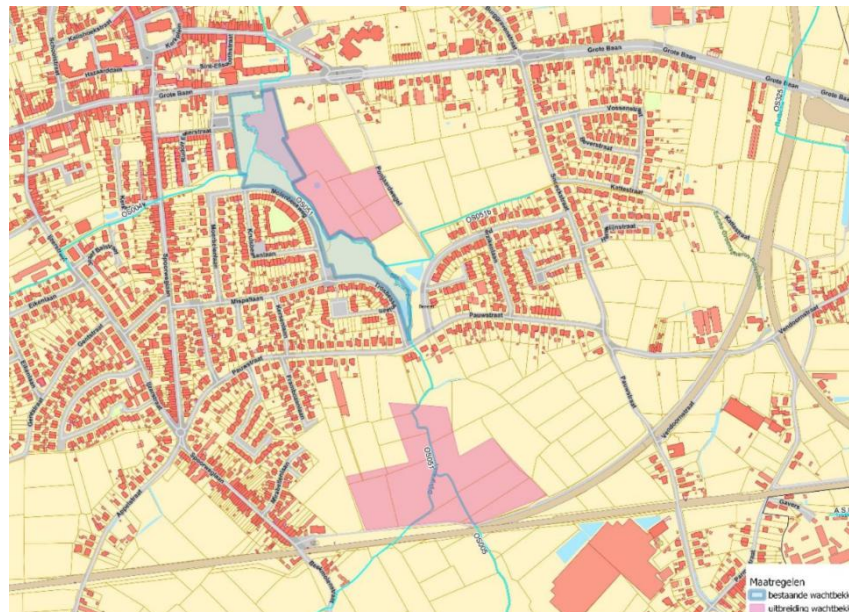
Hier gaan we een wachtbekken bouwen met een buffervolume van ca. 13000 m³.

We brengen een knipconstructie op de waterloop O8021, bouwen een dijk en gaan enkele percelen gedeeltelijk afgraven.

Hoever staan we

Dit project moet nog opgestart worden.

Deelproject 3: Realiseren bufferbekken/zone op de waterlopen OS051 en OS005. Vergroten van het bestaande bufferbekken op waterloop OS051. Plaatsen van een dijkje ter hoogte van de Pauwlaan/Trosbessenlaan

Uit het model bleek dat het gebied rond de Molenbeek in Melsele het meest gebaat is met bijkomende overstromingsruimte. Daarmee kan de watertoevloed bij hevige neerslag opgevangen worden en kan die vertraagd weer vrijgeven worden.

Het bestaande bufferbekken wordt uitgebreid en we zorgen voor bijkomende buffering. Hiervoor moeten een aantal werken gebeuren.

Er wordt een nieuw bufferbekken aangelegd net afwaarts de spoorweg. We bouwen een knipconstructie en een dwarsdijk om bijkomend buffervolume te realiseren. Het wandel- en fietspad kan behouden blijven en zal de dijk oversteken.

Daarnaast breiden we het bestaande bufferbekken (net opwaarts de Grote Baan) uit en gaan we het ook deels verdiepen.

Om te voorkomen dat het water vanuit de Molenbeek ter hoogte van de Pauwstraat/Trosbessenlaan de wijk instroomt wordt er een klein dijkje gelegd.

Hoever staan we

Een studiebureau werd aangesteld. Het project is nog in ontwerpfase, maar ligt momenteel stil in het kader van de PFAS problematiek. Het bijkomend bodemonderzoek is lopende.

Deelproject 4: Aanpassen duikers waterlopen 2de categorie in Beveren

Naar aanleiding van de wateroverlast van januari en mei 2016 die in Beveren, Sint-Gillis-Waas en Sint-Niklaas plaatsvond, werd een modelleringstudie voor het watersysteem op de linkerscheldeoever in het noorden van het Waasland opgemaakt.

De voornoemde modelleringstudie gaf ook aan dat te klein gedimensioneerde duikers op de waterlopen OS005, OS051 en OS052 (2e categorie) te Beveren mede de oorzaak zijn van de steeds terugkerende wateroverlast waardoor er zich bijkomende en structurele maatregelen in het bovenstroomse deel van de voornoemde waterlopen opdringen. In het totaal werden 14 locaties geïdentificeerd waar aanpassingen nodig werden geacht. Voor 1 locatie, met name het duikerlichaam onder de spoorweg op de waterloop OS051 in de omgeving van de Kleibeekmolenstraat, zal Infrabel instaan voor de vernieuwing. Voor de andere locaties werken de gemeente en de provincie samen. Voor de financiering van het ontwerp is er een kostenverdeling uitgewerkt en zijn de betalingsmodaliteiten vastgelegd.

De gemeente Beveren treedt op als aanbestedende overheid, maakt het grondinnemingsplan op en vraagt de nodige vergunningen aan. De provincie staat in voor de onderhandelingen van alle grondinnemingen en financiert de aankoop van de gronden nodig voor de uitvoering van de werken aan de waterlopen 2de categorie. De gemeente financiert de andere innemingen.

Hoever staan we

De onderhandelingen voor de innemingen zijn lopende. Er is een aanpassing van het ontwerp nodig. Het initieel aanbestedingsdossier en omgevingsvergunningsaanvraag zal aangepast worden.

53. Noordzuidverbinding gemaal Stenengoot Verrebroek vervanging van de pompen (actie [4B I 0029](#)) en Karperreed gemaal Keetberg Melsele vervanging van de pompen (actie [4B I 0030](#))

VMM renoveert 2 pompstations in het Waasland met het oog op bedrijfszekerheid en veiligheid. Hierbij gaat ook de nodige aandacht naar energiezuinige en visvriendelijke oplossingen.

Hoever staan we

Het pompstation Keetberg in Kallo verpompt water uit de polderwaterlopen in de Waterloop van de Hoge Landen en is uitgerust met drie propellerpompen van 110 kW. Een renovatie van het gebouw werd afgewerkt in 2022. Momenteel wordt voorzien in een vernieuwing van de pompen. De studie voor het bestek is gestart.

Voor het pompgemaal Stenengoot op de Noord-Zuidverbinding wordt een volledige renovatie van het pompgemaal voorzien met een vervanging van de hoogspanningsuitrusting van het gemaal. Beide opdrachten zijn gegund. De opdracht rond de hoogspanningsuitrusting is gestart. De 1ste fase van de ombouw vangt aan net voor het bouwverlof 2025. De renovatie start na het bouwverlof 2025.

Pompgemaal Stenengoot te Verrebroek

Zeeschelde

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Zeeschelde is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Het Sigmaplan neemt Vlaanderen in bescherming tegen overstromingen. Het berekende vermeden overstromingsrisico neemt toe van 800 mio € tot 1600 mio € over de volledige planperiode (tot 2100).

watertekort

Er moet ingezet worden op een goede afstemming tussen de behoeften binnen het valleisysteem en het afvoeren van water naar de Schelde. Peilbesluiten kunnen hiertoe voor een aantal gebieden het geschikte instrument zijn. Volgende gebieden zijn opgenomen op de lijst met prioritaire gebieden voor opmaak van een peilbesluit: Leeggoed-Turfput-Berlarebroek en Meirdam, De Konkel, Moerzeke – Gespoelde Put/Grembergen, Sint-Onolfspolder en Meirdam, Vlassenbroek, Oudbroek-Schellandpolder.

waterbeleving

Binnen het Sigmaplan wordt recreatie steeds meegenomen. De unieke natuur langs de Schelde en haar zijrivieren laat heel wat recreatie toe. Door daar volop in te investeren,

maken we de rivieren en hun omgeving nog aantrekkelijker voor fietsers, wandelaars en andere recreanten. In 2023 werd de Scheldevallei erkend als [Nationaal Park Scheldevallei](#), met een belangrijke focus op erfgoed en recreatie.

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

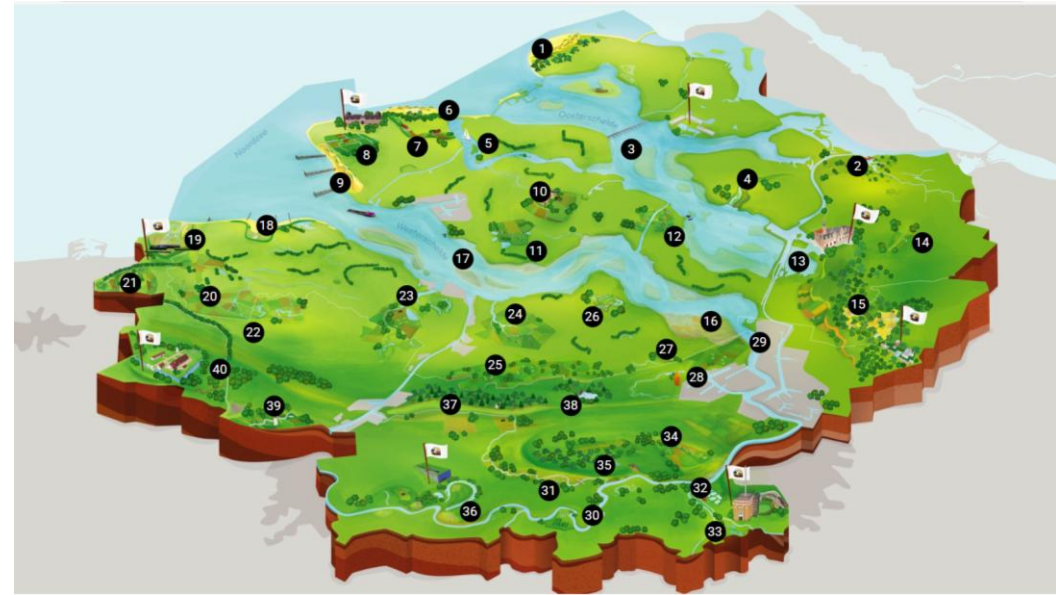
De Zeeschelde is de grootste waterloop in Vlaanderen en vormt een belangrijke economische en ecologische levensader. Langs de Zeeschelde lopen heel wat projecten en initiatieven, in Vlaanderen maar ook over de grenzen heen, ondermeer in de [Internationale Scheldec commissie \(ISC\)](#) en de [Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie \(VNSC\)](#). Op 13 oktober 2023 werd de Scheldevallei erkend als [Nationaal Park](#). Op 27 maart 2024 heeft Unesco het in Nederland en België gelegen Schelde-Delta gebied het [Unesco Global Geopark](#) keurmerk toegekend.

Meer info: [bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

Nationaal park Scheldevallei

Unesco geopark Schelde Delta

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

54. Realiseren van de Sigmaprojecten Hedwige-Prosperpolder en Doelpolder (Beveren) (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De uitvoering van de werken in de Hedwige-Prosperpolder (ca 460ha) is op 16 oktober 2019 gestart. Eind oktober 2022 is de laagwatergeul aan Vlaamse zijde geopend. Daarmee is eb en vloed op gecontroleerde wijze teruggekeerd in de voormalige Hedwige- en Prosperpolder. Het water verspreidt zich bij vloed over het hele gebied en tal van foeragerende vogels brengen een bezoek aan het nieuwe gebied. De twee geulen aan Nederlandse zijde zijn inmiddels ook geopend. De panoramaheuvel is afgewerkt.

De inrichtingsstudie voor GGG Doelpolder (308ha) is opgestart.

Wat staat er te gebeuren

Er is gepland om tegen de zomer van 2025 het alternatievenonderzoek van Doelpolder af te ronden en daarna te trechteren naar een voorkeursalternatief (tegen einde 2025).

55. Realiseren van het Sigmaproject GOG Vlassenbroekse Polder (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De ringdijk rond het noordelijk deel GOG-GGG (110ha) en zuidelijk deel GOG-wetland (130ha) werd eind 2020 afgerond. De werken aan de overlooppdijk zijn in uitvoering. In de overlooppdijk zitten 2 sluizen: in de zomer van 2023 werkte DVW de noordelijke in- en uitwateringssluus af. De zuidelijke uitwateringssluus werd afgewerkt in het najaar van 2022.

Voor de ontpoldering Uiterdijk (12ha) wordt de aanvraag van de omgevingsvergunning voorbereid.

Wat staat er te gebeuren

De afwerking van de overlooppdijk is voorzien tegen eind 2025. Het geulensysteem in het GGG-deel wordt verder aangelegd. Vermoedelijk zal de GGG-werking volledig ingesteld kunnen worden in de zomer 2025.

Het noordelijk deel van de Polder Vlassenbroek is opgenomen op de lijst met prioritaire gebieden voor opmaak van een peilbesluit. De studieopdracht werd uitgeschreven. De oriëntatienota is in opmaak.

56. Realiseren van het Sigmaproject GOG Grote Wal - Kleine Wal - Zwijn (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De ringdijk rond de GOG-wetland (166ha) en de tussendijk tussen Zwijn en Kleine Wal werden in de zomer van 2021 volledig afgewerkt. De ontpoldering Groot Schoor is in juli 2021 gerealiseerd; de buitendijkse natuur telt er nu 67ha. De werken voor de bouw van de twee in- en uitwateringssluizen zijn in maart 2022 gestart.

De in- en uitwateringssluis in deelgebied Wal is in november 2023 afgewerkt. Het einde van de werken aan de in- en uitwateringssluis in Zwijn wordt verwacht tegen midden 2024. De werken aan de overlooppdijk zijn in februari 2024 gestart.

Wat staat er te gebeuren

De aanleg van de overlooppdijk zal in de loop van 2025 afgerond worden. De verwachte inwerkingtreding van het GOG is 2025.

57. Realiseren van de Sigmaproject in Cluster Dijlemonding (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

Het overstromingsgebied Zennegat (GGG, 65 ha) is werkingsklaar sinds 2016. Sinds de zomer van 2017 werd ook de GGG-werking ingesteld. De ringdijk rond de GOG-GGG Grote Vijver (105 ha) was begin 2019 klaar. De in- en uitwateringssluizen waren einde 2019 afgewerkt. De GGG-werking in Grote Vijver Noord is in maart 2022 ingesteld. De overlooppdijk werd na het stormseizoen in het voorjaar 2022 afgewerkt. De GOG's Grote Vijver Noord en Zuid zijn sinds mei 2022 volledig afgewerkt. De werken voor bouw van twee uitwateringssluizen in de GOG Tien Vierendelen (37ha) zijn in februari 2022 afgerond. De werken van de ringdijk en overlooppdijk zijn begin 2024 gegund. Momenteel wordt de nieuwe ringdijk aangelegd.

Wat staat er te gebeuren

De voorbereidende werken in Tienvierendelen zijn midden februari 2024 gestart. Momenteel wordt de nieuwe ringdijk aangelegd, nadien volgt de overlooppdijk. De verwachte inwerkingtreding van het GOG is 2026.

58. Realiseren van de Sigmaprojecten in Cluster Bornem (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

Voor de ontpoldering van Groot Schoor (23ha) is de eerste fase van de werken (bouw van de nieuwe Scheldedijk en herinrichting van het te ontpolderen gebied) in februari 2022 gestart.

Wat staat er te gebeuren

Er wordt verwacht dat de eerste fase van de werken duren tot de zomer van 2025. De tweede fase van de werken (het bressen van de Scheldedijk) worden gekoppeld aan de realisatie van het GOG Oudbroek-Schellandpolder. Het gebied van de Schellandpolder, Oudbroekpolder en Hingenebroekpolder is opgenomen op de lijst met prioritaire gebieden voor opmaak van een peilbesluit.

59. Realiseren van de Scheldemeander Gent-Wetteren (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

Zonder ingrepen zou dit deel van de Schelde volledig verlanden, waardoor het risico op overstromingen nog zou toenemen en de waardevolle natuur zou verdwijnen. Dit project omvat de bouw van twee bijkomende gecontroleerde overstromingsgebieden ([GOG's](#)), nl. [Bastenakkers](#) (Destelbergen en Wetteren) en Ham (Wetteren). Ter hoogte van de Gentbrugse Meersen en de Damvallei zal de uitvoering van het Scheldemeander project eveneens bijdragen aan meer natte natuur. De hoofddoelstellingen zijn veiligheid en natuurlijkheid, maar we mikken ook op recreatie en leefbare landbouw.

Wat staat er te gebeuren

Meer veiligheid

De veiligheidsdoelstelling van het Sigmapijn in de regio is nog niet gerealiseerd. De dijken langs de Schelde opwaarts van Heusdenbrug zijn immers nog niet op Sigmahoogte (+8mTAW) gebracht. Zo kan bijvoorbeeld, in geval van een uitzonderlijk hevig [stormtij](#) Gent ongecontroleerd onder water lopen. Tegelijkertijd is ook de interactie van de Zeeschelde met haar valleigebied een belangrijke doelstelling.

Getijdennatuur uitbreiden

De voormalige zandwinningsput in [Melle](#) wordt teruggegeven aan de Schelde. Hier zullen zich op het ritme van het getij [slikken](#) en [schorren](#) met riet en [wilgenvloedbos](#) vormen. In het gecontroleerd overstromingsgebied [Ham](#) voorzien we een bijzondere in- en uitwateringssluis, waardoor er hier [getijdennatuur](#) zich kan ontwikkelen. Stroomopwaarts van de constructie in [Heusden](#) leggen we een getijdennatuurgebied aan. Dat helpt om de waardevolle [slikken](#) en [schorren](#) die er nu liggen te vrijwaren van verzanding. Met de nieuwe constructie kunnen we regelen hoe nat die [slikken](#) precies moeten zijn. Dat is van belang voor de natuurontwikkeling, maar ook voor het indijken van de knijtenpopulatie.

60. Nationaal Park Scheldevallei

Langs de Schelde en haar bijrivieren, vind je zeven deelgebieden die samen het Nationaal Park Scheldevallei vormen: de Polders van Kruibeke, de Durmevallei, de Damvallei, Kalkense Meersen Donkmeer, Klein-Brabant, Dendermonde en omgeving en tot slot de Rupelstreek. Dit Nationaal Park, dat zich uitstrekt langs de Schelde tussen Antwerpen en Gent, met uitlopers langs de Dender, Durme en Rupel, is een ware parel van biodiversiteit. De unieke getijdennatuur, met haar variërende zones van zout, brak en zoet water, diep

landinwaarts, is niet alleen uniek in Europa, maar biedt ook onderdak aan heel wat uitzonderlijke dieren en planten.

Met concrete projecten op het terrein en samen met zoveel mogelijk lokale partners willen we het Schelde-Durmelandschap behouden en verbeteren. De belangrijkste thema's waarvoor wij werken zijn: biodiversiteit, landschapszorg, klimaat, recreatie en erfgoed.

Hoever staan we

Drie jaar geleden lanceerde de Vlaamse minister van Omgeving een oproep voor kandidaat Nationaal Parken om zo de schaarse natuur in het versnipperde Vlaanderen beter te beschermen en de Europese natuurdoelen te bereiken. Na een zorgvuldig voortraject en een reeks selectierondes, erkende de Vlaamse regering op 13 oktober 2023 vier Vlaamse Nationale Parken, waaronder Nationaal Park Scheldevallei.

Wat staat er te gebeuren

Op 2 april 2024 vond een belangrijk moment plaats: de oprichtingsvergadering van vzw Nationaal Park Scheldevallei. Dit betekent het startschot voor de verwezenlijking van ambitieuze toekomstplannen voor de regio. De nieuw gevormde vzw gaat aan de slag om de prachtige natuur in de Scheldevallei verder te verbinden en te versterken. De focus ligt niet alleen op de bescherming van fauna en flora, maar ook op duurzame landbouw, toerisme en erfgoed.

In de nieuw opgerichte vzw zetelen vele partners: Agentschap voor Natuur en Bos, De Vlaamse Waterweg nv, Provincie Oost-Vlaanderen en Provincie Antwerpen, Regionaal Landschap Schelde-Durme, vzw Durme, Natuurpunt, met daarnaast afgevaardigden van de 22 aangesloten steden en gemeenten. De samenwerking omvat nog tal van andere partners, van erfgoed tot landbouw en toerisme, en benadrukt tevens de onschatbare bijdrage van vele vrijwilligers. De betrokkenheid en het enthousiasme van die vele parkpartners zijn onmisbaar voor het uitvoeren van de gezamenlijke missie.

De operationele en financiële steun van de Vlaamse overheid, 2 provincies en 24 steden en gemeenten verzekert alleen de operationele continuïteit van Nationaal Park Scheldevallei. Bovendien dragen ook de investeringen vanuit Vlaanderen en Europa in de Sigmagebieden bij aan waterveiligheid, natuurkwaliteit en toerisme. De Scheldevallei beschermt tegen overstromingen én zorgt voor buffering tegen droogte. Het vele werk van de natuurbeheerders is hierbij essentieel en bouwt de Scheldevallei verder uit tot een veilige en veerkrachtige omgeving voor mens en natuur.

In 2025 neemt de operationele werking van het Nationaal Park een versnelling: via actieprogramma's rond icoonsoorten (bijv. otter en lepelaar) wordt ingezet op een goede habitatkwaliteit. Vismigratie, natuurgerichte waterpeilen en een goede waterkwaliteit

zullen hierin sturende factoren zijn. Het Nationaal Park Scheldevallei is op dit moment de enige plek in Vlaanderen waarin er voortplanting van **otter** wordt vastgesteld. Er zijn regelmatig waarnemingen op cameravalbeelden in diverse natuurkerngebieden, waaronder de Polders van Kruibeke, het Molsbroek in Lokeren, het Donkmeer in Berlare en het Broek De Naeyer in Willebroek. Aangezien otter een zeer groot territorium bestrijkt, is enerzijds het opbouwen van meer terreinkennis een belangrijk aspect en anderzijds het werken aan veilige verbindingen langs waterlopen en bij drukke verkeerswegen.

Uit cameravalonderzoek blijkt immers dat otters niet enkel de Scheldevallei zelf gebruiken om zich tussen de natuurkerngebieden te verplaatsen, maar ook waterlopen in het landbouwgebied (bijv. de Zelebeek tussen de Durme en het Donkmeer).

© pixabay Peter Hoare

61. Interreg-project 'otter over de grens'

De Europese otter als beschermde soort staat centraal in dit project dat tot doel heeft de populaties in Nederland, Vlaanderen en het westen van Duitsland te verbinden. In de jaren '80 was de otter in Nederland en Vlaanderen uitgestorven, maar recente inspanningen leidden tot een bloeiende populatie in het noorden van Nederland. De otter verschijnt nu ook sporadisch in Vlaanderen, maar er zijn dringende verbeteringen nodig in de habitat en de ecologische verbindingen.

Hoever staan we

Het project richt zich op drie aspecten om de verbindingen te verbeteren: verkeer (het verminderen van aanrijdingen), natte natuur (herstel van moerassen en rivieren) en voedsel (zorgen voor voldoende en kwalitatieve vis). Deze inspanningen hebben ook positieve effecten op bredere milieuproblemen zoals klimaatadaptatie, waterkwaliteit, biodiversiteit en natuurlijke oplossingen.

Het project voorziet, naast monitoring en onderzoek, ingrepen voor meer en betere natte natuur en het wegwerken van infrastructurele knelpunten op strategische plaatsen in de Maas- en Scheldevallei, de Biesbosch en de Antitankgracht. Uit onderzoek van WWF, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en Universiteit Antwerpen uit 2019 blijkt dat de Scheldevallei alvast veel opportuniteiten heeft voor de otter. De provincie Antwerpen werkt nu aan het creëren van kansen om ervoor te zorgen dat de otter via het zuiden van Nederland naar België kan komen langs verschillende waterwegen. Het otterproject 'Otter over de grens' is opgezet om natuurverbindingen te realiseren met diverse partners. Langs de Polmeerssloot in Oost-Vlaanderen worden er oevers afgeschuind en zal de waterloop op een aantal punten lokaal verbreed worden. Zo kan er zich een bredere oever- en moerasvegetatie ontwikkelen, die naast leefgebied voor de otter ook gunstig is voor het visbestand.

De otter fungeert als ambassadeur voor schoon water en natte natuur, waardoor het project niet alleen fantastisch nieuws is voor de terugkeer van deze toppredator, maar ook een kans biedt om het brede publiek te informeren over het belang van biodiversiteit en natuurlijke oplossingen. De uitdagingen vereisen een integrale aanpak waarbij beheerders, beleidsmakers en het brede publiek actief betrokken zullen worden. Het Nationaal Park Scheldevallei gaat de werking rond otter, ook na aflopen van dit Interreg-project verder opnemen in de reguliere werking.

62. Drinkable Rivers

Van 22 april tot 23 mei 2025 vindt een 30-daagse wandeling plaats langs de Schelde van bron tot monding over een afstand van 360 km.

Stichting [Drinkable Rivers](#) werkt naar een bewustzijn rond water via:

- Rivierwandelingen: wandelen langs rivieren om interactie te krijgen met mensen en hen ertoe aan te zetten om de rivier te waarderen.
- Citizen Science: mensen engageren om rivieren te ervaren via citizen science over waterkwaliteit.

- Actie vanuit gemeenschappen: netwerken opbouwen in rivierbekkens om te initiëren naar acties richting drinkbaar water.

De wandeling in het Benedenscheldebekken vindt plaats van 6 mei tot 18 mei met stopplaatsen te Gent, Melle, Wichelen, Dendermonde, Baasrode, Bornem, Rupelmonde, Antwerpen, Antwerpse haven, Beveren en Ouden Doel.

63. Zwarte Beek in Willebroek

Het zuiveringsgebied Oxdonk omvat delen van de gemeenten Kapelle-Op-Den-Bos, Mechelen en Zemst en is in het Benedenscheldebekken en deels in het Dijle-Zennebekken gelegen.

Het merendeel van de straten in het zuiveringsgebied is voorzien van een gemengde riolering, maar de vuilvracht loost verspreid in de waterlopen Zwarte Beek, Oxdonckbeek en Aabeek en is niet aangesloten op een zuiveringsstation. Om deze vuilvracht te transporteren en te zuiveren kreeg Aquafin de opdracht voor de uitbouw van een KWZI en de aanleg van een collectorenstelsel. (21071 – KWZI Oxdonk - 21070 - Collector Oxdonk – 22017 Collector Oxdonk fase 2.).

Het gaat hierbij om een behoorlijke vuilvracht: 1748 IE in toestand B/C en 2201 IE in toestand D.

Hoe ver staan we

Er zijn al vele jaren verstreken sinds de opdracht aan Aquafin werd toegewezen. Het project liep veel vertraging op door o.a. problemen met de inplantingsplaats van de KWZI. Na overleg van Aquafin met de belangrijkste adviesverlenende instanties en de gemeente werd in 2024 een compromis bereikt omtrent de locatie van de KWZI. Het is nu aan de gemeente Kapelle-op-den-Bos om een RUP op te maken. Het nieuwe bestuur heeft een aantal wijzigingen aangebracht in het dossier, waarbij ondermeer nog een andere inplantingsplaats in het vizier is gekomen die minder wenselijk is volgens de adviesverleners. Het is belangrijk om het RUP op te starten, zodat er duidelijkheid komt voor alle partijen.

Wat staat er te gebeuren

Het RUP-proces zal een 2-tal jaar duren. Aansluitend kan dan het tracé van de bovengemeentelijke collectoren vastgelegd worden.

64. LIFE-project PFASTER: een gebiedsgerichte en natuurgebaseerde aanpak van PFAS-verontreiniging

Op de site van de voormalige papierfabriek de Naeyer werden in 2021 hoge PFAS-concentraties aangetroffen. De bodemonderzoeken, bodemsanering en aanpak van de woonzones op die herontwikkelde terreinen zijn nog lopende. Ook de wijdere omgeving van de site, met het provinciaal domein Broek de Naeyer, vereist een grondige aanpak.

Daarvoor startten de OVAM en 10 partners in het najaar van 2024 het Europese LIFE-project PFASTER (PFAS systemic regional approach to Assess Spatial distribution, Transfer, Exposure and Remediation of widespread pollution). Het doel? Een gebiedsvisie en geïntegreerde aanpak uitwerken van de PFAS-verontreiniging voor de site van Willebroek en Broek de Naeyer.

Het LIFE-project PFASTER is een samenwerking van de OVAM, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), VITO, Novobiom, bio2clean, KU Leuven, Envisan, TAUW, de Provincie Antwerpen en de Universiteit van Antwerpen. 60 % van het budget wordt gefinancierd door de Europese Commissie. Het project startte in het najaar van 2024 en loopt over vijf jaar.

Hoe ver staan we

Met dit project willen we vooral inzetten op onderzoek naar de samenstelling en ruimtelijke verspreiding van PFAS. Aangezien de papierindustrie specifieke stoffen uit de PFAS-familie gebruikt, is het mogelijk om een specifieke 'vingerafdruk' van PFAS in de papierindustrie en het gedrag ervan in het milieu, dat relevant is voor blootstellingsroutes en risico's, te identificeren. Denk aan de opname van PFAS in planten en organismen, en de verspreiding ervan in de voedselketen en de ecosystemen.

Ook worden enkele innovatieve natuurgebaseerde saneringstechnieken getest. Voor het natuurgebied Broek de Naeyer wordt onderzocht welke micro-organismen, zoals schimmels en bacteriën, de PFAS kunnen afbreken, en hoe en in welke mate waterplanten, riet en wilgen de verontreiniging kunnen wegwerken. In landbouwgebied wordt de toepasbaarheid van schimmels en gewassen onderzocht. Voor de sanering van sterk verontreinigde bodem en grondwater worden speciale filters ontwikkeld en wordt de toepasbaarheid bestudeerd van *in situ* spoeling gecombineerd met het gebruik van schimmels, en van een combinatie van membraanfiltratie en plasmadestructie. Deze saneringstechnieken moeten niet enkel een proper leefmilieu opleveren, maar ook een betere habitat voor de otterpopulatie die aanwezig is in het gebied De Naeyer.

65. Wetlands4Cities - Meirdam (Dendermonde)

We willen natte natuur herstellen en zo zorgen voor meer waterbuffering in het gebied Meirdam, onderdeel van de Sint-Onolfspolder te Dendermonde. Het initiatief zal bijdragen aan het nat houden van veen, het droogte en hitte-effect tegengaan en natte biodiversiteit herstellen. De acties gebeuren in het kader van het 'Wetlands4Cities'-project van Natuurpunt en het Interreg-project 'Blue Transition'. De Sint-Onolfspolder ten noorden van Appels en de volledige Meirdam zijn opgenomen in de lijst met prioritaire waterlopen voor opmaak van een peilbesluit.

Hoever staan we

In 2024 werd een ecohydrologische studie afgerond die onderzoekt wat de huidige situatie is en wat de nodige ingrepen zijn. Met deze gegevens kunnen concrete inrichtingen voorbereid worden zoals het herstel van natuurlijke waterpeilen, biodiverse sloten en vochtige bloemrijke graslanden. Via een subsidiedossier (ProjectSubsidie Natuur) en vergunningsaanvraag werden de eerste realisaties begin 2025 genomen: ruiming van sloten, het plaatsen van bijkomende peilbuizen en het uitvoeren van een veenkartering

Wat staat er te gebeuren

Er loopt een vergunningsdossier voor het plaatsen van stuwtjes, het vervangen van duikers en kleine afgravingen. Verbeteringen rond peilbeheer (VMM) en pompinfrastructuur (Provinciale Dienst Integraal Waterbeheer) zijn cruciaal. Regionaal Landschap Schelde-Durme coördineert dit initiatief in samenwerking met Natuurpunt. Het draagt bij aan het Nationaal Park Scheldevallei.

Partners: Natuurpunt, Agentschap voor Natuur en Bos, Provincie Oost-Vlaanderen, Polder Schelde Durme Oost, Stad Dendermonde, De Vlaams Waterweg.

Slootruiming Meirdam

66. Polder Zevenkoten (Dendermonde)

Het gebied 'Zevenkoten' bevindt zich langs de Schelde ten oosten van Dendermonde. Landschappelijk wordt het gekenmerkt door weiland en bos (populieren). De verdroging van het gebied zorgt voor problemen. Het leidt tot een verarming van de biodiversiteit in het gebied en afbraak van veen in de bodem. In lange droogteperiodes zorgt een te lage waterstand voor opbrengstverlies voor de landbouw. Het plan is om van Zevenkoten weer een meersengebied te maken dat als een echt sponslandschap water kan bufferen en laten infiltreren.

Hoever staan we

Eind 2023 werd het subsidiedossier 'Sponslandschappen als Denderpraktijk', ingediend met T.OP Dender, goedgekeurd in kader van de subsidieoproep 'Lokale gebiedsdeal droogte 2.0' van de Vlaamse overheid. Maatregelen die zullen uitgevoerd worden zijn het plaatsen van een stuw om de waterafvoer te vertragen en het grondwaterpeil te verhogen, het bevorderen van de infiltratie van hemelwater van grote gebouwen aan de rand van het gebied, vervuild water dat ongewenst het gebied binnenkomt te zuiveren en de waterloop open te leggen en ecologische oeverzones aan te leggen. In 2024 werd na analyse de complexiteit van de problematieken in het gebied duidelijk en werden scenario's afgewogen. Eind 2024 werd een prioritering en planning opgemaakt.

Wat staat er te gebeuren

Stad Dendermonde is trekker van de samenwerking, en zal in 2025 een studie uitgeschrijven om de te nemen maatregelen uit te werken. Regionaal landschap Schelde-Durme ondersteunt deze samenwerking. Zevenkoten maakt deel uit van het Nationaal Park Scheldevallei.

Partners: Stad Dendermonde, Polderbestuur Vlassenbroek, Agentschap voor Natuur en Bos, Provincie Oost-Vlaanderen, T.OP Dender, Departement Omgeving.

67. Levend Water project Galgen- en Kempenbeek

Galgen- en Kempenbeek zijn twee waterlopen op grondgebied Berlare die van landbouwgebied in de omgeving E17 naar natte natuur aan het Donkmeer stromen. Stromend van dekzanden naar rivierklei verbinden ze hoog en laag in het landschap. Het stroomgebied van de Galgenbeek (OS109), Kempenbeek (OS110) met inbegrip van Donkmeer en Berlarebroek, in het zuiden begrensd door de Schelde is opgenomen als prioritair gebied voor opmaak van een peilbesluit. De studieopdracht werd uitgeschreven. De oriëntatienota is in opmaak.

Hoever staan we

Met subsidies Levend Water zullen vier gerichte aanpassingen in de Galgen- en Kempenbeek over een lange afstand het waterpeil structureel verhogen en de biotoop in de waterlopen vernatten en herstellen. Dit komt de ontwikkeling van waterplantenvegetaties ten goede, en zorgt voor meer variatie in waterdiepte, bodemsubstraat, stroomsnelheid en voedselrijkdom. Door te vertragen en bufferen ontstaan extra mogelijkheden tot infiltratie. Vooral op de hogere zandige gronden is het waterbufferend vermogen groot. Hier kan de waterbatterij opgeladen worden. De hogere waterbeschikbaarheid helpt lokaal de droogtestress in de landbouw te verminderen. Op bovenlokale schaal zorgt het voeden van het grondwater voor extra kwel in natte gebieden langs de Schelde zoals het Donkmeer.

Wat staat er te gebeuren

In 2025 wordt het project verder voorbereid door Polder tussen Schelde en Durme i.s.m Regionaal Landschap Schelde-Durme. Gemeente Berlare is hier nauw bij betrokken. Uitvoering staat voor 2026 gepland, en dan start er i.s.m. Boerenatuur ook een traject rond agrarisch peilbeheer in de haarvaten van het watersysteem.

68. Projecten te Gent

Vallei van de Rozebroekbeek

De Rozebroekbeek vervult een essentiële rol in de afwatering van Sint-Amandsberg. In de omgeving tussen de Nieuwelaan, Koerspleinstraat en de Alfons Braeckmanlaan zijn reeds veenbodems aangetroffen. In het Rozebroekenpark zijn maatregelen genomen om het water langer ter plaatse te houden. De waterkwaliteit van de Rozebroekbeek wordt vandaag nog sterk beïnvloed door overstorten afkomstig van de Aquafin-collector.

Vallei van de Rietgracht / Gentbrugse Meersen

De Rietgracht vervult een essentiële rol in de afwatering van Gentbrugge. De waterloop mondt bij laagtij rechtstreeks uit in de tij-Schelde; bij hoogwater neemt een pomp deze functie over. De Rietgracht is onderdeel van de Gentbrugse Meersen – een van de vijf Gentse groenpolen en een ecologische hotspot van onze stad. Stad Gent speelt een actieve rol in het mee opvolgen en uitvoeren van het natuurbeheerplan van de Gentbrugse Meersen.

69. Brownfieldconvenant Interescout Schelle

De Vlaamse Regering wenst de herontwikkeling van verlaten bedrijventerreinen (brownfields) te stimuleren en te faciliteren in plaats van nieuwe gebieden (greenfields) aan te snijden voor de ontwikkeling van industriële activiteiten, woningbouw of recreatie. De brownfieldconvenanten hebben tot doel investeerders en projectontwikkelaars aan te zetten tot de herontwikkeling van verwaarloosde en/of onderbenutte terreinen voor brownfieldprojecten die een meerwaarde opleveren op sociaal, economisch en/of milieuvlak.

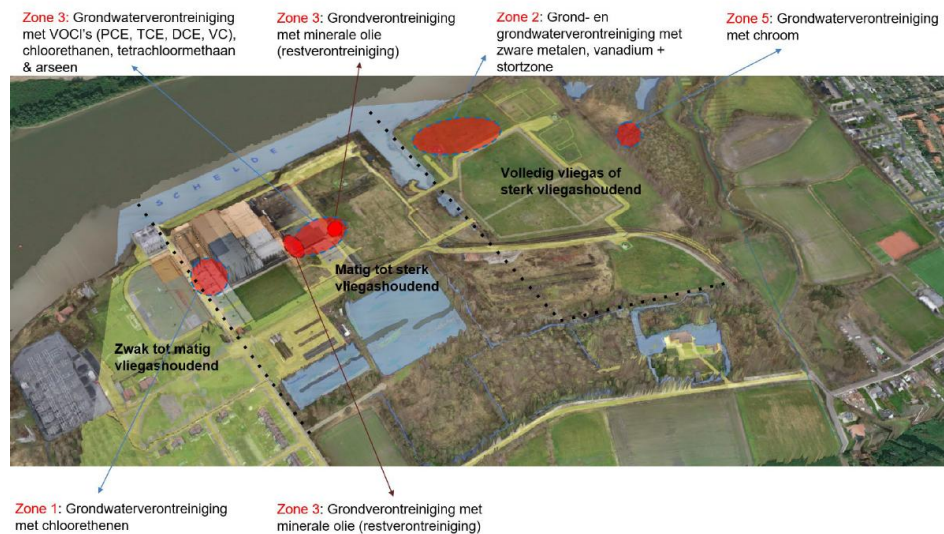
Interescout is de voormalige elektriciteitscentrale van Electrabel, gelegen langs de Schelde bij de monding van de Rupel. Naast de imposante gebouwen, zoals de oude turbinehal en de aanpalende kantoorgebouwen, heeft de site een oppervlakte van meer dan 70 ha op de oevers van de Schelde. Het is de ambitie om de site te saneren en er een duurzame woon- en natuurontwikkeling van te maken in samenspraak met overheden, burens en andere stakeholders.

Hoever staan we

Sinds het startoverleg op 24 maart 2023 en in de loop van 2023/2024 zijn er verschillende thematische werkgroepen doorgegaan rond ruimte, mobiliteit, erfgoed & economie en bodem & landschap. De resultaten werden steeds teruggekoppeld in het projectplatformoverleg. In tussentijd is er meer onderzoek gedaan naar oa het mobiliteitsverhaal, het bufferend vermogen van de Maeybeekvallei en de problematiek omtrent de vliegasserontreiniging op de site. Begin 2025 werd het masterplan aangevuld

met een engagement inzake inrichting, onderhoud en overname van de natuur- en parkzones. Momenteel is de taakverdeling met de verschillende partners in opmaak.

Beschrijving projectgebied: huidige toestand

Zijlopen Schelde/Rupel

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Zijlopen Schelde is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2023, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

wateroverlast

De mogelijke wateroverlast langs deze zijlopen staat in relatie tot hun afwatering naar de Schelde of Rupel. Het betreft veelal poldergebieden.

watertekort

Er moet ingezet worden op een goede afstemming tussen de behoeften binnen het valleisysteem en het afvoeren van water naar de Schelde. Peilbesluiten kunnen hiertoe voor een aantal gebieden het geschikte instrument zijn. De Damvallei is opgenomen op de lijst met prioritaire gebieden voor uitwerking van een peilbesluit.

waterbeleving

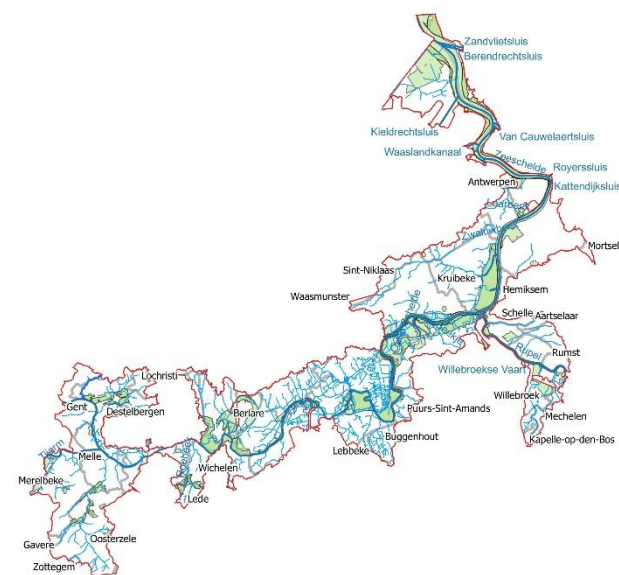
Langs de Schelde liggen heel wat [Sigma-gebieden](#), waar ook ingezet wordt op waterbeleving. In 2023 werd de Scheldevallei erkend als [Nationaal Park Scheldevallei](#), met een belangrijke focus op erfgoed en recreatie.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Er lopen heel wat projecten rond waardevolle zijwaterlopen zoals de Damsloot in de Damvallei, de Barbierbeek in het Waasland,...

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

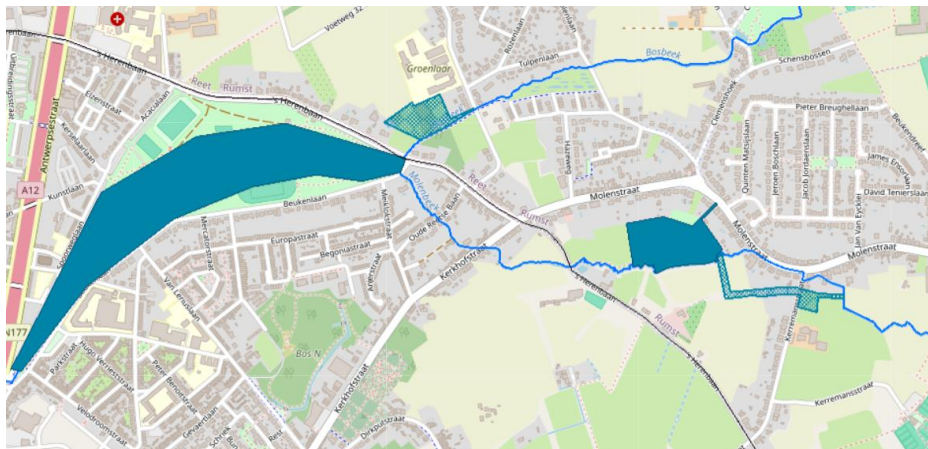
HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

70. Aanpak wateroverlast langs Bosbeek te Boom/Rumst (6_F_0316)

In 2010 legde de provincie Antwerpen een overstromingsgebied aan langs de Molenbeek in Rumst om overstromingen te vermijden in de 's Herenbaan en de omgeving van het park van Boom. Om de kans op wateroverlast nog verder te doen afnemen, plant de provincie Antwerpen nu ook de aanleg van een overstromingsgebied langs de Bosbeek. De combinatie van deze beide overstromingsgebieden zal het risico op overstromingen veel kleiner maken.

Verder wordt er een zandvang voorzien, die het meegevoerde slib in de waterloop moet onderscheppen. Daardoor zullen de vijvers in het park van Boom, waar de Bosbeek doorheen stroomt, minder aanslibben en zuiverder blijven.

De inrichting van het gebied wordt op een ecologische manier uitgevoerd, zodat ook de planten en de dieren profiteren van deze werken. Het overstromingsgebied zal zelf niet toegankelijk zijn, maar vanaf het fietspad is er een mooi uitzicht op de hele zone.

Figuur: Situering van de projecten langs de Molenbeek en Bosbeek. Naast het nieuw overstromingsgebied langs de Bosbeek en de herinrichting van het park van Boom wordt ook de Molenbeek thv de Molenstraat in Rumst verlegd.

Hoever staan we

De omgevingsvergunning voor de aanleg van het overstromingsgebied is verleend.

Wat staat er te gebeuren

De aanbestedingsprocedure voor uitvoering van de werken wordt opgestart in 2025.

Figuur: Ontwerp overstromingsgebied Bosbeek te Rumst.

71. Op naar een klimaatrobuust park van Boom! (nieuwe actie SGBP)

Doorheen het park van Boom stroomt de Bosbeek. Deze heeft een breed profiel en is op verschillende plaatsen verbonden met vijversystemen. Dit resulteert in eerder stilstaand water met veel aanslibbing en geurhinder tot gevolg. Aangezien het bovenstrooms debiet beperkt is, zal de provincie Antwerpen in samenwerking met Kempens Landschap vzw en het lokaal bestuur van Boom de waterloop herinrichten opdat het park klimaatrobuust kan worden in de toekomst. Gezien het zeer grote verval tussen het bodempeil op- en afwaarts in het park (4m over afstand van 1km), zal het bestaande systeem van stuwen behouden blijven. De stuwen zijn echter in verval en restauratie ervan dringt zich op.

Hoever staan we

Ontwerpstudie is afgerond.

Wat staat er te gebeuren

In 2024 wordt de samenwerkingsovereenkomst goedgekeurd en de opmaak van uitvoeringsontwerp opgestart.

72. Herwaardering van de Burchtse Scheibeek ([actie 6 F 0340](#))

Zware regenval zorgt ervoor dat de Burchtse Scheibeek in Zwijndrecht buiten haar oevers treedt en zo wateroverlast veroorzaakt in de Antwerpsesteenweg en Heidam. De provincie Antwerpen gaat met Blue Deal middelen deze provinciale waterloop herwaarderen en meer ruimte voor water creëren. De betonnen bedding wordt afgebroken, verdiept, verruimd en verlegd. Het water krijgt meer ruimte en kan beter infiltreren in de bodem. Tegelijkertijd zorgt de provincie voor nieuwe kansen voor planten en dieren. Het hoogteverschil aan de monding in de Laarbeek wordt weggewerkt zodat vissen binnenkort de Scheibeek op kunnen zwemmen. Langs de beek komt ook een strook van bloemenrijk grasland met hoge natuurwaarde. Samen met het herwaarderen van de waterloop gaat de provincie ook al een deel van de geplande fietsostrade F4 tussen de waterloop en de spoorweg aanleggen.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/herwaarderen-burchtse-scheibeek.html>

Hoever staan we

De werken zijn afgerond.

Burchtse Scheibeek voor en na werken

73. Masterplan herwaardering PFAS-hotspot Zwijndrecht

In het kader van een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak van de PFAS-problematiek in Zwijndrecht sloot de Vlaamse overheid op 28 oktober 2022 een Saneringsverbond af met VMM, OVAM, de gemeente Zwijndrecht, Lantis en een aantal milieu- en burgerbewegingen. Dit voorziet dat de Vlaamse overheid 15 miljoen euro vrijmaakt voor investeringen in de leefbaarheid, het landschap en de mobiliteit van de gemeente Zwijndrecht.

De gemeente kan, gedurende een periode van 10 jaar, subsidiedossiers indienen bij de Vlaamse overheid om passende maatregelen op haar grondgebied uit te voeren en zo de nadelige effecten van deze verontreiniging om te buigen in opportuniteiten en koppelkansen.

Al deze subsidieprojecten worden verzameld in een 'Masterplan Herwaardering PFAS-hotspot Zwijndrecht'.

Het Masterplan zal in hoofdzaak invulling geven aan vijf doelstellingen:

- Het robuust maken van de open ruimte;
- Het laten opleven van de publieke ruimte;
- Groenblauwe verbindingen realiseren en toekomstbestendig maken;
- Implementeren van circulair denken;
- Het bevorderen van maatschappelijke verbinding door ruimtelijke ingrepen.

Voor de coördinatie en opvolging van het masterplan is een stuurgroep opgericht, waarin alle partners opgenomen zijn.

Hoever staan we

Het Actieplan 'Recht op Zwijndrecht' werd toegelicht aan het college in zitting van 28/03/2024 en goedgekeurd door de secretaris-generaal van het departement Omgeving op 19/7/24.

Het actieplan omvat 45 waardevolle acties verspreid over het grondgebied van de gemeente, opgesplitst in 7 grote thema's. In het thema 'Beken opwaarderen' zijn 4 acties geformuleerd met als doel de gemeente Zwijndrecht meer klimaatrobuust te maken door meer ruimte te geven aan water, met aandacht voor de beleving en kwaliteit van het water. Van die 4 waardevolle acties binnen het thema water zijn 2 prioritaire acties weerhouden, nl. de opwaardering van de Laarbeek en de inrichting van de Rotbeek.

De Laarbeek heeft op bepaalde plaatsen meer ruimte nodig om water te bufferen en de beleving te versterken. Om de buffercapaciteit van de Laarbeek te vergroten wordt een winterbed aangelegd in de zone tussen Verbrandendijk en Zandstraat. De Rotbeek veroorzaakt wateroverlast in de wijk Smoutpot. Met deze actie wordt onderzocht hoe de Rotbeek en haar bovenlopen en zijbeken meer ruimte kunnen krijgen doorheen het bebouwde weefsel en in de open ruimte. Voor beide acties, zullen na verder onderzoek, meer gedetailleerde en technische acties naar voren komen.

De overige 2 acties uit het thema 'Beken opwaarderen' nl. de opwaardering van de Zwaluweek en Burchtse Scheibeeek, zijn voorlopig niet als prioritair opgenomen, maar worden zeker niet uit het oog verloren.

De stuurgroep komt op regelmatige basis samen. Tijdens dit overleg wordt de stand van zaken overlopen, van de meest startklare acties tot de acties die eerder op middellange of lange termijn uitgevoerd worden.

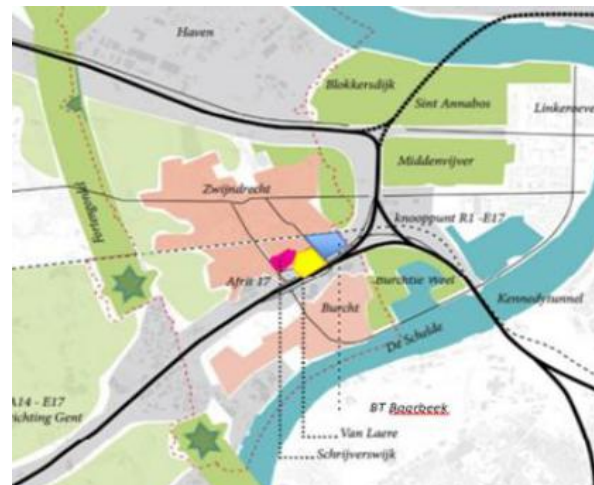
Wat staat er te gebeuren

Om uitvoering te geven aan het Saneringsverbond PFAS (28/10/2022) en het in stand houden en bestendigen van de ecologische (herstel)maatregelen gekoppeld aan de Oosterweelverbinding, besliste de Vlaamse Regering tot de oprichting van een uitvoeringsgerichte taskforce 'Ecologische (herstel)maatregelen Linkeroever – Zwijndrecht'.

Het doel van de taskforce is om een duurzame, klimaatbestendige en langdurige natuurontwikkeling te realiseren. Hiervoor krijgt de uitvoeringsgerichte taskforce het mandaat om projecten gekoppeld aan het Saneringsverbond, de Oosterweelverbinding en het inrichtingsplan Groenpool Linkeroever op te volgen, te initiëren en/of uit te voeren en dit vanuit een gebiedsgerichte visie. Deze doelstelling wordt nagestreefd vanuit de principes om de natuurontwikkeling op een snelle en duurzame wijze te realiseren waarbij de natuurontwikkeling langdurig en met de nodige rechtszekerheid tot stand kan komen.

74. Brownfieldconvenant Zwijndrecht Van Laere

Naar aanleiding van de 14de oproep "Brownfieldconvenanten" werd een aanvraag ingediend voor het project nr. 271 "Zwijndrecht Van Laere". De aanvraag werd op 8 juli 2024 ontvankelijk en gegrond verklaard. Het eerste projectplatform is doorgegaan op 10 april 2025. Dit projectplatform is de start van de volgende stap: het voeren van onderhandelingen om tot een gedragen project te komen. Hierbij worden in eerste instantie alle mogelijks relevante stakeholders betrokken.

Hoever staan we

Revive en Hexagon slaan de handen in elkaar om de voormalige Van Laere-site in Zwijndrecht een nieuwe toekomst te geven onder de naam Twee Kranen. De doelstelling van deze vennootschap is om een gemengd economisch programma te ontvouwen, waar de schaal van het project zowel ontwikkeling op maat van ondernemingen als buurtondersteunende functies mogelijk maakt. Daarbij staat architectenbureau B2Ai in voor het masterplan.

De site ligt in het afstroomgebied van de Burchtse Scheibeeek. Deze treedt bij hevige regenval uit haar oevers. De beek dient ruimte te krijgen om te overstromen en te bufferen. De waterhuishouding wordt op de site opgelost, zodoende wordt de Burchtse Scheibeeek niet verder belast. Er wordt bekeken hoe het waterverhaal kan geïntegreerd worden in de groene corridor/parkgebied.

75. Water-Land-Schap 'Barbierbeek verbindt'

Het Water-land-schap-project heeft verschillende doelen waaronder o.a. het inrichten van bufferzones (waterlopen en poelen) ifv de aanpak van de waterkwaliteit en de realisatie van soortgerichte acties. Naast de inrichting en beheer van bufferzones op gronden in eigendom van de provincie biedt de provincie in het kader van de uitvoeringsinitiatieven ook een vergoeding (subsidie) aan voor het uitvoeren van een aangepast beheer langsheen de gerangschikte waterlopen in het projectgebied. Dit is uitgewerkt in een provinciaal subsidiereglement (<https://oost-vlaanderen.be/werken-en-ondernehmen/landbouw/subsidies/vergoeding-voor-het-uitvoeren-van-beheermaatregelen-binnen-het-p.html>)

Binnen het projectgebied in de gemeenten Kruikebeke, Temse, Sint-Niklaas en Waasmunster ondersteunt het Regionaal Landschap Schelde-Durme ook acties op terrein die het groenblauwe netwerk versterken en uitbreiden. De regio is rijk aan waardevolle poelen waar extra aandacht naar gaat: niet alleen aanleg, behoud en herstel maar sinds kort ook het bufferen van de poelen van omliggend landgebruik. Dit bufferen gebeurt via een specifieke overeenkomst rond het ecologisch beheer van de oevers en de directe omgeving van poelen.

Hoever staan we

Ook in 2025 werden de overeenkomsten vernieuwd.

In een periode van vijf jaar (2021 t.e.m. 2025) zijn er 108 verschillende overeenkomsten afgesloten bij 21 landbouwers. In 2025 werden er 30 overeenkomsten afgesloten met een oppervlakte van 7,3 ha.

Voor wat betreft de poelen zijn er 11 overeenkomsten afgesloten bij 6 betrokken landbouwers bij 9 poelen. Deze overeenkomsten zullen ook in 2025 vernieuwd worden.

Wat staat er te gebeuren

Bij de verdere uitwerking van het Landinrichtingsproject wordt er gekeken of en zo ja welke instrumenten Landinrichting er nodig zijn om bufferzones op zijn minst langs de Barbierbeek te realiseren.

Scheldehaven

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Scheldehaven is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied zal de goede ecologische toestand niet bereiken in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (mits uitvoering van de acties in SGBP3 en SGBP4.)

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag.

watertekort

Een aandachtspunt voor het gebied Scheldehaven is het garanderen van voldoende water, wat steeds meer een uitdaging wordt gezien de droogte ten gevolge van de klimaatverandering. Dit is belangrijk voor de nuttige functies van de waterloop - namelijk het voorzien in havenfaciliteiten en het vrijwaren van de nautische toegankelijkheid in de Schelde en de dokken - en voor het bereiken van de goede toestand (onder meer stijging zoutgehalte).

waterbeleving

Minder relevant voor Scheldehaven.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

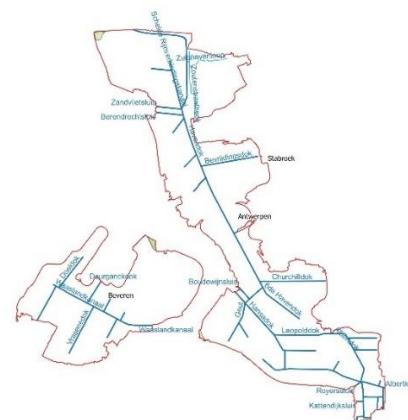
SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het is belangrijk dat de vele actoren en bedrijven in het gebied samenwerken om de doelen van het waterbeleid te halen én de goede werking van de haven te garanderen. Hiertoe kwamen onder meer Port of Antwerp-Bruges en VMM tot een overeenkomst in 2022, waarbij via een jaarlijkse werkagenda intensief wordt samengewerkt. PoAB ambieert naast een propere haven (clean port), dat de haven toegankelijk blijft voor alle schepen en er voldoende water beschikbaar is voor de industrie. VMM stelt zich op als oplossingsgerichte partner.

Gezamenlijk streven we naar de goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater en de goede kwantitatieve en chemische toestand van het grondwater in het havengebied. We sporen bedrijven aan om in te zetten op duurzaam, slim en circulair watergebruik. Om deze ambities waar te maken, moet er toekomstgericht gedacht en proactief gehandeld worden, moet bij voorkeur ingezet worden op een preventieve aanpak i.p.v. een curatieve aanpak en zijn stakeholdermanagement en omgevingscommunicatie belangrijk.

Er zijn heel wat onderzoeksinstellingen en -programma's die toegepast onderzoek doen naar optimalisaties van de bedrijfsprocessen in functie van een verminderde impact op de leefomgeving.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

76. We werken verder aan de monitoring en aanpak van PFAS (actie 7B_H_0021)

Uit het eindrapport van de Vlaamse opdrachtgever PFAS wordt de onderzoeksvraag:
Wat is de rol van de haven in het transport van PFAS?

PoAB bekijkt hierbij de relatie van de Antwerpse havendokken tot de Schelde.

Hoever staan we

Door SWECO werd in opdracht van PoAB een verkennende studie uitgevoerd naar de aanwezigheid en interactie van PFAS op rechteroever van de Antwerpse havendokken. De resultaten worden verder opgenomen in het uitwerken van verdere acties.

Wat staat er te gebeuren

PoAB wil de kennis over PFAS in de Antwerpse havendokken uitbreiden (aanwezigheid in oppervlaktewater en slib, eventueel verband Antwerpse haven in PFAS-concentraties Westerschelde) aan de hand van een monitoringscampagne in 2023. Deze monitoringscampagne wordt verder gezet in 2025 en dit voor zowel rechteroever als linkeroever van het waterlichaam VL17_187 - ANTWERPSE HAVENDOKKEN + SCHELDE-RIJNVERBINDING.

PoAB werkt in 2025 aan een PFAS-model van de Antwerpse havendokken in analogie van het waterbalansmodel van Antwerpse Havendokken (zie verder 3). In de volgende fase wil PoAB op basis van dit model de impact van maatregelen inschatten.

PoAB is in samenwerking met overheden en andere belangrijke stakeholders in 2025 gestart met het uitwerken van het concept van een gebiedsbredere aanpak vertrekkend vanuit huidige aanwezige PFAS uitdagingen.

Er wordt in samenwerking met VMM en andere stakeholders onder meer gezocht naar structurele oplossingen voor de omgang met PFAS-houdende baggerspecie en grondwater.

77. PoAB werkt een actieplan aandachtstoffen uit (actie 7B_H_0021)

PoAB maakt per geselecteerde prioritaire aandachtstof voor water(bodem) in het havengebied een actieplan op om de doelstellingen van de kaderrichtlijn water te bereiken.

Hoever staan we

PoAB heeft in samenwerking met VMM een lijst opgemaakt met prioritaire aandachtstoffen voor het havengebied.

De Taskforce waterkwaliteit Antwerpse Haven is opgericht ter voorbereiding van uitdagingen m.b.t. behalen doelstellingen KRW: onderzoek en dossiervoorbereiding mbt doelverlaging/termijnnuitstel en verbeterstrategie. In deze Taskforce zetelt VMM, de provincies (m.n. Antwerpen en Oost-Vlaanderen) en Port of Antwerp-Bruges.

Verder afronden van de studiefase:

- Kennis van het systeem vergroten voor de verschillende prioritaire aandachtstoffen door de bronnen verder in kaart te brengen. Hierbij wordt er zowel gekeken naar diegene die binnen het havengebied zijn gelegen als deze die van buitenaf komen.

- Onderzoek lopende om impact te bepalen van toename verzilting op corrosiesnelheid van eigen assets (o.a. kaaimuren) via het Clarion-project in EU Call Climate Resilient & Safe Ports in samenwerking met Hogere Zeevaartschool.

Wat staat er te gebeuren

PoAB werkt in samenwerking met de stakeholders een actieplan uit waarbij per aandachtparameter alle maatregelen worden geëvalueerd die de kwaliteit kunnen verbeteren.

78. Analyse van de bestaande afspraken omtrent watertoevoer en -afvoer tussen Havenbedrijf en andere waterbeheerders (actie 5B_G_009)

Een verdere verzilting van de dokken kan consequenties hebben voor het Albertkanaal. De sluis van Wijnegem is een stuk landinwaarts gelegen waardoor een mogelijke verzilting weinig weerstand ondervindt tot aan de sluis. Wanneer dat traject zou verzilten, heeft dit mogelijk ook gevolgen voor grondwater, nabijgelegen grondwaterwinningen en de inname van oppervlaktewater door Water-Link thv het Netekanaal. Om verzilting tegen te gaan zouden de dokken zo zoet mogelijk moeten gehouden worden als buffer tussen Schelde en Albertkanaal, maar door het zoetwatertekort gebeurt net het omgekeerde.

Hoever staan we

PoAB werkt aan een aanpak om de verziltingsproblematiek te beheersen. Er is reeds in kaart gebracht wat de impact is van de verzilting op de ecologie, industrie en het grondwater (o.a. via de hemelwaterstudie). Door de KULeuven werd in opdracht van PoAB een waterbalansmodel opgemaakt incl. zoutmodule voor de linker- en rechteroever. Hiermee kan de impact van maatregelen ingeschat worden.

Tijdens droogte wordt de impact van maatregelen via het Vlaams Reactief Afwegingskader opgevolgd vanuit de droogtecommissie, met name scenario's op korte termijn en de opvolging van reactieve droogtemaatregelen voor het systeem Maas, Albertkanaal en Kempische kanalen (incl. havengebied Antwerpen).

PoAB zet actief in op gesprekken met RWS en DVW om het waterpeil tijdens droogte op het gewenste niveau te houden. Een samenwerkingsovereenkomst met DVW werd hiervoor in 2024 ondertekend. Een afspraak met RWS is uitgebreid om ook in droge periodes (extra) water geleverd te krijgen.

Workshops met verschillende stakeholders werden ingepland in 2024 om een selectie te maken van mogelijk te implementeren zoutwerende maatregelen.

Wat staat er te gebeuren

De zoutwerende maatregelen die geselecteerd werden via de workshops, zullen doorgerekend worden met het waterbalansmodel om de impact te bepalen en de meest effectieve combinatie te kunnen selecteren. Dit onderzoek zal uitgevoerd worden in 2025. In de volgende fase zal de combinatie van maatregelen die het beste resultaat leveren in het model, worden uitgetest in de praktijk. Dit onderzoek naar mogelijke remediërende maatregelen dient ook ter voorbereiding van een eventuele aanvraag vanuit PoAB tot aangepaste norm voor linker- en rechteroever bij de volgende Stroomgebiedbeheerplannen.

79. Opmaak duurzaam waterkwantiteitsbeheer voor de Antwerpse Haven in samenwerking met de stakeholders ([actie 3 B_0009](#) & [actie 5B_G_0009](#))

PoAB zet actief in op het beheer van de dokpeilen zodat de haven toegankelijk blijft voor alle schepen. Tijdens aanhoudende droge periodes neemt het Maasdebiet namelijk sterk af, waarbij het Vlaams Gewest volgens het Maasafvoeroverdrag de onttrekking van Maaswater in functie van de Maasafvoer dient te verminderen.

Om voldoende diepgang te blijven garanderen op het Albertkanaal en de Kempense kanalen en om te voldoen aan de waterbehoefte, zet De Vlaamse Waterweg mobiele en vaste pompen in op de sluizen van het Albertkanaal. Dit zorgt voor een verhoogde druk op

het dokpeil op de Antwerpse haven op rechteroever en zorgt voor uitdagingen om de toegankelijkheid van de haven te garanderen.

Daarnaast zet PoAB ook in op het bekomen van duurzame oplossingen vanuit circulair perspectief voor het industrieel waterverbruik in het havengebied. Ook heel wat technologieleveranciers en overheids- of kennisinstellingen werken actief aan deze problematiek. PoAB werkt hierbij samen met deze stakeholders o.a. via het CIW platform circulair watergebruik.

Hoever staan we

Via een dokpeilapp doen we aan proactief dokpeilbeheer. Hiermee kunnen we het dokpeil proactief en datagedreven operationeel beheren. Verder zetten we ook sterk in op samenwerkingen met andere waterwegbeheerders door op regelmatige basis samen te komen en tijdens crisisonderleg intens te overleggen.

We hebben verschillende testen gedaan met mobiele pompen aan de sluizen om, in geval van droogte, water over te pompen van de Schelde naar de dokken en zo het dokpeil voldoende hoog te houden. Dit is een effectieve maatregel waar we ondertussen voldoende ervaring mee hebben om deze vlot in te zetten.

PoAB zet verder in op het faciliteren om duurzame oplossingsrichtingen te bekomen rond circulair industrieel waterverbruik over de bedrijfsgrenzen heen. PoAB heeft hierrond in samenwerking met VITO, essenscia, Antea Group, VMM en de petrochemische cluster een gezamenlijk subsidieproject opgezet rond het collectief hergebruiken van het effluent van de industrie. Het CHERISH2O-project is gestart in september 2024. Tijdens dit 2-jarige project zal er een haalbaarheidsstudie worden uitgevoerd waar ook een piloot in vervat zit.

Wat staat er te gebeuren

PoAB verfijnt de dokpeilapp door een verdere uitbouw met real time data via de opbouw van een waterinformatiesysteem. Hieronder valt de opmaak van een database die zoveel mogelijk automatisch aangevuld wordt met gegevens over de ingaande en uitgaande stromen uit de dokken zodat er steeds een waterbalans op dagbasis beschikbaar is.

We brengen in kaart waar er zich grote lekken bevinden in de sluisdeuren om ervoor te zorgen dat er zo weinig mogelijk brak water van de dokken naar de Schelde lekt en verloren gaat.

We zetten in op het verhogen van het bewustzijn van de waterproblematiek bij diverse stakeholders. Dit doen we o.a. door een netwerkevent te organiseren op 16 mei in

samenwerking met de organisatie "drinkable rivers" die de Schelde afwandelen om aandacht te vragen voor een gezonde omgeving.

80. Opportunities voor structuurverbeterende maatregelen nagaan en genomen maatregelen monitoren ter hoogte van de dokinfrastructuur ([actie 8A_G_003](#))

We stimuleren het leven in het dokwater. Vissen kunnen dankzij de creatie van een paaizone hun eitjes leggen op een veilige plaats. Verder onderzoek naar onderwaterfauna laat ons toe gericht actie te ondernemen om de biodiversiteit te verbeteren

Hoever staan we

Onderzoek over efficiëntie van reeds bestaande structuurverbeterende maatregelen (UA) in samenwerking met VMM is afgerond. Vooral talud-zones en vispaaiplaatsen worden als zeer efficiënt beoordeeld.

Wat staat er te gebeuren

PoAB evalueert systematisch de implementatie van mogelijke structuurverbeterende maatregelen bij geplande infrastructuurwerken.

81. Bouwen van een vispaaiplaats in het wachtdok voor lichters ten noorden van de Noordlandbrug (8A_G_0004)

Hoever staan we

De werken voor het wachtdok zijn in volle uitvoering. De vispaaiplaats is klaar.

De vispaaiplaats is in maart 2024 verbonden met het Wachtdok dat in verbinding staat met het Schelde-Rijnkanaal. Hiermee komt het waterniveau in de vispaaiplaats op definitief peil en kan ze in werking treden.

Aanbevelingen

Realiseren van de Sigmaprojecten (Blue deal actie 6_G_0017)

De uitvoering van het Sigmaplan is cruciaal voor de veiligheid van overstromingen in het Benedenscheldebekken. Er staan nog heel wat projecten op de planning met als uiterste realisatiedatum 2030. Door investeringen in het geactualiseerde Sigmaplan uit te stellen, vergroot de kans op ongewenste overstromingen die schade veroorzaken en stijgt het risico aanzienlijk. Het is dus noodzakelijk dat de nodige **budgetten** voorzien worden om het geactualiseerde Sigmaplan onverwijld verder te kunnen uitvoeren.

Daarnaast zijn een aantal projecten vastgelopen op juridische procedures, ondermeer ter hoogte van de Durme, welke lokaal aanleiding in het verleden al meermaals hebben gegeven tot bijkomend risico op wateroverlast tijdens de jaarwisseling. Voor projecten van algemeen belang, zoals het Sigmaplan, betekent dit, naast een ongewenst uitstel in het bereiken van een noodzakelijk beschermingsniveau, ook een bijkomende uitputting van publieke middelen. Zelfs op het moment dat een omgevingsvergunning wordt verkregen en de aannemer werd aangesteld, kan de vergunning alsnog vernietigd worden, wat leidt tot schadeclaims van de aannemer ten aanzien van de overheid. Deze problematiek wordt ook gesignaleerd bij de verwezenlijking van andere projecten met een openbaar belang, zoals de moeizame inplanting van nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallaties. Het bekkenbestuur vraagt om de **juridische complexiteit inzake projecten van algemeen belang te evalueren**.

PFAS en asbestproblematiek in het Benedenscheldebekken

De hoge industrialiseringsgraad in het Benedenscheldebekken nu en in het verleden heeft spijtig genoeg aanleiding gegeven tot een aantal specifieke productieprocessen met een belangrijke milieuhygiënische impact. Denken we hierbij ondermeer aan de 3M-site in Zwijndrecht met verspreiding van PFAS naar de omgeving en Eternit in Kapelle-op-den-Bos met decennialange productie van asbest,...

Heel wat projecten zetten in op het saneren van deze verontreinigingen, zoals het masterplan herwaardering PFAS-hotspot Zwijndrecht, het Life-project Pfaster te Willebroek, brownfieldconvenanten met ondermeer de Interescout site te Schelle en heel wat projecten rond PFAS en aandachtstoffen binnen het deelgebied Scheldehaven.

Het saneren van de leefomgeving is een maatschappelijk werk van lange adem, dat de nodige budgetten vereist. Cfr de geldende milieuwetgeving is het belangrijk om

toekomstige verontreinigingen naar het leefmilieu en meer specifiek de oppervlaktewater- en grondwatersystemen maximaal te vermijden en bestaande verontreinigingen aan te pakken volgens het vervuiler betaalt-principe. Waterbeheerders en lokale besturen worden vaak op het terrein met historische verontreinigingen geconfronteerd, waardoor sommige projecten on hold worden gezet of niet kunnen worden opgestart. Heel wat valleigebieden werden in het verleden gebruikt om afval te storten waardoor kostbare waterbergingscapaciteit is verloren gegaan.

Het bekkenbestuur vraagt om als overheid consequent de nodige middelen te voorzien voor toezicht op het naleven van de milieuwetgeving en een systematische aanpak van de vastgestelde problemen ten aanzien van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen. Het bekkenbestuur vraagt tevens om ambitieus aan de slag te gaan binnen de lopende brownfield-dossiers. Binnen het dossier van de Interescout site te Schelle vraagt het bekkenbestuur om maximaal werk te maken van het afgraven van vliegaverontreiniging en het herstel van het bufferend vermogen van de Maeyebeekvallei.

Beleidsaanbevelingen Weerbaar Waterland

Eind 2024 werden we geconfronteerd met 18 opeenvolgende natte maanden. Dit heeft een belangrijke impact gehad op ondermeer de voedselproductie en geleid tot heel wat onrust op het terrein. Deze periode volgde op meerdere droge jaren, waarbij telkens de droogtecommissie werd bijeengeroepen om de toestand op het terrein op te volgen. Het is duidelijk dat de klimaatverandering zich meer en meer laat voelen. Zoals in dit WUP aangegeven, lopen in het Benedenscheldebekken heel wat projecten welke inzetten op het verminderen van de impact van wateroverlast en droogte.

Het bekkenbestuur verwijst in deze context graag naar de beleidsaanbevelingen van het document [Weerbaar Waterland](#), dat tot stand kwam na de waterbom van juli 2021. Het is belangrijk om te werken vertrekkende vanuit een **systeemaanpak** met geïntegreerde waterdoelen, een robuust en rechtszeker ruimtelijk uitvoeringskader, een duidelijke regie en een sectoroverschrijdende aanpak gericht op uitvoering.

In de praktijk worden waterbeheerders telkens weer geconfronteerd met (soms kortzichtige) bezorgdheden rond waterafvoer. De definitieve aanduiding van 139 watergevoelige openruimtegebieden in Vlaanderen op 19 juli 2024 was een belangrijke positieve stap in de goede richting om toekomstige problemen van wateroverlast ter hoogte van bebouwd gebied te vermijden. Departement Omgeving bereidt momenteel een tweede en derde ronde van de afbakeningen van de watergevoelige openruimtegebieden voor. Tot midden juni 2025 kunnen dringende suggesties

doorgegeven worden aan het departement Omgeving voor opname in WORG 2.0. In het najaar volgt een formele ronde voor het aanbrengen van gebieden voor WORG 3.0.

Wat betreft huidige problemen hebben de verschillende waterbeheerders **weinig budgetten voorhanden om slecht gelegen solitaire woningen in valleigebied te verwerven**, waardoor de problemen steeds opnieuw terugkeren en belangrijke kansen voor verwerving gemist worden. We denken hierbij ondermeer aan een aantal woningen in het valleigebied van de Vliet-Grote Molenbeek en een woning langs de Benedenvliet te Aartselaar in de Molenveldstraat.

De laatste jaren is een zekere dynamiek rond lokale acties tot stand gekomen in het Benedenscheldebekken, **in de lokale integrale projecten/watercoalities**, mede dankzij projectoproepen als levend water, initiatieven als Water-Land-Schap en de werking van de Blue Deal coördinatoren binnen de regionale landschappen. Het is echter van belang een structurele financiering voor deze gebieden op te zetten, en om blijvend in te zetten op **lokale watercoalities** waarbij per deelgebied op het terrein gewerkt wordt aan geïntegreerde waterdoelen.

Het bekkenbestuur vraagt om hierbij ook maximaal in te spelen op de verschillende **prioritaire Vlaamse opgaven**. Binnen de speerpunt- en aandachtsgebieden van het Benedenscheldebekken heeft het bekkensecretariaat vanuit de integrale projectwerking verschillende initiatieven opgestart naar concrete verwezenlijkingen op het terrein, zoals acties rond structuurherstel en waterloopverruwing en aanpak van vismigratieknelpunten met het doel de goede toestand te halen vanaf 2027.

Het bekkenbestuur vraagt om voldoende middelen te voorzien voor uitvoering van acties in de prioritaire gebieden Kalkense Vaart, Groot Schijn, Benedenvliet en Vliet-Grote Molenbeek. Daarnaast vraagt het bekkenbestuur een meer structurele financiering van lokale watercoalities.

Moeilijkheden op het terrein voor effectieve realisatie van projecten

Het bekkenbestuur Benedenschelde signaleert heel wat knelpunten op het terrein, welke de verwezenlijking van projecten vertraagt of in sommige gevallen blokkeert. Het gaat hierbij ondermeer om:

- Heel wat randvoorwaarden vanuit verschillende beleidsdomeinen en instanties ten aanzien van projecten, zoals bijvoorbeeld vereisten naar buffering, infiltratie, afvloeit, dimensionering van fiets- en voetpaden,... Zo stelt het fietsvadamecum dat een fietspad een minimale breedte van 2m moet hebben.

Wat als dit op een bepaald traject onmogelijk is in combinatie met de randvoorwaarden naar rioleringen, nutsleidingen, buffer- en infiltratievoorwaarden,...? Het is hierbij belangrijk om te blijven zoeken naar compromissen in dossiers. Tegelijkertijd moeten we vermijden dat we stappen achteruit zetten. Dit is een belangrijk aandachtspunt in gebiedsgericht beleid.

- Sommige gemeenten beschikken niet over rooilijnplannen voor bepaalde straten of buurten. Bij bezwaar en juridische procedures door inwoners kan dit leiden tot vertragingen in de uitvoering van rioleringsprojecten van meerdere jaren.
- Afstemming tussen verschillende instanties in dossiers, bv afstemming tussen rioleringsprojecten en het uitvoeringsprogramma van Agentschap Wegen en Verkeer of de inplanting van RWZI's of KWZI's waarbij het belangrijk is dat ook de lokale besturen zich mee achter de plannen zetten en de nodige initiatieven nemen zoals de opmaak van een RUP.

VMM sluit de Vliet gravitair aan op de Rupel

De eerder voorziene gravitaire verbinding van de Vliet naar de Schelde werd door de VMM als piste verlaten en de VMM opteert nu voor een gravitaire verbinding met de Rupel via een sifon onder het kanaal Brussel-Schelde.

Dit is een belangrijke actie om de doelstellingen uit het stroomgebiedbeheerplan te halen en om de waterveiligheid op termijn te vergroten. Momenteel is de afwatering van dit deelbekken volledig afhankelijk van 1 pompstation. Gelet op de klimaatverandering, gelet op de onderhouds- en exploitatiekosten en gelet op de kwetsbaarheid van pompstations in het algemeen is de aanleg van een bijkomende gravitaire bypass als extra veiligheid een bijzonder belangrijk project voor het bekkenbestuur.

Vanwege de complexiteit van de aanleg van een sifon onder het Zeekanaal vraagt dit een grote investeringskost die de draagkracht van VMM overschrijdt.

Het bekkenbestuur vraagt om actief te zoeken naar middelen voor de realisatie van dit project. Enkel via een samenwerking tussen meerdere partijen of bijkomende middelen voor VMM kan dit project gerealiseerd worden.

Uitbouwen van het Groot Schijn als klimaatcorridor

Vanuit het watersysteem van het Groot Schijn zijn er bezorgdheden ten aanzien van de ontwikkeling van het bedrijventerrein de Lage Keer, wat gepaard gaat met de aanleg van netto 130ha nieuwe verharding. Dit heeft mogelijks een belangrijke impact op de aanvulling van de grondwatertafel in de Schijnvallei. Het Groot Schijn is een ecologisch kwetsbare waterloop voor droogte met een permanent onttrekkingsverbod.

De groenblauwe verbinding tussen de vallei van het Groot Schijn doorheen het toekomstige bedrijventerrein richting SBZ Ranst en de vallei van de Tappelbeek (Netebekken) is cruciaal. Een verlegging van de Grote Merriebeek buiten het valleigebied is niet wenselijk.

De Benedenvliet als blauwgroene as

Binnen de vallei van de Benedenvliet, speerpuntgebied klasse 3, wordt ingezet op ruimte voor water, rivierherstel en valleierstel. Tussen de Schelde in Schelle/Hemiksem en Lint wordt echter ook een tangentiële fietsverbinding beoogd. Vanuit de startnota werden drie tracés beschouwd (noordelijk, centraal en zuidelijk), waarbij het centrale tracé, dat onder meer doorheen de valleien van de Edegemse Beek en de Benedenvliet loopt, als voorkeursscenario naar voren kwam.

Dit dossier werd besproken op de werkgroep Benedenvliet van 11/03/2025. Het uitgangspunt van de werkgroep Benedenvliet is valleierstel, natuurherstel, ruimte voor water en biodiversiteit. Het is belangrijk dat dit project vanuit alle invalshoeken bekeken wordt en dat de drie tracés evenwaardig doorgelicht worden, niet enkel vanuit het oogpunt mobiliteit. Het realiseren van bijkomende verharding in de sterk overstromingsgevoelige beekvallei is niet wenselijk. In dit kader zal het dossier verder opgenomen worden met de Vlaamse fietsmanager, binnen de vervoerregio. Een verdere afweging van het project zal gemaakt worden binnen de werkgroep Benedenvliet en het landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand.

Uitbouw van bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur i.f.v. de vooropgestelde reductiedoelen voor fosfor en stikstof

Ter voorbereiding van de opmaak van het vierde stroomgebiedbeheerplan (2027 – 2033) wordt een **tussentijdse rapportage** uitgewerkt voor het jaar 2024 met de stand van zaken van de waterkwaliteit voor de verschillende waterlichamen en de stand van zaken van de uitbouw van de saneringsinfrastructuur cfr de doelstellingen in SGBP3. Heel wat recente

info is reeds vervat in de [dashboards oppervlaktewaterlichamen](#) en de [dashboards reductie saneringsinfrastructuur](#). Hierbij zal duidelijk in kaart gebracht worden **welke rioleringsprojecten gemeentelijk en bovengemeentelijk nog moeten opgedragen worden om de doelstellingen te halen**.

Aquafin heeft een analyse gemaakt van de reductie planperiode 2027 (op basis van prognose IP 2026) voor de **bovengemeentelijke reductiedoelstellingen per Vlaams waterlichaam**. Dit wordt mee opgenomen in de documenten mbt het investeringsplan 2026.

IP-advisering

De advisering van het investeringsprogramma van Aquafin is een **decretaale rol van het bekkenbestuur** cfr het decreet Integraal Waterbeleid. Op 1 januari 2023 is een samenwerkingsovereenkomst ingegaan tussen Aquafin en het Vlaams Gewest, die een nieuwe dynamiek heeft doen ontstaan in de samenwerking tussen, en taakstelling van, de bekkenstructuren en Aquafin. In 2024 werd een **afsprakennota tussen Aquafin en de bekkensecretariaten** opgemaakt, waarbij niet langer enkel advies wordt gegeven op het investeringsprogramma, maar ook reeds in een vroegere projectfase, namelijk op de projectdoelen.

Een **projectdoel** ontstaat wanneer er een match gevonden wordt tussen wensen van stakeholders (gemeenten, steden, rioolbeheerders, AWW,...) en (ecologische) doelstellingen van Aquafin.

- Het bekkensecretariaat kan pro-actief bepaalde reeds gedefinieerde projectdoelen prioriteren die moeten opgenomen worden voor verdere uitwerking, en kan zoeken naar engagementen bij stakeholders;
- Via het advies is er mogelijkheid om nieuwe projectdoelen die uit de gebiedsgerichte werking (overleg, knelpuntanalyse,...) komen aan te brengen richting Aquafin;
- Aquafin kan in deze fase voor bepaalde projectdoelen reeds naar draagvlak en relevantie zoeken omdat veel partijen in het bekkenbestuur en in de andere bekkenoverlegstructuren zetelen.

Aan deze nieuwe vorm van advisering zijn wel enkele randvoorwaarden gekoppeld:

- Aquafin bekomt eerst de goedkeuring van VMM dat de projectdoelen bovengemeentelijk van aard zijn. Enkel die projectdoelen worden ter advies voorgelegd aan het bekkenbestuur.

- De adviesverlener (het bekkenbestuur) moet zich bewust zijn van het statuut van de projectdoelen. Projectdoelen zitten vaak nog in een heel vroeg stadium. Het traject waarbij projectdoelen uiteindelijk uitmonden in investeringsprojecten is onderhevig aan heel wat factoren. De adviesverlener dient hiermee rekening te houden.

Het eigenlijke **investeringsplan** van Aquafin zal eerder als input dienen om de voortgang richting goede toestand cfr. het stroomgebiedbeheerplan te bewaken. Indien zou blijken dat met de uitvoering van het investeringsplan doelstellingen uit het SGBP niet of moeilijk gehaald zullen worden in bepaalde gebieden, wordt dit in het advies gesignaleerd. Er wordt dus geen advies gegeven over de individuele opgenomen projecten, maar wel over eventuele ontbrekende projecten, de mate waarin projectdoelen doorstromen naar het IP, noodzakelijke initiatieven (vb. ivm overstortwerking),...

Advies projectdoelen 2025:

Projectnaam	ZVG	Gemeente	Ligging in SPG	Projectinfo/Advies
Sanering Rinkhout - Kruisstraat	Zelee	Zelee	Zeeschelde I	Aansluiting van 577 IE op waterloop OS028a, zijloop van Zeeschelde I, samen met gemeentelijk project.
Heraanleg Strijderslaan	Hamme	Hamme	Zeeschelde II	Heraanleg bij hernieuwing van de straat.
Aansluiting Lippeveld	Zelee	Hamme	Zeeschelde II	Aansluiting van 544 IE op de Vliet, zijloop van Zeeschelde II, naar RWZI Hamme samen met voorbehoud gemeentelijk project.
Verbindingsriolering Biezestraat	Hamme	Hamme	Getijdedurme	Ontdubbelingsproject samen met aanleg fietspaden
Aanleg RWA-as Kopstraat Schoten	Schoten	Schoten	Verlegde Schijns	Afkoppelingsproject samen met werken AVW
Afkoppeling Varenloop	Boom	Aartselaar	Zeeschelde III + Rupel	Belangrijke impact op de verdunningsproblematiek thv de afwaartse

				infrastructuur en RWZI Boom. Door aanleg van de RWA-as in de Lindenboslaan en de Boomsteenweg wordt de missing link voorzien tussen de Varenloop en Wullebeek.
Collector Lippelostraat	Londerzeel	Londerzeel	Vliet-Grote Molenbeek	Sanering van 129IE op de Vliet, voorafgaand aan gemeentelijk project.
Collector Plas, fase 1	Merchtem	Londerzeel	Vliet-Grote Molenbeek	Sanering van 136IE op de Vuilbeek, zijloop van de Vliet, voorafgaand aan gemeentelijk project.
Aansluiting Mansteen	Merchtem	Opwijk	Vliet-Grote Molenbeek	Sanering van 402 IE op de Stambeek, bovenloop van de Vliet.
Collector Robbeekstraat - Rossemstraat	Merchtem	Londerzeel + Meise	Vliet-Grote Molenbeek	Sanering van 306 IE op de Robbeek, zijloop van de Vliet.
Aansluiting Meusegemstraat	Merchtem	Meise	Vliet-Grote Molenbeek	Sanering van 241 IE op de Meusegembeek, bovenloop van de Vliet.
Aansluiting Groenstraat - Heuvelstraat	Asse - Bollebeek	Asse	Vliet-Grote Molenbeek	Aansluiting van 331 IE op de Puttenbeek, bovenloop van de Vliet.
Collector Beekstraat	Ruisbroek	Kapelle-op-den-Bos + Willebroek	Zielbeek-Bosbeek	391 IE vuilvrachtinzameling via bovengemeentelijk project + 2 aansluitende GIP-dossiers
Sanering Hagelboombeek	Ruisbroek	Londerzeel + Meise	Zielbeek-Bosbeek	Gekoppeld aan 3 gemeentelijke GIP-dossiers. Belangrijk ikv het project verleggen van de Hagelboombeek.

Het bekkenbestuur is verheugd om een belangrijke versnelling van de uitbouw van de bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur in het speerpuntgebied klasse 3 Vliet-Grote Molenbeek vast te stellen en bedankt Aquafin en de respectievelijke gemeenten om hier samen mee de schouders onder te zetten. Deze samenwerking wordt bekrachtigd binnen het integraal projectoverleg Vliet-Grote Molenbeek in uitvoering van het Riviercontract.

Het bekkenbestuur vraagt om bij de opmaak van de projectdoelen bijzondere aandacht voor een bovengemeentelijk saneringsknelpunt op de Molenbeek-Kottembeek te Zottegem/Sint-Lievens-Houtem:

Een belangrijk knelpunt naar saneringsinfrastructuur situeert zich in deelgemeente Oombergen in de gemeente Zottegem en heeft zijn invloed op de gemeente Sint-Lievens-Houtem. De straten in Oombergen zijn wel deels gerioleerd, maar de vuilvracht komt op verschillende plaatsen in de waterloop terecht. Deze lozingspunten zorgen voor een slechte waterkwaliteit in het kwetsbare Kottembos, gelegen in het habitatgebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Er is een bovengemeentelijk GUP-project gedefinieerd om deze lozingspunten aan te sluiten op centraal gebied. Deze collector dient op het grondgebied van Sint-Lievens-Houtem aangelegd te worden. De gemeente Sint-Lievens-Houtem geeft aan dat de aanleg van deze collector pas gepland staat in 2039, enerzijds ten gevolge van intensieve werken in de regio en anderzijds tengevolge van financiële aspecten.

Langlopende bovengemeentelijke rioleringsdossiers

Binnen het Benedenscheldebekken zijn er een aantal langlopende dossiers, die jaarlijks vermeld worden in het Wateruitvoeringsprogramma, maar waarbij wij spijtig genoeg nog steeds weinig voortgang vaststellen. Deze projecten zijn cruciaal om belangrijke stappen vooruit te kunnen zetten voor de betrokken oppervlaktewaterlichamen.

Het bekkenbestuur vraagt aan alle betrokken actoren om maximaal inspanning te leveren om deze opgedragen projecten ook daadwerkelijk op het terrein te realiseren.

- Verbindingsriolering Kwetsenbeek (Grote Molenbeek- Vliet)

Dit dossier betreft de aansluiting van 390IE in de bovenloop van de Vliet-Grote Molenbeek en werd reeds opgedragen in 2012. ***Het bekkenbestuur vraagt dat AWW zo snel mogelijk de unieke verantwoordingsnota voorlegt***, zodat het project verder concreet kan uitgewerkt worden.

- KWZI Oxdonk (Kapelle-Op-Den-Bos, Mechelen – Zwarte Beek – deel Zijlopen Schelde-Rupel)

Dit dossier betreft de aansluiting van 1748 IE in toestand B/C en 2201 IE in toestand D en werd opgedragen in 2007. (21071 – KWZI Oxdonk - 21070 - Collector Oxdonk – 22017 Collector Oxdonk fase 2.). Het merendeel van de straten in het zuiveringsgebied is voorzien van een gemengde riolering, maar de vuilvracht loost verspreid in de waterlopen Zwarte Beek, Oxdonckbeek en Aabeek en is niet aangesloten op een zuiveringsstation.

Het project liep veel vertraging op door discussies over de inplantingsplaats van de KWZI. Na overleg van Aquafin met de belangrijkste adviesverlenende instanties en de gemeente werd in 2024 een compromis bereikt omtrent de locatie van de KWZI. ***Het bekkenbestuur vraagt aan de gemeente Kapelle-op-den-Bos om zo snel mogelijk te starten met de opmaak van het RUP.*** Dan nog zal het jaren duren voor de KWZI en de toevoerende collectoren op het terrein gerealiseerd worden.

Projecten Groot Schijn

Globaal gezien is de fysico-chemische waterkwaliteit van het Groot Schijn (speerpuntgebied klasse 3) niet verbeterd sinds het referentiejaar 2018. Vooral een aantal **zijlopen** hebben een onvoldoende waterkwaliteit, wat een extra belasting betekent voor het Groot Schijn, vnl Wezelse Beek/Zwanebeek, Koude Beek en Diepe Beek.

Een belangrijk project voor het verminderen van de vuilvracht op de Wezelse Beek/Zwanebeek is de **ontdubbeling van de RWZI Schilde en de bouw van een nieuwe RWZI in Sint-Job-in't Goor**. De vergunning voor de bouw van de nieuwe RWZI te Sint-Job-in't Goor werd recent opgeheven ten gevolge van een procedurefout. Aquafin zal een nieuwe vergunningsaanvraag indienen voor 8 april 2025.

Een belangrijk knelpunt thv de Koude Beek vormt de **vermazing van de Adrinkhovelaan**, welke werd vastgesteld bij de opmaak van een hydronautstudie. Ter hoogte van de kruising Adrinkhovelaan / Koude Beek is een overstort aanwezig, hier blijkt een opening te zijn in de overstortmuur zodat beek en riolering in elkaar overlopen. De riolering loopt verder langs de Koude Beek tot aan de Frans Beirenslaan. Een inspectie (door Pidpa) wijst uit dat deze leiding op nog andere plaatsen verbonden is met de waterloop. Dit betekent enerzijds dat 986 IE aansluiten op de Koude Beek, maar ook dat de Koude Beek instroomt en bijdraagt tot de verdunning in RWZI Wommelgem. Zowel de beek als de riolering liggen in de tuinen van de woningen van de Verbindingslaan, waardoor deze niet goed bereikbaar en onderhoudbaar zijn. Het lijkt dan ook een opportuniteit om – als hier toch een nieuwe verbinding moet komen – de DWA om te leiden via de Verbindingslaan en

meteen ook met de Provincie te bekijken hoe de Koude Beek ook langs daar omgeleid kan worden. ***Het bekkenbestuur vraagt welke instantie dit project op zich kan nemen.***

Na goedkeuring van de hydraulische nota 21.252 'Afkoppeling RWA Wijnegem Shopping Center – Bufferbekken Fortvlakte' in het najaar van 2024 vraagt het bekkenbestuur om snel werk te maken van de uitvoering van dit dossier, wat in toestand D zal leiden tot 95% vermindering van de overstortwerking tov toestand C voor de overstorten thv de Autolei op het Groot Schijn.

Door de afbakening van het Groot Schijn als speerpuntgebied klasse 3 moeten alle gemeenten en rioolbeheerders in het afstroomgebied versneld werken aan de uitbouw van de (boven)gemeentelijke saneringsinfrastructuur.

Advies IP 2026:

2.1.1.4 Prioritering riolerings- en zuiveringsprojecten

In het uitvoeringsplan werden de rioleringsprojecten nog niet volledig in competitie gebracht met de OP-RWZI-projecten (hydraulische uitbreidingen, biologische uitbreidingen en tertiaire zuiveringen). Bij scopebepaling van nieuwe OP-RWZI-projecten wordt meer en meer gestreefd naar maximale én rendementsvolle reductie door de optimale combinatie te zoeken tussen de verschillende categorieën van OP-RWZI-projecten.

Op basis van de SGBP3 en de KPI halen van de reductiedoelen streven we verder naar een integrale benadering waarbij de KPI de prioriteiten zal bepalen tussen de zuiverings- en rioleringsprojecten en tussen de verschillende types van projecten, rekening houdend met hun locatie.

Het bekkenbestuur vraagt om in deze oefening ook maximaal rekening te houden met lokale gebiedsgerichte factoren en ook opwaarts gesitueerde groene clusters welke nog gemeentelijk gesaneerd moeten worden mee in rekening te brengen. Een competitie tussen reductiedoelen van waterlichamen welke deze planperiode nog niet vooropgesteld worden om de goede toestand te bereiken met bijvoorbeeld bovenstrooms gesitueerde projecten met een belangrijke impact op SBZ is niet wenselijk. Naast de boekhoudkundige oefening rond het halen van de reductiedoelstellingen, vragen wij steeds de nodige aandacht naar mogelijke projecten op het terrein, welke potentieel een langer voortraject vragen.

2.1.4.4 Ecologisch resultaat bestaande portefeuille

Cockle is een tool ontwikkeld door de Aquafin R&D afdeling die een voorspelling doet over de emissie van een overstort. Het produceert voor alle klassieke pollutanten enerzijds emissiegegevens van dag-, maand- en jaarvrachten en anderzijds ook hoogfrequente tijdreeksen van die uitgestoten vuilvrachten. Als input zijn daarvoor enerzijds lange tijdreeksen van de beschouwde overstortdebieten nodig. Deze kunnen uit metingen komen of uit modelberekeningen.

Het bekkenbestuur vraagt om de info vanuit overstortmetingen en modelberekeningen maximaal te delen met overige rioolbeheerders, VMM en de waterbeheerders om zicht te krijgen op de meest problematische overstortlocaties van de verschillende waterlichamen.

BENEDENSCHELDE
BEKKEN